

Begroting 2026

(en meerjarenraming 2027-2029)

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer.....	4
Programma's.....	6
Programma 1: Duurzaamheid	8
Programma 2: Economie en Arbeidsmarkt.....	13
Programma 3: Wonen en Voorzieningen	18
Programma 4: Sociaal Domein	21
Programma 5: Bestuur en veiligheid	28
6: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	33
Financiële positie.....	36
Uitgangspunten	36
Begrotingssaldo/meerjarenperspectief 2026-209.....	37
Structureel en reëel evenwicht.....	42
Stelposten.....	43
Geprognosticeerde balans	44
Investeringsplan 2026-2029.....	46
Reserves en voorzieningen	47
EMU-saldo.....	51
Paragrafen	52
Paragraaf Lokale heffingen	53
Paragraaf Weerstandsvermogen	70
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	77
Paragraaf Verbonden partijen	84
Paragraaf Financiering.....	99
Paragraaf Bedrijfsvoering	101
Paragraaf Grondbeleid	105
Openbaarheidsparagraaf	111
Paragraaf Projecten.....	112
Paragraaf Subsidies	118
Bijlagen.....	120
Bijlage 1 - Investeringsplan	121
Bijlage 2 - Begrippenlijst	125
Bijlage 3 - Overzicht bestuurlijke taakvelden.....	125
Bijlage 4 - Indicatoren	128
Bijlage 5 - Meerjarenperspectief	134
Bijlage 6 - Beleidskaders	135

Voorwoord

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 aan. Dit is de laatste begroting van de huidige bestuursperiode. Een periode waarin de bestuurlijke ambities (coalitieakkoord en addendum), nieuwe wettelijke taken en diverse projecten zijn opgepakt. Deze dynamiek van uitdagingen heeft flinke investeringen gevraagd. Dit zowel op financieel vlak als op organisatorisch gebied. Keuzes maken en (her)prioritering waren soms onvermijdelijk. Door scherp aan de wind te zeilen, hebben we opnieuw een financieel sterke positie. En kunnen we ook rekenen op een robuuste reservepositie die goed in balans is met onze risicobeheersing.

Verkiezingen

Het opleveren van deze begroting vindt plaats aan de vooravond van de landelijke verkiezingen. Eventuele impact van nieuw Rijksbeleid op ons takenpakket, kon hierdoor nog niet worden meegenomen. Volgend jaar vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Ook deze kunnen gevolgen hebben voor de speerpunten in ons beleid. Wij zullen de impact van beide verkiezingen op deze begroting, daar waar nodig, verwerken in de eerste Bestuursrapportage 2026 en/of Kadernota 2027.

Huisvesting

Op 4 juli 2024 heeft u een besluit genomen over de locatiekeus van het gemeentehuis. Volgend daaruit gaan wij medio 2026 over naar een tijdelijke huisvesting in Oostburg. We bereiden dit zorgvuldig voor, om de hinder voor onze dienstverlening en bedrijfsvoering zo beperkt mogelijk te houden. Dat neemt niet weg dat het een grote operatie is, die veel extra's van onze organisatie vraagt. Parallel aan de tijdelijke huisvesting loopt het proces voor de nieuwe huisvesting.

Financieel perspectief

Wij sluiten deze bestuursperiode af met een gezonde financiële positie. De wettelijke taken, bestuurlijke ambities en de lopende grote projecten zijn in deze begroting financieel opgenomen. Met dit nalatenschap bieden we ruimte aan de nieuwe gemeenteraad om verdere ambities te realiseren voor onze mooie gemeente.

Oostburg,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLUIS,

De secretaris,

De burgemeester,

S.I. de Kievit-Minnaert

mr. M.M.D. Vermue

Leeswijzer

In de begroting treft u eerst het programmaplan en de verplicht voorgeschreven paragrafen, gevolgd door de financiële positie en tot slot de bijlagen.

De indeling van de programma's is conform het coalitieakkoord "Strategie met ambitie" alsmede het addendum "Ruimte voor Keuzes".

Het programmaplan bestaat uit de volgende vijf programma's:

1. Duurzaamheid
2. Economie en Arbeidsmarkt
3. Wonen en Voorzieningen
4. Sociaal Domein
5. Bestuur en Veiligheid

Na de programma's volgt het overzicht met de algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Per programma wordt achtereenvolgens weergegeven:

- Inleiding:
Waar draait het om in het programma
- Speerpunten:

Onderdelen van het beleid waarvoor extra aandacht is en waarbij per speerpunt twee vragen worden behandeld:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen en wanneer?
- Wat gaat het kosten?

De vraag 'Wat gaat het kosten?' wordt op programmaniveau beantwoord. Ter informatie is in ieder programma een specificatie van de lasten en baten per taakveld toegevoegd.

Na de programma's wordt nader ingegaan op de financiële positie voor begrotingsjaar 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029.

Naast de genoemde programma's wordt een belangrijk deel van de begroting gevormd door de in het Besluit begroting en verantwoording (hierna BBV) verplicht voorgeschreven paragrafen:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Verbonden partijen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Grondbeleid;
- Openbaarheidsparagraaf;
- Projecten (niet verplicht)
- Subsidies (niet verplicht)

Indicatoren

De gemeente Sluis past de basisset verplicht voorgeschreven indicatoren toe. Het doel van de verplichte basisset is het inzichtelijker maken van de begroting en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk te maken. De verplichte indicatoren inclusief toelichting zijn opgenomen in bijlage 4.

Alle indicatoren en beschikbare cijfers zijn te ontsluiten via de website www.waarstaatjegemeente.nl. Op deze website is ook achtergrondinformatie beschikbaar over de bronnen en definities van de indicatoren en wat er precies wordt gemeten met de indicatoren.

Een aantal indicatoren uit de basisset is wellicht niet voor alle gemeenten beschikbaar, maar is wel van belang voor alle gemeenten. Gemeenten waarvoor de informatie beschikbaar is, moeten deze opnemen in de begroting. In de Regeling beleidsindicatoren is bepaald dat als de informatie niet beschikbaar is, de gemeenten deze niet op hoeven te nemen.

Bijlagen

Als bijlagen zijn in de begroting opgenomen:

Bijlage 1: Investeringsplan

Bijlage 2: Begrippenlijst

Bijlage 3: Overzicht bestuurlijke taakvelden

Bijlage 4: Toelichting indicatoren

Bijlage 5: Meerjarenperspectief

Bijlage 6: Beleidskaders

Programma's

Programma 1 Duurzaamheid

Programma 1: Duurzaamheid

Inleiding, de opgave

Onder Duurzaamheid onderscheiden we drie pijlers: energie, klimaat en circulariteit. De energietransitie, klimaatadaptatie opgave en de overgang naar een circulaire economie zijn de grote opgaven waar we voor staan om de gemeente duurzaam leefbaar te houden voor komende generaties. Het Rijksbeleid is hierin sterk bepalend waarbij het Nederlands Klimaatakkoord op gemeentelijk niveau is doorvertaald naar ons gemeentelijk beleidsplan Duurzaamheid Sluis.

Energietransitie

Uitvoering van de energietransitie, de overstap naar duurzame energiebronnen moet plaatsvinden op een manier die past bij de financiële draagkracht van onze inwoners en bedrijven, en bij de schaal van het platteland. De gemeente is hierin realistisch en richt zich vooral op het terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen in woningen en gebouwen. We zetten onder andere in op energie besparen, isoleren, duurzame opwek, ontwikkeling van het energiesysteem en communicatie.

Klimaatadaptatie

We geven invulling aan de klimaatadaptatiestrategie. Klimaatverandering beïnvloedt de fysieke leefomgeving en de openbare ruimte. We kijken naar het landschap, de waterberging en de inrichting van de openbare ruimte. Om bebouwd gebied klimaatadaptief in te richten, streven we naar label B. Op alle thema's (wateroverlast, droogte, hitte, overstromingen) betekent dit een klimaatrobuuste inrichting van de openbare ruimte. Als dat niet haalbaar is moet het label minimaal één niveau hoger liggen dan het huidige label. Bij projecten in voorbereiding houden we rekening met klimaatadaptatieve maatregelen. Er loopt een pilot voor een klimaatadaptatieve inrichting in twee wijken. Dat geeft inzicht in de noodzakelijke maatregelen en de kosten per inrichting van het betreffende gebied. Verder willen we een kijk op de toename van de beheers- en onderhoudskosten per discipline.

Deze zijn gereed of worden gereedgemaakt om de gevolgen van hitte, droogte, overstromingen en wateroverlast te beperken. Hierbij combineren we werk met werk.

Circulariteit

Bij een circulaire economie staat het hergebruik van materialen en grondstoffen centraal om zo onze CO₂ uitstoot te verminderen. Via het grondstoffengebruik dragen we bij aan de klimaatopgave, de biodiversiteitsopgave, het creëren van een schoon milieu en een veilige en schone leefomgeving en het bijdragen aan de leveringszekerheid van grondstoffen. In een circulaire economie zijn vrijwel alleen herbruikbare primaire, secundaire en duurzame biobased grondstoffen in omloop. Dit doen we als gemeente Sluis, maar ook zoveel mogelijk in Zeeuws verband.

Naast hergebruik van materialen kijken we of we de vrijgekomen grond dermate kunnen bewerken dat deze is terug te plaatsen als grondverbetering en grondstabilisatie.

Communicatie, participatie en educatie

We ondersteunen, adviseren, stimuleren en ontzorgen onze inwoners en ondernemers als het gaat om de energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit. De doelen zijn gesteld. Wat kunnen inwoners en ondernemers doen om de doelen te bereiken? Waarbij het voor de inwoners vooral om de verduurzaming van de eigen woning gaat. Over wat we aan bijeenkomsten en workshops

organiseren en wat wij als gemeente zelf aanpakken communiceren we actief en begrijpelijk. Extern en in de eigen organisatie. Daarvoor gebruiken we een mix aan communicatiemiddelen.

In het beleidsplan staan niet alleen ambities. Hoe we er willen komen is ook omschreven. Die strategie is leidend voor concrete acties en besluitvorming, in onderlinge samenhang gewogen en weggezet in tijd en middelen.

Speerpunten

1. *Uitvoering van de Energietransitie, waaronder uitvoering Transitievisie Warmte*
2. *Uitvoering van Klimaatadaptatie*
3. *Uitvoering van Circulaire Economie*
4. *Uitvoering geven aan communicatie, participatie en educatie.*

Wat willen we bereiken:

Wat gaan we daarvoor doen en wanneer:

Energie

1.A. Energietransitie op een wijze die passend is bij de financiële draagkracht van inwoners en bedrijven.

We roepen bij het nieuwe kabinet op om recht te doen aan de Zeeuwse voorwaarden, en de voortrekkersrol die Zeeland in de energietransitie wil vervullen.

We volgen de ontwikkelingen van het elektriciteitsnet en toekomstige duurzame energiesysteem en vertegenwoordigen onze belangen.

We geven uitvoering aan de opgaven vanuit de Transitievisie Warmte, Regionale Energie Strategie Zeeland (RES Zeeland) en het lokale energiebeleid.

We geven uitvoering aan en monitoren de voortgang van beschikbare gemeentelijke subsidies en lening ter stimulering van isolatie en mindering van energieverbruik.

In 2026 stelt het college van Burgemeester en Wethouders het warmteprogramma vast, hierin worden de uitvoeringsplannen van de transitievisie warmte voor de komende periode herijkt.

Klimaatadaptatie

2. A. Een veilige en leefbare fysieke leefomgeving vormt de fundering voor maatschappelijke opgaven en activiteiten.

We houden bij de herinrichting van de openbare ruimte rekening met klimaatadaptatie.

We starten met een pilot klimaatadaptieve herinrichting op wijkniveau conform de vastgestelde label –B systematiek.

Uitvoering geven aan de regionale en lokale Klimaatadaptatiestrategie.

We werken aan groenbeheer dat bijdraagt aan behoud en versterking van biodiversiteit

Circulaire Economie

3.A. Een transitie naar een circulaire economie waarin grondstoffen optimaal worden ingezet en hergebruikt.

We koppelen en geven uitvoering aan het Zeeuws brede beleid Circulaire Economie:

- We ondersteunen afvalvoorkomende initiatieven van inwoners;
- We nemen circulariteit mee bij de inrichting van de openbare ruimte;
- Het fysieke gemeentelijke duurzaam bouwloket wordt uitgerust met informatie over biobased, natuurinclusief en circulair (ver)bouwen, circulair slopen en we beantwoorden vragen over circulair ondernemen;
- We hebben onze afvalstromen en groenstromen van onze eigen werkzaamheden in de openbare ruimte en de milieubelasting van onze eigen organisatie in beeld met als doel het grondstoffenverbruik te verminderen;
- De gebouwenbeheerders worden opgeleid om de projecten rondom gemeentelijke gebouwen vanaf 2027 circulair uit te voeren

Communicatie en Participatie

4.A. Betrokken medewerkers, inwoners, bedrijven en belanghebbenden bij het duurzaamheidsbeleid.

We geven uitvoering aan de paragraaf communicatie en participatie van het beleidsplan Duurzaamheid.

Duurzaamheidseducatie aan kinderen en jongeren in samenwerking met Natuur&Zo is een vast onderdeel in de uitvoering van het beleidsplan Duurzaamheid.

De webpagina's over de weg naar een duurzame gemeente Sluis houden we actueel.

	Gemiddeld vier keer per jaar brengen we een digitale nieuwsbrief uit die we breed verspreiden en publiceren. Door in te spelen op de behoefte van de inwoners zorgen we voor zoveel mogelijk maatwerk als het gaat om informatievoorziening en ondersteuning. Dat doen we met 1 op 1 adviesgesprekken, informatiebijeenkomsten, workshops en/of gastlessen met specifieke stakeholders op het gebied van energie, klimaat en circulariteit te organiseren. We geven daarbij een podium aan ambassadeurs en aansluitende initiatieven vanuit bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Zo delen we kennis en kunde breed.
--	---

Wat gaat het kosten?

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	6.349	7.706	7.274	7.768	7.986	8.156
Baten	5.444	5.939	6.033	6.567	6.767	6.885
Saldo van baten en lasten	905	1.767	1.241	1.201	1.219	1.271
Toevoeging aan reserves	421	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	339	606	1.115	1.115	1.113	-
Geraamd resultaat	987	1.161	126	87	106	1.271

Specificatie taakvelden 2026 (bedragen x € 1.000)

	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
1-2.1	Verkeer en vervoer	42	-	42
1-7.3	Afval	4.176	5.148	-972
1-7.4	Milieubeheer	3.056	885	2.171
Totaal		7.274	6.033	1.241

Programma 2 Economie en Arbeidsmarkt

Programma 2: Economie en Arbeidsmarkt

Inleiding, de opgave

We willen onze economische structuur verbreden. Daarnaast worden kansen gezien voor de food industrie. Wij vinden het belangrijk dat gemeente Sluis een aantrekkelijk ondernemersklimaat heeft.

Wat betreft de **arbeidsmarkt** richten we ons op het behouden, en meer nog op het realiseren van een toename, van het arbeidspotentieel. We willen onze jongeren behouden voor de regio. Dat betekent ook dat we het voor hoger opgeleide jongeren aantrekkelijk(er) willen maken om terug te keren. Een belangrijke (rand-)voorwaarde hierbij is de beschikbaarheid van voldoende, betaalbare woningen. De gemeente Sluis heeft op het gebied van de arbeidsmarkt een faciliterende rol. We zoeken hierbij dan ook nadrukkelijk de samenwerking in de regio, met andere overheden (waar het gaat om het wegnemen van wettelijke belemmeringen op de grensoverschrijdende arbeidsmarkt) en het bedrijfsleven.

Wij komen in 2025 met een beleidsplan Economie in de vorm van een **economische agenda**. Deze vertalen we in een uitvoeringsprogramma met speerpunten.

Speerpunten

1. *Versterken van de economische ontwikkeling door naast toerisme ook andere economische pijlers te versterken en zo de afhankelijkheid van één sector te verkleinen*
2. *Aanpakken van de tekorten op de arbeidsmarkt als gevolg van vergrijzing en ontgroening*
3. *Mobiele en digitale bereikbaarheid*

Wat willen we bereiken:

Wat gaan we daarvoor doen en wanneer:

Economische ontwikkeling

1.A. Ten aanzien van het toerisme streven we naar een optimaal evenwicht tussen leefbaarheid, aantrekkelijke bestemming, economische ontwikkeling, natuur en een open landschap.

We zetten verder in op de ontwikkeling van Waardevol Toerisme. Dit betekent aandacht voor kwaliteit, productinhoud en spreiding van toerisme in tijd en ruimte. We zetten tevens in op (het monitoren van) draagvlak voor toerisme onder inwoners en streven een evenwichtige balans na in de lusten en lasten. Vrijtijd vormt ook een bron van geluk voor (bestaande en nieuwe) inwoners en bezoekers. We zetten daarom met Zeeland 2050 onder andere in op een claim voor ruimte voor recreatie. Daarmee levert het vrijetijdsdomein een belangrijke bijdrage aan het vestigingsklimaat in onze gemeente voor wonen en werken. We werken aan een eenduidige en herkenbare toeristische promotie (bestemmingsmanagement) van de streek met aandacht voor de profilering van het achterland en de kernen en een gastvrij onthaal, conform de visie op toeristische streekpromotie en gastheerschap.

	We geven verder uitvoering aan het strandbeleid conform het uitvoeringsprogramma. We ontwikkelen onze gemeente verder tot aantrekkelijke bestemming om gezond te recreëren. We rollen het Stimuleringsprogramma Gezondheidstoerisme verder uit en faciliteren en stimuleren initiatieven die hierbij passen. Het programma is gericht op zowel inwoners als bezoekers.
1.B. Geconcentreerde winkelgebieden die zich bevinden in centrumgebieden met een divers en aantrekkelijk aanbod dat aansluit op de vraag.	Er wordt een beroep gedaan op de flexpoolregeling van de provincie om een plan van aanpak op te stellen om de winkels vanuit de aanloopstraten te verplaatsen naar het centrum ter versterking van het centrumgebied en voor de vrijkomende locaties te borgen dat hier geen nieuwe winkels kunnen komen. Onderdeel hiervan is onderzoek naar aspect nadeelcompensatie en het (helpen) aanvragen van subsidieregelingen zoals de Help Regeling en de Gebiedsgerichte Aanpak Wonen.
1.C. Voldoende aanbod van grond op bedrijventerreinen. We kijken daarbij voornamelijk naar de meest kansrijke locaties.	Het TAM Omgevingsplan zal vóór eind 2025 ter inzage worden gelegd zodat medio 2026 sprake kan zijn van een onherroepelijk Omgevingsplan (mits geen beroep wordt ingesteld). Eind 2026 kan sprake zijn van een bouwrijp gemaakt terrein zodat eind 2026-begin 2027 kan worden overgegaan tot de uitgifte van kavels. De uitgifte van kavels blijft mede afhankelijk van de problematiek inzake de netcongestie en de vraag of elektriciteit kan worden geleverd. Voor het bedrijventerrein Nieuwvliet is de verkoop in 2025 gestart. Op het terrein aan de Smoutweg Sluis is een ontwikkelaar voornemens om er bedrijfsunits te realiseren.
1.D. Een toekomstbestendige landbouwsector.	De Nederlandse land- en tuinbouw is een belangrijke economische sector. Voedselzekerheid en innovatie van de land- en tuinbouw en visserij staan centraal. Boeren, vissers en tuinders krijgen de ruimte om te ondernemen en tegelijkertijd bij te dragen aan het halen van de verschillende doelen die de maatschappij van hen vraagt. Een efficiënte en innovatieve voedselproductie draagt bij aan voedselzekerheid en aan ruimte voor en behoud van biodiversiteit en natuur. In onze gemeente zal het landbouwbeleid een plek innemen in de economische agenda. We zetten in op innovatie en verduurzaming in deze sector waar mogelijk. Daarnaast blijven we ons

	inzetten voor het verder ontwikkelen van onze gemeente tot een gekende Foodregio.
1.E. Aantrekkelijk ondernemersklimaat.	In 2026 zetten we stevig in op het opstarten van een nieuw ondernemersnetwerk onder de naam Ondernemers voor Ondernemers. Met dit netwerk willen we ervaren ondernemers uit onze gemeente actief betrekken bij het ondersteunen van andere ondernemers, met speciale aandacht voor starters. Door het delen van kennis, ervaring en advies willen we de onderlinge verbinding versterken en bijdragen aan een sterk en veerkrachtig lokaal ondernemersklimaat. Daarnaast blijven we doorgaan met het onderhouden van contacten met ondernemersverenigingen en het actief bezoeken van ondernemers en starters. Zo blijven we goed op de hoogte van wat er speelt en waar de behoefte ligt. Tot slot spelen we in op actuele thema's om ondernemers tijdig te informeren en te ondersteunen bij deze steeds relevanter wordende uitdagingen.
Arbeidsmarkt	
2.A. Balans op de arbeidsmarkt met inzet op toename en behoud arbeidspotentieel.	Wij streven naar voldoende, betaalbare woningen als randvoorwaarde voor het aantrekken van voldoende (geschoold) personeel. Onze acties zijn dan ook voornamelijk daarop gericht. We streven naar het behoud van jongeren in de regio via het aanbieden van kleinschalige opleidingen (o.a. in de vorm van praktijkroutes). Ook werken we (o.a. via OnbegrensdZeeuwsVlaanderen) samen met het bedrijfsleven, het (beroeps)onderwijs en Rootzz om jongeren blijvend aan de streek te binden. We zetten in op een grensoverschrijdende arbeidsmarkt. We kijken daarbij naar arbeidsmigranten, expats en seizoenarbeiders. We doen dit o.a. via een financiële ondersteuning van het Expat Center, de financiering van het grensinformatiepunt en sectorbureau grensarbeid en onze deelname aan de Experimenteerregio Vlaams-Nederlandse arbeidsmobiliteit.
1. Mobiele en digitale bereikbaarheid	
3.A. Glasvezel is beschikbaar voor inwoners en bedrijven zowel in de kernen als in het buitengebied.	We houden toezicht op de uitrol van glasvezel in de gemeente op basis van de gesloten overeenkomsten/convenanten met Delta, KPN en

	GlasDraad en coördineren de uitrol, zodat de graafoverlast beperkt blijft. We sluiten op initiatief van de marktpartijen nieuwe overeenkomsten/convenanten voor de uitrol van glasvezel.
3.B. Een dekkend mobiel netwerk in de gemeente Sluis met voldoende snelheid en capaciteit.	We onderhouden contacten met de diverse providers en vereniging Monet over het plaatsingsplan en behandelen aanvragen voor omgevingsvergunningen voor de plaatsing van nieuwe masten. Het antennebeleidsplan (2024) is hierbij ons uitgangspunt.

Wat gaat het kosten?

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	4.792	10.673	8.614	6.739	6.819	6.344
Baten	1.244	3.320	2.148	1.105	1.118	1.015
Saldo van baten en lasten	3.548	7.353	6.466	5.633	5.701	5.329
Toevoeging aan reserves	2.377	425	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	1.644	2.096	529	146	146	146
Geraamd resultaat	4.281	5.682	5.937	5.487	5.555	5.183

Specificatie taakvelden 2026 (bedragen x € 1.000)

	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
2-3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.174	1.174	-
2-3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	249	30	220
2-3.4	Economische promotie	1.390	56	1.334
2-4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	322	300	22
2-5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	475	2	473
2-5.4	Musea	1.133	6	1.127
2-5.5	Cultureel erfgoed	1.024	4	1.020
2-5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.846	577	2.270
Totaal		8.614	2.148	6.466

Programma 3 Wonen en Voorzieningen

Programma 3: Wonen en Voorzieningen

Inleiding, de opgave

Vraagstukken rondom nieuwbouw, de verbetering van de bestaande woningvoorraad en (het behoud van) voorzieningen bekijken we in onderlinge samenhang. In 2023 is daarvoor het Beleidsplan Wonen vastgesteld.

Om een bijdrage te kunnen leveren aan de verdere economische ontwikkeling van de gemeente, de aantrekkelijkheid voor de arbeidsmarkt te verhogen en de leefbaarheid in onze gemeente verder te verbeteren, is het belangrijk dat de gemeente beschikt over voldoende woningen. Deze woningen dienen daarbij wel te voldoen aan de eisen van deze tijd: verduurzaamd en passend bij de veranderende bevolkingssamenstelling en bij de woonwensen van onze inwoners.

We streven daarbij tevens naar een prettige, groene en veilige woonomgeving, die klimaatbestendig is en voldoende voorzieningen biedt. Voor het behoud van voorzieningen in de verschillende kernen, is het noodzakelijk dat er voldoende gebruikers zijn, om de kwaliteit en betaalbaarheid te garanderen. Voor maatschappelijke voorzieningen geldt verder dat deze bij voorkeur ondersteund worden door het vrijwillige kader uit de verschillende dorpsgemeenschappen.

Ook de bereikbaarheid van deze voorzieningen is een aandachtspunt, mede vanwege de concentratie van voorzieningen, de vergrijzing van onze bevolking en een gewijzigd openbaar vervoersysteem.

Speerpunten	
1. <i>Nieuwbouw voor permanente bewoning</i> 2. <i>Transformatie van de bestaande woningvoorraad</i> 3. <i>Behouden van essentiële voorzieningen (zorg/onderwijs) in de gemeente</i> 4. <i>Aandacht voor de bereikbaarheid van voorzieningen</i>	
Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen en wanneer:
1. Wonen	
1.A. Evenwichtige groei van de bevolking o.a. door nieuwbouw van woningen voor permanente bewoning die kwalitatief en kwantitatief aansluit op de behoefte, met aandacht voor flexibel en aanpasbaar bouwen, gericht op kansrijke groepen en passend bij de behoefte van de arbeidsmarkt.	Vanuit de evaluatie van het woonbeleid zal de uitvoering van het woonbeleid in 2026 gedeeltelijk worden aangepast. Verder zal er in 2026 meer duidelijkheid komen over de op handen zijnde Wet Versterking Regie Volkshuisvesting.
1.B. Verbeteren van de kwaliteit en beschikbaarheid van de bestaande woningen.	In 2026 zal de daadwerkelijke uitvoering van de pilot van het Volkshuisvestingsfonds starten. In de pilot worden 20 woningen betrokken die worden gerenoveerd en/of levensloopbestendig gemaakt.

1.C. Beperken van de mogelijkheden om woningen die geschikt zijn voor permanente bewoningen als tweede woning te gebruiken en woningen die geschikt zijn voor permanente bewoning mogen max. 28 nachten per jaar worden verhuurd. Voorkomen dat nieuw te bouwen woningen die geschikt zijn voor permanente bewoning worden ingezet als tweede woning of om kortdurend toeristisch te verhuren.	In 2026 wordt een brede evaluatie uitgevoerd. Tijdens de evaluatie zal duidelijk worden wat de impact van de Huisvestingsverordening 2024 is op leefbaarheid en woningmarkt.
2. Voorzieningen	
2.A. We streven naar samenhang van wonen en voorzieningen in de vijf dragende kernen. Essentiële voorzieningen, alsmede de kwaliteit hiervan, behouden door het aangaan van samenwerkingsverbanden dan wel anders te organiseren.	In 2026 vindt de uitvoering plaats van de Visie op wonen, zorg, welzijn en voorzieningen. Ook wordt er, in samenwerking met zorginstellingen, woningcorporaties en gemeenten gewerkt aan een regionaal kader voor wonen, zorg en voorzieningen. In het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's en de Regio Deal Zeeuws-Vlaanderen / Zeeland werken we in samenwerking met de Provincie Zeeland, de verschillende departementen, de buurgemeenten en maatschappelijke partners en het bedrijfsleven via innovatieve projecten aan het behoud van de essentiële voorzieningen in Zeeuws-Vlaanderen. Zowel op het gebied van onderwijs, arbeidsmarkt, zorg en gezondheid, als op andere terreinen zoals woningmarkt, infrastructuur en mobiliteit. De basis hiervoor zijn de afspraken en projecten zoals vastgelegd in het programmaplan behorende bij de Regio Deal Zeeuws-Vlaanderen/Zeeland en in de uitvoeringsagenda behorende bij het Regioplan Zeeuws-Vlaanderen. Beide zijn vastgesteld in 2025 en hebben een looptijd tot eind 2029. De samenwerkende partijen kiezen voor een langere looptijd om voldoende en blijvend effect te sorteren.
3. Mobiliteit	
3.A. Integraal beleid op het gebied van mobiliteit.	In 2025 is het gemeentelijk mobiliteitsplan vastgesteld. In 2026 werken we aan de doelstellingen uit het gemeentelijk mobiliteitsplan en wordt het hoofdstuk duurzame mobiliteit, als onderdeel van dit plan uitgewerkt.

Wat gaat het kosten?

(Bedragen x€ 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	27.397	38.106	32.687	33.755	36.715	36.065
Baten	14.310	13.531	13.946	14.977	15.723	14.498
Saldo van baten en lasten	13.087	24.575	18.741	18.778	20.992	21.567
Toevoeging aan reserves	3.865	2.167	447	420	113	84
Onttrekking aan reserves	2.732	6.482	921	1.119	1.055	1.067
Geraamd resultaat	14.220	20.260	18.267	18.079	20.050	20.584

Specificatie taakvelden 2026 (bedragen x € 1.000)

	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
3-0.2	Burgerzaken	44	-	44
3-0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	478	69	409
3-0.63	Parkeerbelasting	67	3.992	-3.925
3-1.2	Openbare orde en veiligheid	368	-	368
3-2.1	Verkeer en vervoer	7.603	147	7.455
3-2.2	Parkeren	775	-	775
3-2.4	Economische havens en waterwegen	406	-	406
3-4.2	Onderwijshuisvesting	438	75	364
3-5.2	Sportaccommodaties	2.260	432	1.827
3-5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.673	116	4.557
3-6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.809	793	2.016
3-7.2	Riolering	3.253	5.246	-1.993
3-7.5	Begraafplaatsen en crematoria	923	386	538
3-8.1	Ruimtelijke ordening	3.218	202	3.016
3-8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3	-	3
3-8.3	Wonen en bouwen	5.369	2.488	2.881
Totaal		32.687	13.946	18.741

Programma 4 Sociaal Domein

Programma 4: Sociaal Domein

Inleiding, de opgave

Sinds de decentralisaties van 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de ondersteuning en begeleiding van kwetsbare inwoners. De kern van het sociaal domein is de uitvoering van drie wetten: de Participatiewet, de Wet jeugdhulp en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. De uitvoering van deze wetten is echter nauw verbonden met de uitvoering van de Wet passend onderwijs, de Wet inburgering, de Wet schuldhulpverlening, de Wet publieke gezondheid, de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en de aanpak Personen met verward gedrag. Al deze wetten zijn instrumenten om de ondersteuning van kwetsbare inwoners gestalte te geven. Als we spreken over het sociaal domein, dan bedoelen we dan ook het samenspel tussen alle sectoren die te maken hebben met de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering. Het gaat voor de individuele inwoner met zijn noden en behoeften om het samenspel van de gemeenschap en het zorgaanbod van professionals. Vandaar dat we ook inzetten op burgerparticipatie. We dragen bij aan het versterken van (dorps-) gemeenschappen. (Door sociale contacten, mantelzorg, burenbetrokkenheid en andere vormen van steun uit de gemeenschap heeft dat effect op de mate waarop mensen een beroep zullen doen op onze zorgsystemen.)

We streven bij de **dienstverlening aan onze inwoners** naar een ondersteunings- en hulpaanbod dat past bij wat mensen nodig hebben en dat effectief, dichtbij en betaalbaar is. Laagdrempelig en zonder wachtlijsten. Inwoners vragen daarbij om een integrale benadering van hun vraag en het zorg- en ondersteuningsaanbod. Niet alleen geredeneerd vanuit de wettelijke taak en het aanbod van de gemeente, maar vanuit de beleavingswereld van inwoners. Inwoners hebben immers ook te maken met het aanbod vanuit zorgaanbieders, huisartsen, onderwijs, kinderopvang en de GGD. We werken daarom intensief samen (o.a. het programma Toekomstige Zorg Zeeuws-Vlaanderen en de Zeeuwse Zorgcoalitie). We kijken hierbij over de grenzen van de afzonderlijke wetten en financieringsstromen heen, maar met oog voor ieders rol, verantwoordelijkheid en mogelijkheden. Van monodisciplinair naar multidisciplinair. De cliënt staat daarbij centraal. Het doel is dat het aanbod complementair is en de aanpak afgestemd.

Naast het bieden van toegang tot zorg en ondersteuning gaan we ook (meer dan voorheen) inzetten op **preventie en ombuigen van zorg**. We doen dit vanuit het gedachtengoed van Positieve Gezondheid. Dit houdt in dat de gezondheid die mensen ervaren niet alleen wordt bepaald door de afwezigheid van ziekte, maar ook door de financiële, mentale en sociaal-maatschappelijke omstandigheden. Inzetten op preventie betekent ook dat de inzet en focus van de gemeente moet verschuiven van zorg naar welzijn (van individueel maatwerk naar collectieve indicatievrije activiteiten).

De toenemende zorgkloof – de vraag naar zorg neemt toe (o.a. door vergrijzing), terwijl het aanbod van zorg afneemt (met name door een tekort aan personeel) – vraagt verder dat we, naast preventie, ook gebruik moeten maken van onze ruimtelijke instrumenten om **wonen, zorg en voorzieningen** dichter bij elkaar te brengen en zo de reisbewegingen van ouderen en professionals te beperken en (sociale) ontmoetingen te stimuleren. En daarmee te werken aan gemeenschapsontwikkeling.

Speerpunten

1. *Meer preventie door ombuigen van zorg naar welzijn*
2. *Integrale toegang en dienstverlening*
3. *Clusteren van wonen, zorg en voorzieningen*
4. *Betere grip en sturing op uitgaven*

Wat willen we bereiken:

Wat gaan we daarvoor doen en wanneer:

1. Preventie en ombuigen van zorg

1.A. De inzet en focus van de gemeente verschuift van zorg naar welzijn.

Inmiddels is Kerngezond met 16 partijen gestart. In 2026 zetten we deze samenwerking voort. Het streven is een betere afstemming/samenwerking tussen professionals uit het medisch en sociaal domein, waarbij preventie centraal staat. We zetten in op diverse kernbijeenkomsten voor professionals, het leertraject positieve gezondheid en een Zeeuws-Vlaamse afstemming tussen de drie Kerngezond stuurgroepen.

In 2025 is volop ingezet om de basis op orde te maken in de uitvoering van het sociaal domein. Optimalisatie blijft een continue proces, ook in 2026. In 2026 zetten we in op de doorontwikkeling van het 'voorliggend veld'. Door een passend welzijnsaanbod voor onze inwoners bieden we iedereen de mogelijkheid mee te doen.

1.B. Een gezond, veilig en prettig leefklimaat.

De gemeente Sluis zet samen met Terneuzen en Hulst in op valpreventie, meer bewegen en het bevorderen van sociaal contact onder ouderen via beweegroutes en jaarlijkse Health Checks. Op scholen worden leefstijl- en beweegscans ingezet om gezond gedrag bij jongeren te stimuleren. Voor kinderen en jongeren zijn er naschoolse activiteiten gericht op sport, spel en sociale ontwikkeling. Ook wordt gewerkt aan een integrale gemeente scan voor betere samenwerking binnen zorg, WMO en welzijn. Daarnaast ontwikkelt de gemeente een aanpak tegen overgewicht, gericht op gezonde voeding en een actieve leefstijl voor jong en oud.

1.C. Alle jeugdigen binnen de gemeente Sluis groeien veilig op, krijgen de kansen om hun talenten te ontwikkelen en naar vermogen mee te doen.

We geven uitvoering aan de Regiovisie Jeugd Zeeland, waarbij de Hervormingsagenda Jeugd als leidraad dient. Dit doen we zowel in Zeeuws verband als op lokaal niveau.

Op lokaal niveau is hiervoor in 2025 een pilot gestart. In dit kader onderzoeken we welke voorliggende voorzieningen nodig zijn om jeugdigen effectief te ondersteunen. Dit doen we op basis van beschikbare data en informatie, en in samenwerking met onder andere het onderwijs.

	Op Zeeuws niveau geven we hier onder meer invulling aan via een gezamenlijke inkoopstrategie en aanbesteding. De nieuwe contracten waren voorzien voor 1 januari 2026, echter vanwege verdiepend onderzoek op het kostprijsonderzoek gaan deze contracten nu pas uiterlijk 30 juni 2026 in, of zoveel eerder als mogelijk. Parallel daaraan loopt een nieuw traject voor de verdere ontwikkeling van de inkoopstrategie en aanbesteding, die voorzien is voor implementatie per 1 januari 2028. Wij nemen hierin actief deel. Daarnaast sturen we gericht op het beheersen van de jeugdzorgkosten. Alle kinderen hebben recht op jeugdzorg als zij dit nodig hebben. Dit doen we op basis van maatwerk, maar niet meer of minder dan nodig. Kwaliteit en passende zorg blijven daarbij altijd het uitgangspunt, we zorgen ervoor dat deze goed geborgd zijn. We streven naar toegankelijke, effectieve én betaalbare jeugdhulp. We versterken de samenwerking met huisartsen, het onderwijs, zorgaanbieders, gecertificeerde instellingen en andere ketenpartners. Tot slot starten we met de methodiek '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur', die bijdraagt aan een integrale en samenhangende aanpak.
1.D. Via (een vorm van) gratis kinderopvang bijdragen aan verhoging van arbeidsmarktparticipatie, behoud van kinderen in het Nederlandse onderwijssysteem, het voorkomen van ontwikkelachterstanden bij jonge kinderen en het bevorderen van kansengelijkheid. Het beoogde lange termijneffect is minder schooluitval en lagere zorgkosten.	In januari 2025 zijn we gestart met de uitvoering van het plan Voorschool gemeente Sluis. In 2025 en 2026 krijgen alle peuters van 2 tot 4 jaar gratis 3 dagdelen voorschoolse educatie aangeboden. Peuters met een doelgroep indicatie krijgen 4 dagdelen gratis. We investeren in de doorgaande ontwikkellijn van voorschool tot middelbaar onderwijs. Om inclusief onderwijs te versterken, investeren we in preventieve ondersteuning en interprofessionele samenwerking.
1.E. Het bestrijden van energiearmoede.	De looptijd van de SPUK-middelen is verlengd tot en met 2027. In Q4 2025 evalueren we de Regeling Energiebesparing in functie van een eventuele verlening dan wel het aanbieden van alternatieve, aanvullende maatregelen in kader van de aanpak van energiearmoede.

Integrale toegang en dienstverlening

2.A. De gemeente streeft naar een hulp- en ondersteuningsaanbod dat past bij wat de inwoners nodig hebben.

De basisdienstverlening is op orde. Aanvragen worden afgewerkt binnen de wettelijke termijn. De hulpvraag van de inwoner wordt integraal benaderd, vanuit ieders rol, verantwoordelijkheid en bevoegdheid, maar ook vanuit ieders expertise en mogelijkheden.

Het aanbod is laagdrempelig, beschikbaar en betaalbaar.

De basis op orde betekent dat onze inwoners adequaat en zo snel als mogelijk gefaciliteerd worden. We benaderen hulpvragen integraal en ondersteunen onze inwoners om hen zo zelfstandig mogelijk deel te laten nemen aan de maatschappij en hen in hun eigen kracht te zetten.

We geven uitvoering aan de nieuwe contracten voor de Wmo die per 1 januari 2026 ingaan. We zetten in op een uitbreiding van het aanbod van algemene voorzieningen.

2. Clusteren van wonen, zorg en voorzieningen

3.A. Om de zorgkloof te overbruggen willen we wonen, zorg en voorzieningen ook fysiek dichterbij elkaar brengen. Dit moet leiden tot minder reisbewegingen van (schaarse) professionals en (minder mobiele) ouderen. En tot meer (sociale) ontmoetingen en sterkere informele netwerken.

In 2026 vindt de verdere uitvoering plaats van de Visie op wonen, zorg, welzijn en voorzieningen die in 2025 is vastgesteld. In regionaal verband wordt gewerkt aan een regionale uitvoeringsagenda voor ouderenhuisvesting en voor aandachtsgroepen. Zowel de capaciteit en spreiding, als de kwaliteitseisen en het voorzieningenniveau voor zorgwijken (zoals vastgelegd in de woonzorgvisie) zijn hiervoor leidend.

Betere grip en sturing op uitgaven

4.A. Beter inzicht in oorzaken van kostenstijgingen.

Processen zijn in 2025 beschreven. De systemen worden benut, waardoor juiste sturingsinformatie beschikbaar is.

Wat gaat het kosten?

(Bedragen x€ 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	36.965	40.088	40.326	39.254	40.152	41.411
Baten	7.362	6.889	7.296	7.156	7.456	7.456
Saldo van baten en lasten	29.603	33.199	33.029	32.098	32.696	33.955
Toevoeging aan reserves	1.031	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	424	1.105	174	2	2	2
Geraamd resultaat	30.210	32.094	32.855	32.096	32.694	33.953

Specificatie taakvelden 2026 (bedragen x € 1.000)

	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
4-0.8	Overige baten en lasten	-	-	-
4-4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.180	412	2.768
4-5.1	Sportbeleid en activering	337	126	211
4-5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	820	25	795
4-5.6	Media	869	23	845
4-6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.440	72	1.368
4-6.2	Wijkteams	1.951	23	1.928
4-6.3	Inkomensregelingen	7.506	5.628	1.878
4-6.4	Begeleide participatie	4.225	30	4.195
4-6.5	Arbeidsparticipatie	990	245	745
4-6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.223	8	1.215
4-6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.307	240	5.067
4-6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	10.113	-	10.113
4-6.81	Geëscaleerde zorg 18+	138	300	-162
4-6.82	Geëscaleerde zorg 18-	759	-	759
4-7.1	Volksgezondheid	1.467	164	1.303
Totaal		40.326	7.296	33.029

Programma 5 Bestuur en veiligheid

Programma 5: Bestuur en veiligheid

Inleiding, de opgave

De gemeente is voor velen de eerste overheid. We zijn letterlijk dichtbij, als het bijvoorbeeld de fysieke leefomgeving betreft of tastbare producten zoals een paspoort. Daarnaast nemen we veel besluiten die inwoners en ondernemers aangaan. In de uitvoering van al onze dienstverlenende taken willen wij klantgericht en betrouwbaar zijn.

Wij staan voor een veilige leefomgeving. Als gemeente vervullen we de regierol om, samen met onze veiligheidspartners en de burgers, te komen tot integraal beleid (en uitvoering daarvan) om dit doel te realiseren. We zoeken actief samenwerking op met partners die ons kunnen helpen bij het bereiken van onze ambities. De Zeeuwse norm weerbare overheid is hiervan een voorbeeld.

Speerpunten

1. Een veilige omgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers
2. Een weerbare en integere overheid (bestuurlijk en ambtelijk)
3. Goede bereikbaarheid van de gemeente, zowel fysiek als digitaal
4. De klantvraag staat voorop bij de verdere ontwikkeling van ons dienstverleningsconcept
5. Informeren en betrekken van inwoners, ondernemers en bezoekers. Een sterke (bestuurlijke) samenwerking in de regio
6. Burgerparticipatie

Wat willen we bereiken:

Veiligheid

1.A. Een veilige leefomgeving, waarbij we nauw samenwerken met onze burgers en veiligheidspartners (politie, justitie, brandweer, zorgpartners en andere hulpverleningsdiensten).

Wat gaan we daarvoor doen en wanneer:

We geven uitvoering aan het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026. Naast de reguliere werkzaamheden richten we ons op de speerpunten die gesteld zijn in het veiligheidsbeleid. Dit zijn:

- A. Digitale en ondermijnende criminaliteit;
- B. Zorg, jeugd en veiligheid;
- C. Veiligere leefomgeving/fysieke veiligheid.

Jaarlijks stellen we in het uitvoeringsprogramma vast welke acties onderwerpen extra aandacht krijgen en op welke manier we dit gaan uitvoeren. In 2026 schenken we extra aandacht aan radicalisering door het aanbieden van trainingen en het aanstellen van een interne aandachtfunctionaris radicalisering. In de aanpak van personen met zorgwekkend gedrag is de pilot Regionaal Interventie Team (RIT) gestart. In de loop van 2026 hopen we de eerste resultaten te zien van deze aanpak, waardoor de overlast van personen met

	zorgwekkend gedrag in de wijken en op politie daalt. Op het gebied van aanpak ondermijnende criminaliteit implementeren we de handelingsperspectieven die voortvloeien uit het adviesrapport datavolwassenheid aanpak ondermijning. Het streven is om meer data gestuurd te gaan werken in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Na een succesvolle start in de campagne rondom het verhogen van de meldingsbereidheid zullen we ook in 2026 op diverse momenten aandacht besteden aan het melden van overlast, zorgwekkend gedrag en criminele zaken. De dreiging van een langdurig incident wordt steeds groter. Samen met de landelijke overheid en de veiligheidsregio zetten we in op weerbaarheid en zelfredzaamheid van onze inwoners. De ingezette kwaliteitsslag rondom de interne crisisorganisatie zal voortgezet worden. Door middel van een intern traject van opleiden, trainen en oefenen (OTO) worden zowel de bestuurders als de ambtelijke organisatie zich verder bewust van de taken en bevoegdheden tijdens rampen, crisis en langdurige incidenten. In 2027 wordt het nieuwe beleidsplan integrale veiligheid vastgesteld. Het traject tot het komen naar een nieuw beleidsplan is reeds opgestart en door middel van diverse ambtelijke en bestuurlijke sessies zal in 2026 gezamenlijk gekeken worden naar de belangrijkste ontwikkelingen in het domein van veiligheid, zorg en handhaving.
1.B. Een weerbare en integere overheid.	Onder de paraplu van de Zeeuwse Norm Weerbare Overheid is Sluis mede trekker van thema 1 Bewustwording bij bestuur en medewerkers en van thema 9 Informatiebeveiliging. Thema 1 richt zich in 2026 op de doorontwikkeling van de Zeeuwsbrede bewustwordingscampagne Thema 9 richt zich op kennisdeling en samenwerking m.b.t. de toepassing AI (kunstmatige intelligentie). Ook richt thema 9 zich op BCM (bedrijfscontinuïteitsmanagement) en de mogelijke samenwerking hierin op Zeeuws niveau.

Dienstverlening	
2.A. Goede bereikbaarheid, zowel fysiek als digitaal, in alle dienstverlenende processen.	Door implementatie van zaakgericht werken in de rest van de organisatie verbeteren we onze management-informatie en wordt het eenvoudiger om te sturen. Inwoners merken dit. Zij worden nog beter bediend.
2.B. De klantvraag staat voorop bij de verdere ontwikkeling van ons dienstverleningsconcept.	Onze nieuwe telefoonapplicatie (bellen via Teams) ondersteunt dit proces en biedt ons mogelijkheden om onze telefonische bereikbaarheid verder te verbeteren. Naast telefonische communicatie maken we het ook mogelijk om meer producten, via onze website, digitaal aan te vragen. Onze nieuwe website (incl. kennisbank KCC) helpt ons hierbij evenals een nieuwe e-formulieren module en een mijn omgeving voor inwoners. Deze worden naar verwachting in 2026 geïmplementeerd. In het dienstverleningsconcept (vastgesteld Q1 2025) geven we aan wat we belangrijk vinden in onze dienstverlening en met welke opgaven we de komende jaren, gefaseerd, aan de slag willen gaan. Denk hierbij onder andere aan werken op afspraak, vastleggen servicebeloftes en continue meten van klanttevredenheid. Het dienstverleningsconcept vloeit voort uit de Visie op dienstverlening die we in 2024 samen met onze buurgemeenten Hulst en Terneuzen vaststelden.
Bestuurlijke samenwerking	
3.A. Het realiseren van de doelen op onze strategische agenda ten aanzien van wonen, voorzieningen en mobiliteit; economie en arbeidsmarkt; en energie, klimaat en duurzaamheid.	Samenwerking in de regio en over grens worden steeds belangrijker bij het realiseren van onze doelen ten aanzien van wonen, zorg, onderwijs, arbeidsmarkt, economie, energie, klimaat, landbouw, duurzaamheid en bereikbaarheid. Eind 2025 sloten wij in het kader van de toekomstvisie Zeeland 2050, het Nationaal Programma Vitale Regio's en de Regio Deal Zeeuws-Vlaanderen/Zeeland afspraken met de Provincie Zeeland, het Rijk en de Zeeuwse en Zeeuws-Vlaamse gemeenten om samen te werken aan de strategische doelen voor Zeeland en Zeeuws-Vlaanderen. Zowel ten aanzien van de inhoudelijke koers en richting, als ten aanzien van het proces, de planning en de rolverdeling.

	De looptijd van de samenwerking in het NPVR is 20 jaar, waarbij we telkens een uitvoeringsagenda voor de komende 4 jaar opstellen (met een jaarlijkse evaluatie en mogelijkheid tot bijstelling). 2026 is het eerste jaar waarop we op deze manier bestuurlijk gaan samenwerken. Dit is een zoektocht voor alle overheidslagen. Dit vergt komend jaar veel bestuurlijke en ambtelijke afstemming, zowel met Rijk en Provincie, maar ook binnen de OZO en met de andere NPVR-regio's. Onderdeel van dit traject is ook onderzoek naar de governance van de regionale samenwerking en de mogelijke vorming van een regiobureau voor Zeeuws-Vlaanderen. Daarnaast blijven we bestuurlijk en ambtelijk actief participeren in bestaande netwerken zoals OnbegrensdZeeuwsVlaanderen, Euregio Scheldemond, het GOS, de P10, de stedenband Amsterdam-Heerlen-Eemsdelta en het bestuur van de VNG met als doel om onze strategische doelen te realiseren en om kennis en ervaringen uit te wisselen.
Burgerparticipatie	
4.A. Belangenorganisaties, inwoners en andere betrokkenen hebben in ruime mate inspraak in onze beleidsvoornemens. De band met dorps- en stadsraden wordt aangehaald, zij zijn een belangrijke gesprekspartner.	In 2026 leggen we de Participatieverordening ter besluitvorming voor, inclusief een geactualiseerd participatiebeleid.

Wat gaat het kosten?

(Bedragen x€ 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	10.200	9.064	9.008	9.279	9.466	9.526
Baten	5.854	1.166	1.133	1.136	1.140	1.058
Saldo van baten en lasten	4.346	7.898	7.875	8.143	8.326	8.468
Toevoeging aan reserves	335	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	679	509	452	452	206	2
Geraamd resultaat	4.002	7.389	7.423	7.691	8.120	8.466

Specificatie taakvelden 2026 (bedragen x € 1.000)

	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
5-0.1	Bestuur	1.540	-	1.540
5-0.2	Burgerzaken	1.664	1.024	641
5-0.4	Overhead	272	-	272
5-1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.379	7	3.372
5-1.2	Openbare orde en veiligheid	464	1	464
5-6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.688	101	1.587
Totaal		9.008	1.133	7.875

6: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

De gemeentelijke uitgaven worden gedekt uit verschillende inkomstenbronnen. Deze zijn te splitsen in specifieke en algemene inkomstenbronnen. De specifieke zijn direct te relateren aan de uitgaven van de programma's en zijn dan ook hierbinnen verantwoord. De inkomstenbronnen en uitgaven die niet direct te relateren zijn aan de programma's (algemene uitkering, lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, deelnemingen enzovoorts) zijn in dit hoofdstuk opgenomen.

Een onderdeel van het programmaplan bestaat uit een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van de overhead, het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Wat gaat het kosten?

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	15.125	17.554	17.536	17.590	18.165	18.651
Baten	93.701	83.565	83.836	85.870	87.091	90.763
Saldo van baten en lasten	-78.576	-66.011	-66.300	-68.280	-68.926	-72.113
Toevoeging aan reserves	24.030	3.398	245	790	551	195
Onttrekking aan reserves	8.051	8.561	2.815	1.467	1.764	1.739
Geraamd resultaat	-62.597	-71.174	-68.869	-68.957	-70.139	-73.656

Specificatie taakvelden 2026 (bedragen x € 1.000)

	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
6-0.4	Overhead	15.844	20	15.824
6-0.5	Treasury	206	2.806	-2.600
6-0.61	OZB woningen	-	5.619	-5.619
6-0.62	OZB niet-woningen	-	2.856	-2.856
6-0.64	Belastingen overig	834	646	188
6-0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	57.580	-57.580
6-0.8	Overige baten en lasten	602	-	602
6-0.8+	Onvoorzien	50	-	50
6-0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-
6-3.4	Economische promotie	-	14.309	-14.309
Totaal		17.536	83.836	-66.300

	Totaal taakvelden, voor bestemming	115.342	114.392	950
6-0.10	Mutaties reserves	692	6.006	-5.314
	Totaal taakvelden, na bestemming	116.034	120.398	-4.364

Overhead

Een verplicht onderdeel van de begroting is het overzicht Overhead. Hierbij wordt de volgende definitie van overhead gehanteerd (conform Vensters voor Bedrijfsvoering):

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant.

Het overzicht Overhead voor 2026 ziet er als volgt uit:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
Bedrijfsvoering	53	-	53
Representatie	63	-	63
Archiefbewaarplaatsen	31	-	30
Overhead	2.115	-	2.115
ICT	2.526	-	2.526
DIV/archief	761	-	761
Facilitaire Zaken	569	-	569
Financiën	952	-	952
Staf	1.213	-	1.213
(Tijdelijke) Huisvesting Oostburg	1.965	-	1.965
P en O	2.894	20	2.874
Secretaresses	505	-	505
Team budgetten	391	-	391
Communicatie/promotie	813	-	813
Juridische advisering	449	-	449
Bezwaarschriften	273	-	273
Klachtencommissie	12	-	12
Informatiebeveiliging	260	-	260
Totaal	15.844	20	15.824

Financiële positie

In het hoofdstuk financiële positie wordt ingegaan op de diverse onderdelen die van invloed zijn op en inzicht geven in de financiële positie van de gemeente Sluis.

Uitgangspunten

Het uitgangspunt van deze begroting is de Kadernota 2026 en de brief Meicirculaire 2025, waarop als gevolg van een aantal ontwikkelingen aanpassingen zijn aangebracht. Onder de paragraaf Begrotingssaldo/Meerjarenperspectief 2026-2029 gaan we hierop verder in.

De uitgangspunten zijn vastgesteld in de Kadernota 2026. Deze zijn van toepassing op deze begroting. Daarnaast is de meicirculaire 2025 verwerkt in de begroting conform de regels die zijn afgesproken met de gemeenteraad.

De verwachting blijft dat deze uitgangspunten de komende jaren zullen fluctueren door de huidige geopolitieke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Daarom zal hiervoor elk jaar aandacht zijn in de kadernota.

De uitgangspunten zoals deze zijn vastgesteld in de kadernota:

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Inwoners	23.108	23.108	23.108	23.108
Woonruimten (incl. recreatiewoningen)	19.195	19.280	19.365	19.450
Salarissen/sociale lasten	1,8%	5,7%	4,6%	4,3%
Gemeentelijke heffingen*/indexeringen	2,6%	2,6%	2,5%	2,5%
Rente-% voor (nieuwe) investeringen	3%	3%	3%	3%

*Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

De meicirculaire 2025 Gemeentefonds vormt de basis voor de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029.

Begrotingssaldo/meerjarenperspectief 2026-2029

De voorliggende begroting, die een doorwerking betreft van de uitgangspunten van de vastgestelde kadernota 2026 en de brief over de meicirculaire 2025, resulteert in het volgende meerjarenperspectief:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo Kadernota 2026 / Meicirculaire 2025	2.293	2.107	-272	-902
Ruimtescheppende maatregelen	300	1.200	1.500	2.402
Saldo na ruimtescheppende maatregelen	2.593	3.307	1.228	1.500
Bijstellingen/actualisering:				
- Belastingopbrengsten	918	1.315	1.722	2.166
- schrappen stelposten	339	401	139	146
- personeelslasten, indexering	204	215	234	203
- rentelasten/-baten	206	160	137	133
- Overige bijstellingen	-	118	154	51
Saldo begroting 2026-2029	4.260	5.516	3.614	4.199

Belastingopbrengsten

In de paragraaf Lokale heffingen wordt hier nader op ingegaan. De opbrengsten in de deze begroting zijn gebaseerd op de actuele prognose van Sabewa op basis van Q2 2025. Deze zijn tevens gebruikt voor de bijstelling in de 2^e Bestuursrapportage 2025.

Schrappen stelposten

In lijn met de besluitvorming in de 2^e Bestuursrapportage 2025 zijn er een drietal stelposten geschrapt:

- De nog resterende stelpost voortkomend uit de uitwerkingen van de circulaire van het gemeentefonds
- De stelpost preventief jeugdbeleid vanaf 2027
- De stelpost toegankelijk maken openbare ruimten (2026)

Personeelslasten, indexering

In de kadernota was rekening gehouden met de hogere ingeschatte CAO-effecten voor de komende jaren. Echter, bij de detailuitwerking bleek het basisbedrag iets lager te liggen, waardoor er een voordelig effect is.

Rentevoordeel

Bij het opstellen van de begroting is vanuit de financieringsbehoefte gekeken naar de noodzaak tot aantrekken van langlopende geldleningen. Mede gezien de huidige, riante liquiditeitspositie is de voorziene geldlening voor 2026 geschrapt.

Overige bijstellingen

In de detailuitwerking van diverse budgetten zijn verschillen ontstaan.

De begroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029 zijn vooralsnog sluitend en laten door de bijstellingen/actualiseringen een aanzienlijk positiever meerjarenperspectief zien.

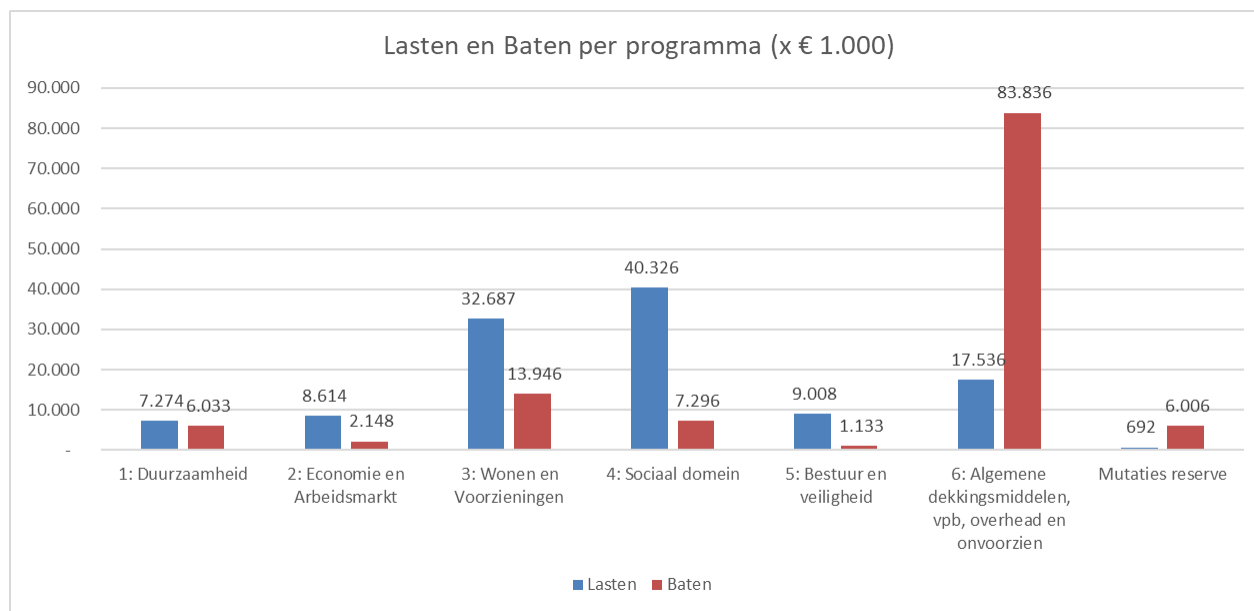
Overzicht van baten en lasten

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de baten en lasten en het saldo per programma. Overeenkomstig het BBV worden hierin de bedragen voor algemene dekkingsmiddelen, de overhead, heffing Vennootschapsbelasting en onvoorzien, afzonderlijk vermeld.

Een specificatie naar de bestuurlijke taakvelden is opgenomen onder de programma's. Een totaaloverzicht van de taakvelden is opgenomen in bijlage 4.

(bedragen x € 1.000)		Jaarrekening 2024		Begroting na wijz 2025		Begroting 2026		
Baten en lasten per programma		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
1	Duurzaamheid	6.349	5.444	7.706	5.939	7.274	6.033	1.241
2	Economie en Arbeidsmarkt	4.792	1.244	10.673	3.320	8.614	2.148	6.466
3	Wonen en Voorzieningen	27.397	14.310	38.106	13.531	32.687	13.946	18.741
4	Sociaal domein	36.965	7.362	40.088	6.889	40.326	7.296	33.029
5	Bestuur en veiligheid	10.200	5.854	9.064	1.166	9.008	1.133	7.875
6	- Algemene dekkingsmiddelen	4.327	93.568	1.630	83.279	1.642	83.815	-82.173
	- Vennootschapsbelasting (VpB)	61	-	-	-	-	-	-
	- Overhead	10.737	133	15.874	286	15.844	20	15.824
	- Onvoorzien	-	-	50	-	50	-	50
Totaal saldo baten en lasten		100.828	127.915	123.191	114.410	115.342	115.445	1.054
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma								
	Mutaties reserve	32.059	13.869	5.990	19.361	692	6.006	-5.314
Totaal na bestemming		132.887	141.784	129.181	133.771	116.137	120.398	-4.260
Resultaat		8.897		4.590		4.260		

In bijlage 5 vindt u het meerjarenperspectief van de baten en de lasten.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Door een indicatie van de incidentele baten en lasten te geven, wordt informatie gegeven die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie en de meerjarenraming. Onder incidenteel wordt verstaan baten en lasten die zich niet langer dan drie jaar voordoen.

(Bedragen x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
PG	Omschrijving lasten				
	<i>Exploitatielasten:</i>				
1	Duurzaamheid: subsidie isolatieprogramma	2.371	2.375	2.632	
2	Grondexploitaties	1.174	116	116	
2	Strandbeleid	35			
2	Economische agenda, campagne wonen in Sluis	50			
2	uitwerken uitvoeringsplan economische agenda	150	150		
2	Duurzaamheid: subsidies programma 2	343			
3	Transitiearrangement VOZV	33	57	57	
4	Voorschool Sluis	1.350			
4	Energiearmoede	150	150		
4	Subsidie Cultuur en Erfgoed (kadernota 2026)	145			
4	Stelpost preventief jeugdbeleid	104			
4	Duurzaamheid: subsidies programma 4	172			
6	Inhuur grote projecten	465			
6	Informatiebeveiliging	286			
6	Verhuis archief, verhuiskosten en proj.leiding	75			
6	Rente Schatkistbankieren	150			
	<i>subtotaal incidentele exploitatielasten:</i>	<i>7.053</i>	<i>2.848</i>	<i>2.805</i>	<i>-</i>
	<i>Toevoegingen aan reserves:</i>				
	geen				
	<i>subtotaal toevoegingen reserves:</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	Totaal incidentele lasten	7.053	2.848	2.805	-
PG	Omschrijving baten				
	<i>Exploitiatiebaten:</i>				
1	Spuk isolatieprogramma	1.260	1.262	1.519	
2	Grondexploitaties	1.174	116	116	
4	Spuk Energiearmoede	150	150		
6	Stelpost: ruimtescheppende maatregelen				652
		<i>2.584</i>	<i>1.528</i>	<i>1.635</i>	<i>652</i>
	<i>Onttrekkingen aan reserves:</i>				
1	Duurzaamheid: subsidiebeleid programma's 1, 2 en 4	1.626	1.113	1.113	
2	Recreatievisie tbv tekort strandbeleid	35			

(Bedragen x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
2	Inc. uitgaven: Ec. agenda, campagne wonen in Sluis	50			
2	Inc. uitgaven: uitwerken uitvoeringsplan ec. agenda	150	150		
3	Havengebied Breskens	76	24		
6	AR: verhuiskosten Zeeuws archief	50			
6	Inc. uitgaven: verhuiskosten Zeeuws archief	50			
6	Inc. uitgaven: verhuis archief, projectleiding	25			
6	Inc. uitgaven - inhuur grote projecten	465			
6	Bedrijfsvoering: informatiebeveiliging	286			
	<i>Subtotaal onttrekkingen aan reserves</i>	2.813	1.287	1.113	-
	Totaal incidentele baten	5.397	2.815	2.748	652
	Totaal saldo incidentele lasten en baten	1.656	33	57	-652

Er is sprake van meer incidentele lasten dan baten. Deze hebben een positief effect op het structureel en reëel evenwicht.

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Structurele onttrekkingen reserves:				
Reserve gebouwen tbv:				
- egalisatie MJOP	626			69
- dekking MJOP	714	714	714	714
Reserve Volkshuisvestingfonds (cofinanciering)	280	579	690	707
Reserve Tijdelijke huisvesting	521	675	632	538
Inc. uitgaven, dekking Vitaal Oostburg			340	340
Egalisatiereserve kapitaallasten tbv:				
- programma 1	4	1	-	-
- programma 2	151	146	146	146
- programma 3	366	366	365	361
- programma 4	2	2	2	2
- programma 5	452	452	206	2
- Algemene dekkingsmiddelen	78	78	78	78
Totaal structurele onttrekkingen reserves	3.194	3.013	3.174	2.957
Structurele toevoegingen reserves:				
Reserve gebouwen, egalisatie		595	356	
Egalisatiereserve wegen	447	420	113	93
Algemene Reserve, dividend GBE Aqua	195	195	195	195
Totaal structurele toevoegingen reserves	642	1.210	664	288

Structureel en reëel evenwicht (SRE)

Op basis van onderstaand overzicht wordt aangetoond dat de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel en reëel in evenwicht zijn. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval zou zijn, zou de kans groot zijn dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat. De huidige ramingen tonen aan dat dit risico op dit moment niet aan de orde is.

Het structureel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat overblijft moet op termijn positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten). In alle jaren van de meerjarenraming is sprake van een positief structureel begrotingssaldo.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten voor bestemming	-1.054	2.426	-9	1.522
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	5.314	3.090	3.623	2.677
Begrotingssaldo na bestemming	4.260	5.516	3.614	4.199
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	1.656	33	57	-652
Structureel begrotingssaldo (SRE)	5.916	5.549	3.671	3.547

De conclusie uit bovenstaande berekeningen is dat we op basis van deze begroting voor alle jaren een structureel en reëel evenwicht hebben.

Stelposten

Evenals vorig jaar bevat de begroting geen taakstellingen. In plaats daarvan zijn er een aantal stelposten opgenomen. Dit zijn budgetten die nog nadere invulling behoeven. Hieronder staat een opsomming van deze stelposten. Dit betreft restanten van de stelposten die vorig jaar zijn opgenomen in de meerjarenraming bij de begroting 2025 en nieuwe posten uit de kadernota 2026.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Kadernota's	2.115	2.041	3.603	3.237
Overige	451	377	377	377
Totaal stelposten	2.566	2.418	3.980	3.614

Kadernota's

Stelposten (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Versterken proj.org Regiovisie Z-VI	57	58	59	60
gronddepot Schoondijke	38	38	38	38
uitbouw brandweerkazerne Schoondijke	7	7	7	7
financiële ruimte Bestuurlijke Jaaragenda	500	500	500	500
Clusteren wonen, zorg en voorzieningen IJzendijke				410
realisatie Duinboulevard	150	149	148	147
Beheerplannen afdekken risico's	965	965	965	1.000
Sportcampus (en Vitaal Oostburg)	166	92	785	625
Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen	0	0	870	870
Transformatie woningvoorraad en startersleningen	207	207	207	207
Ruimtescheppende maatregelen				-652
Totaal	2.115	2.041	3.603	3.237

Overige stelposten

De overige stelposten verwijzen grotendeels naar de budgetten die genoemd worden in de paragraaf Begrotingssaldo/meerjarenperspectief 2023-2026, onderdeel Coalitieakkoord, in de begroting 2023. Ook hier betreft de onderstaande opsomming weer restanten van de ramingen van vorig jaar.

Overige stelposten (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Burgerparticipatie	40	40	40	40
Gratis kinderopvang	270	300	300	300
Preventief jeugdbeleid	104			
stelpost Vitaal IJzendijke	37	37	37	37
Totaal stelpost Overige	451	377	377	377

Geprognosticeerde balans

Op grond van de begrotingsvoorschriften dient in de begroting een meerjarige geprognosticeerde balans te worden opgenomen. Hierna vindt u eerst de geprognosticeerde balans (activa en passiva) en daarna een nadere toelichting op de onderdelen investeringsplan (maakt deel uit van de vaste activa) en de reserves en voorzieningen. Tot slot wordt het EMU-saldo berekend.

Activa (bedragen x € 1.000)	1-1-2026	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Vaste activa					
<i>Immaterieel</i>					
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	216	216	216	216	216
Bijdragen in activa eigendom van derden	274	274	260	246	232
<i>Materieel</i>					
Investerings economisch nut	57.495	56.976	54.834	49.993	46.173
Investerings economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	53.792	57.493	58.398	61.162	63.287
Investerings maatschappelijk nut	16.190	17.157	17.496	17.490	17.536
<i>Financieel</i>					
Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	13.652	13.652	13.652	13.652	13.652
Overige uitzettingen rentetypische periode van één jaar of langer	3.361	3.127	2.893	2.659	2.425
Totaal vaste activa	144.981	148.896	147.750	145.418	143.522
Vlottende activa					
<i>Voorraden</i>					
Onderhanden werk	1.089	24	-91	-206	-207
Gereed product en handelsgoederen	471	471	471	471	471
<i>Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar</i>					
Vorderingen op openbare lichamen	8.295	8.295	8.511	8.732	8.950
Uitzettingen in rijks schatkist	20.000	8.000	-	-	-
Overige vorderingen	3.250	5.233	5.233	4.280	5.630
<i>Liquide middelen</i>					
Kas-, banksaldi	650	650	650	650	650
<i>Overlopende activa</i>					
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen tlv volgende jaren	2.045	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal vlottende activa	35.800	25.673	17.775	16.928	18.495
Totaal ACTIVA	180.781	174.570	165.525	162.346	162.017

<i>Passiva (bedragen x € 1.000)</i>	1-1-2026	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Vaste passiva					
<i>Eigen vermogen</i>					
Algemene reserve	20.292	20.437	20.632	20.827	21.022
Bestemmingsreserve	63.862	55.035	51.750	39.772	37.249
Begrotingssaldo	4.590	4.364	5.516	3.614	4.199
<i>Voorzieningen</i>					
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.638	5.532	5.463	5.411	5.347
Van derden verkregen middelen met specifieke besteding	14.224	14.112	13.615	13.066	12.451
<i>Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar</i>					
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	32.232	29.980	34.228	38.217	47.357
Totaal vaste passiva	140.837	129.460	131.204	120.907	127.625
Vlottende passiva					
<i>Netto-vlottende schuld met rentetypische looptijd < 1 jaar</i>					
Kasgeldleningen	-	10.234	10.294	10.504	10.594
Overige schulden	13.663	13.863	10.402	15.253	11.608
<i>Overlopende passiva</i>					
Van Eur. En Ned. Overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel voor volgende jaren	25.791	18.313	11.023	15.029	11.390
Overige vooruitontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren	490	2.700	2.600	652	800
Totaal vlottende passiva	39.944	45.110	34.320	41.439	34.392
Totaal PASSIVA	180.781	174.570	165.525	162.346	162.017

Investeringsplan 2026-2029

De investeringsplanning is opgenomen in bijlage 1 bij deze begroting. Het renteomslagpercentage (onder het BBV verplicht voorgeschreven) is voor 2026 berekend op 0,327%.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Materiële vaste activa:				
- investeringen economisch nut	4.598	1.857	751	575
- investeringen economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	4.787	3.443	3.446	3.755
- investeringen maatschappelijk nut	2.479	1.606	1.276	1.321
Financiële vaste activa	15	15	15	15
Totaalbedrag investeringen	11.878	6.921	5.488	5.666
Kapitaallasten (cumulatief)	388	675	858	1.064
Dekking uit voorziening rioolheffing	75	159	239	332

De kapitaallasten die voortvloeien uit deze investeringen zijn onder de lasten van de diverse programma's geraamd. Vaststelling van de programmabegroting 2026 houdt tevens in het beschikbaar stellen van de kredieten uit de kolom 2026 van het investeringsplan 2026-2029 (bijlage 1).

Reserves en voorzieningen

In de nota Reserves en voorzieningen 2025-2029 (raad 18 september 2025) is, voor zover van toepassing, per reserve/voorziening het volgende in beeld gebracht:

- het doel van de reserve/voorziening;
- de voedingen en onttrekkingen;
- de maximale hoogte en maximale looptijd;
- bijzonderheden.

In onderstaand overzicht wordt een totaalbeeld gegeven van het verloop van de reserves en voorzieningen. Voor de onderstreepte reserves en voorzieningen geldt dat er in de begroting mutaties zijn opgenomen. Deze staan na het verloopoverzicht toegelicht.

Bedragen x € 1.000 Stand per:	1-1-2026	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Algemene reserve	20.292	20.437	20.632	20.827	21.022
Totaal algemene reserves:	20.292	20.437	20.632	20.827	21.022
Bestemmingsreserves:					
Grondexploitatie	2.065	2.065	2.065	2.065	2.065
Incidentele uitgaven	12.708	8.650	8.500	-	-
Explosievenruiming	284	284	284	284	284
Rekenkamercommissie	15	15	15	15	15
Reserve onderhoud gebouwen	9.688	8.349	8.230	7.873	7.090
Egalisatiereserve bodemsanering	420	420	420	420	420
Egalisatiereserve bestemmingsplannen	221	221	221	221	221
Egalisatiereserve duurzaamheid	4.118	2.492	1.379	265	265
Bedrijfsvoering	747	461	461	461	461
Recreatievisie 2.0	80	45	45	45	45
Sociaal Domein	500	500	500	500	500
Egalisatiereserve wegen	597	1.044	1.464	1.577	1.670
Egalisatiereserve groen	211	211	211	211	211
Egalisatiereserve AU Gemeentefonds	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Egalisatiereserve Havengebied Breskens	766	690	666	666	666
Egalisatiereserve archeologisch onderzoek	326	326	326	326	326
Reserve Deelneming GBE Aqua	10.647	10.647	10.647	10.647	10.647
Egalisatiereserve kapitaallasten	9.146	8.093	7.048	6.250	5.662
Reserve Volkshuisvestingsfonds	5.955	5.675	5.096	4.406	3.699
Reserve overhevelen budgetten	-	-	-	-	-
Reserve Tijdelijke huisvesting	2.366	1.845	1.170	538	-
Totaal bestemmingsreserves:	63.862	55.035	51.750	39.772	37.249
Totaal reserves:	84.154	75.472	72.382	60.598	58.271

Bedragen x € 1.000 Stand per:	1-1-2026	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Voorzieningen					
Voorzieningen verplichtingen, risico's					
Voorziening spaarverlof	1.329	1.579	1.829	2.079	2.329
Voorziening RVU-regeling	112	30	-	-	-
Wachtgelden wethouders	-	-	-	-	-
Wethouderspensioenen	4.197	3.923	3.634	3.332	3.018
Voorzieningen middelen van derden					
Stimulering recreatieve sector	1.271	1.271	1.271	1.271	1.271
Voorziening rood voor groen	918	918	918	918	918
Transitie woningvoorraad	535	535	535	535	535
Afvalstoffenheffing	2.671	2.588	2.464	2.339	2.214
Rioolheffing	8.670	8.607	8.199	7.741	7.217
Voorziening Waterberging	38	41	45	48	52
Voorziening Begraafplaatsen	121	152	183	214	244
Voorziening Vitaal West Zws-Vlaanderen	-	-	-	-	-
Voorziening beheerplan Waterdunen	65	-	65	0	66
Totaal voorzieningen	19.926	19.643	19.141	18.476	17.863
Totaal reserves en voorzieningen	104.080	95.115	91.523	79.075	76.134

Toelichting mutaties reserves

Algemene reserve

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Verhuiskosten Zeeuws Archief (naar reserve Incidentele uitgaven)	50			
<i>Toevoegingen</i>				
- Dividend GBE Aqua	195	195	195	195

Reserve Incidentele uitgaven

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Verhuiskosten Zeeuws Archief	50			
- Inhuur grote projecten	465			
- Uitvoeringsplan Economische agenda	150	150		
- Campagnes wonen in Sluis	50			
- Vitaal Oostburg, dekking kapitaallasten			340	340
- Verplaatsen gemeentearchief, projectleiding	25			
- Afboeken te slopen gebouwen Vitaal Oostburg	3.368			
<i>Toevoegingen</i>				
- Verhuiskosten Zeeuws Archief (van Algemene reserve)	50			

Reserve onderhoud gebouwen

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Inzet ter dekking meerkosten MJOP	714	714	714	714
- Egalisatie MJOP	626			69
<i>Toevoegingen</i>				
- Egalisatie MJOP		595	356	

Reserve Duurzaamheid

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Inzet tbv subsidiebeleid	1.626	1.113	1.113	

Reserve Bedrijfsvoering

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Programmaplan Informatiebeveiliging	286			

Reserve Recreatievisie 2.0

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Strandbeleid: tekort in 2026	35			

Egalisatiereserve wegen

<i>Toevoegingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Vanuit beheerplan Wegen	447	420	113	93

Egalisatiereserve Havengebied Breskens

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Op basis van exploitatieopzet Havengebied	76	24		

Egalisatiereserve kapitaallasten

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Ter dekking afschrijvingslasten investeringen	1.053	1.045	798	589

Reserve Volkshuisvestingsfonds (cofinanciering)

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Ter dekking subsidies VHF	280	579	690	707

Reserve Tijdelijke huisvesting

<i>Onttrekkingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Ter dekking Kosten tijdelijke huisvesting	521	675	632	538

Toelichting mutaties voorzieningen

Voorziening spaarverlof

<i>Dotatie</i>	2026	2027	2028	2029
- Jaarlijkse opbouw	250	250	250	250

Voorziening RVU-regeling

<i>Bestedingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Uitkeringen	82	30		

Voorziening Wethouderspensioenen

<i>Bestedingen</i>	2026	2027	2028	2029
- Uitkeringen	274	289	302	314

Voorziening afvalstoffenheffing

<i>Vrijval</i>	2026	2027	2028	2029
- Dekking investeringen	125	125	125	125
<i>Dotatie</i>				
- Saldo exploitatie afvalstoffen	42			

Voorziening rioolheffing

<i>Vrijval</i>	2026	2027	2028	2029
- Saldo exploitatie riool	63	408	458	524

Voorziening waterberging

<i>Dotatie</i>	2026	2027	2028	2029
- Jaarlijkse toevoeging	4	4	4	4

Voorziening begraafplaatsen

<i>Dotatie</i>	2026	2027	2028	2029
- Tbv ruiming en graven/urnen	31	31	31	31

Voorziening beheerplan Waterdunen

<i>Dotatie</i>	2026	2027	2028	2029
- Jaarlijkse dotatie	185	185	185	185
<i>Bestedingen</i>				
- Conform beheerplan	250	120	250	120

EMU-saldo

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Dit cijfer geeft aan of een overheid een overschot of een tekort heeft. Gemeenten moeten dit cijfer in hun begroting opnemen omdat het Rijk een verplichting heeft naar Europa.

Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

Wat is er dan anders aan de EMU-systematiek dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren?

Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten. Daarbij wordt uitgegaan van de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een bepaald jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

De berekening is in de navolgende tabel opgenomen.

Berekening EMU-saldo (bedragen * € 1.000)		2025	2026	2027	2028	2029
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-8.781	1.054	-2.426	9	-1.522
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-23.811	-4.149	912	2.098	1.662
3.	Mutatie voorzieningen	-899	-283	-502	-665	-613
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	564	-1.065	-115	-115	-1
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo (1 - 2 + 3 - 4 - 5)		13.567	5.985	-3.726	-2.639	-3.797

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten. Het beleid aangaande deze heffingen is vastgelegd in diverse gemeentelijke verordeningen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

We maken onderscheid in twee soorten heffingen:

- Belastingen: de opbrengst dient als algemeen dekkingsmiddel. Er staat geen prestatie tegenover. Voorbeelden zijn de onroerende zaakbelastingen, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting.
- Retributies: de opbrengst dient ter dekking van de gemaakte kosten van de dienst. Tegenover deze heffing staat een prestatie, zoals de rioolheffingen en de afvalstoffenheffing. De opbrengst van de retributies mag maximaal kostendekkend zijn.

Lokale heffingen

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de inkomsten uit de lokale heffingen.

bedragen x € 1.000	2024 realisatie	2025	2025 obv Q2 Sabewa **	2026	2027	2028	2029
Onroerende zaakbelastingen	7.983	7.874	8.198	8.475	8.738	9.010	9.282
Afvalstoffenheffing *	4.463	4.562	4.707	4.754	5.286	5.482	5.597
Rioolheffing *	5.750	5.230	5.230	5.157	5.079	5.212	5.342
Hondenbelasting	175	177	193	198	203	208	214
Precariobelasting	235	282	280	312	320	328	337
Toeristenbelasting***	8.369	8.202	8.618	8.295	8.511	8.732	8.950
Forensenbelasting	5.492	5.542	5.667	6.014	6.170	6.331	6.489
Reclamebelasting	138	163	151	155	159	163	167
Marktgeld	22	24	24	25	26	26	27
Lijkbezorgingsrechten	490	335	335	341	350	359	368
Parkeerbelastingen	3.324	3.329	3.329	3.327	3.325	3.324	3.322
Naheffingsaanslagen parkeerbelasting	458	598	598	598	598	598	598
Leges Burgerzaken	1.029	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	956
Leges bouwvergunningen	731	441	441	457	474	474	485
Leges overige	397	325	325	183	187	192	197
Totaal	39.056	38.084	39.096	39.291	40.426	41.439	42.331
* na aftrek storting in voorziening dubieuze debiteuren							
** Prognose op basis van Q2 rapportage Sabewa							
*** Rekeninghoudend met omzetsdaling agv BTW verhoging logies per 1-1-2026							

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Algemene uitgangspunten met betrekking tot de lokale heffingen 2026

In bovenstaand overzicht is een extra kolom ingevoegd met betrekking tot 2025. De eerste kolom 2025 is de kolom met de begrote bedragen. In de 2^e kolom over 2025 zijn de te verwachten baten voor 2025 weergegeven op basis van de rapportage van Sabewa Zeeland over het tweede kwartaal 2025. Gezien de verschillen in de begrote opbrengsten en de uiteindelijk gerealiseerde (hogere) opbrengsten is meer aansluiting gezocht bij de rapportages van Sabewa Zeeland. Bij het opstellen van de begroting worden de uitgangspunten uit de Kadernota meegenomen. De rapportages van Sabewa over het tweede kwartaal worden gebruikt bij het opstellen van de 2^e Berap waarbij zonodig de belastingopbrengsten voor het lopende jaar worden bijgesteld. Ten tijde van het opstellen van de Kadernota zijn de resultaten uit de tweede kwartaalrapportage van Sabewa Zeeland nog niet bekend.

Om de verschillen tussen begrote en gerealiseerde opbrengsten te minimaliseren is voor deze begroting, naast de punten uit de Kadernota zoals voor de toeristenbelasting, tevens meer aansluiting gezocht bij de verwachte realisatie over 2025 waarbij die bedragen als uitgangspunt zijn genomen voor 2026. Daarbij is de rapportage Sabewa Zeeland over het tweede kwartaal 2025 aangehouden.

Daarbij wordt ook (meerjarig) rekening gehouden met een percentage areaaluitbreiding. Areaaluitbreiding heeft gevolgen voor de OZB, maar ook voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting en forensenbelasting. In bovenstaand overzicht is voor de jaren 2027-2030 rekening gehouden met 0,5% areaaluitbreiding per jaar bij de OZB. Dit is gebaseerd op de gemiddelde areaaluitbreiding van de afgelopen vier jaren. Het rekenen met areaaluitbreiding is ook realistisch gezien het Woonbeleid van de gemeente Sluis. Het is lastig in te schatten welk deel van de areaaluitbreiding zal leiden tot meer toeristen- of forensenbelasting. Daar is meerjarig geen rekening mee gehouden.

Voor afval en riool is er eveneens geen rekening gehouden met areaaluitbreiding aangezien deze heffingen op basis van maximaal 100% kostendekkendheid worden bepaald.

Voor de toekomst zullen de verschillen tussen begrote en gerealiseerde baten uit hoofde van lokale heffingen veel lager uitvallen waardoor er zeker sprake is van realistisch begroten.

Recente ontwikkelingen

Belastingplan 2026 / leegstandsbelasting

Recentelijk is tijdens de behandeling van de Fiscale verzamelwet 2026 een amendement aangenomen dat gemeenten de mogelijkheid geeft om een leegstandsbelasting in te voeren voor woningen die langer dan twaalf maanden leegstaan. Hiermee wil de wetgever de gemeenten de mogelijkheid bieden de leegstand terug te dringen.

De wetgeving en daarmee de uitvoeringsregels moeten nog worden vastgesteld. Uiteraard is en blijft het een keuze van de gemeente om deze belasting wel of niet in te voeren. Voor 2026 is dit geen optie meer, maar voor volgende jaren kan dit worden gezien.

Coalitieprogramma Strategie met ambitie en addendum op het coalitieakkoord

In de kadernota 2026-2029 zijn de uitgangspunten voor de gemeentelijke belastingen en heffingen 2026 opgenomen. Door de nieuwe coalitie is een addendum op het coalitieakkoord 2022 vastgesteld. In het coalitieakkoord zou met name de toeristenbelasting gefaseerd naar het landelijk gemiddelde worden gebracht. Dit principe is losgelaten. In de raad van 6 februari is het onderzoek toeristenbelasting behandeld waarbij de bevindingen uit het rapport zijn overgenomen. Concreet houdt dit in:

- De huidige heffingssystematiek blijft gehandhaafd (vast bedrag per persoon per nacht) inclusief de huidige differentiatie van accommodaties.
- Vaststellen van het tarief eerder in het jaar en bij voorkeur voor een langere periode. Hiermee worden de verblijfsbieders tegemoet gekomen.

Het tweede punt heeft er toe geleid dat bij de vaststelling van de kadernota bepaald is dat het tarief van de toeristenbelasting vastgesteld wordt op het tarief 2025 vermeerderd met de indexering van de meicirculaire en dat voor een periode van twee jaar (2026 en 2027).

Voor de rioolheffing is op basis van het nieuwe GRP een korting ingevoerd die aanvankelijk in 2026 in zou gaan maar als gevolg van het door de raad op 7 november 2024 aangenomen amendement reeds in 2025 is ingegaan. Dit wordt verderop in deze paragraaf nog beschreven.

Onroerende Zaakbelasting:

Uitgangspunt bij de Onroerende Zaakbelasting zijn gelijkblijvende opbrengsten. Omdat een correctie met de waardeontwikkelingen in het kader van de Wet WOZ wordt toegepast, veranderen de tarieven wel. Voor de begroting 2026 is de door Sabewa Zeeland te verwachten WOZ-waardestijging reeds meegenomen inclusief de areaalontwikkeling. De areaalontwikkeling ligt daarbij in lijn met hetgeen binnen de gemeente aan uitbreiding qua objecten voor 2026 wordt verwacht.

(Water)toeristenbelasting:

De baten uit hoofde van de (water)toeristenbelasting zijn voor 2026 en in de meerjarenraming naar beneden bijgesteld. Dit heeft te maken met het feit dat per 1 januari 2026 het btw-tarief op logies wordt verhoogd van het verlaagde btw-tarief van 9% naar 21%. De btw-verhoging op logies is opgenomen in het Belastingplan 2025 en aangenomen in de Tweede en Eerste Kamer. Het Ministerie van Financiën heeft het bureau Significant APE gevraagd een impactanalyse op te stellen van de btw-verhoging met o.a. bijzondere aandacht voor grensregio's.

Significant APE verwacht dat de verhoging van het btw-tarief een aanzienlijke impact zal hebben. De verhoging heeft betrekking op vakantiehuisjes, opgezette tenten en stacaravans (die gemeubileerd worden aangeboden) en hotelovernachtingen. De verhoging geldt niet voor mensen die een eigen kampeermiddel meenemen, zoals tent, caravan of vouwwagen.

Men verwacht dat de omzetsdaling van de toeristische overnachtingen als gevolg van de btw-verhoging ongeveer 8,5% zal zijn. Dit hangt o.a. af van de mate waarin de btw-verhoging wordt doorgerekend aan de gebruiker. Die zal in de grensregio's mogelijk lager zijn dan in centraal gelegen regio's omdat er aan de andere kant van de grens geen prijsverhoging plaatsvindt. Voor verdere informatie wordt verwezen naar het rapport "Impactanalyse btw-verhoging logies" van Significant APE d.d. 24 juni 2025 welk rapport openbaar is.

Rekening houdend met een daling van de omzet en daarmee ook het aantal overnachtingen en rekening houdend met de indexering volgens de meicirculaire, zijn de begrote baten voor 2026 begroot op € 8.300.000,--.

Het is lastig in te schatten hoe de btw-verhoging daadwerkelijk gaat uitpakken, maar het is realistisch de begrote baten naar beneden bij te stellen. Dat verklaart het verschil tussen de verwachte baten 2025 en de begroting 2026.

De tarifiering op basis van hetgeen bij de vaststelling van de kadernota 2026-2029 is bepaald, is hierboven reeds beschreven. Voor 2026 geldt als tarief voor de (water)toeristenbelasting: tarief 2025 + 2,6% meicirculaire.

Soort	Tarief
(mini)campings/jachthavens m.u.v. strandslaaphuisjes en de jaarplaatsen	€ 1,75
jaarplaatsen (mini)campings/jachthavens	€ 2,20
recreatiewoningen, pensions, etc.	€ 2,20
hotels	€ 2,85
strandslaaphuisjes	€ 2,85
niet beroepsmatig verhuurde ruimten	€ 2,20
Voor het houden van verblijf anders dan hierboven genoemd	€ 2,20

Parkeerbelasting:

De tarieven voor het straatparkeren blijven ongewijzigd. Voor wat betreft de omschrijving van de parkeervergunningen is in 2024 aansluiting gezocht bij Parkeerverordening 2024. De tarieven voor de vergunningen blijven voor 2026 eveneens ongewijzigd.

Het tarief van de naheffingsaanslagen mag maximaal 100% kostendekkend zijn en niet hoger dan het wettelijk vastgestelde tarief. Voor 2026 bedraagt het wettelijk vastgestelde tarief € 82,00. Op basis van kostendekkendheid zal het tarief in de Verordening Parkeerbelasting 2026 voor gemeente Sluis € 67,75 bedragen. De kostendekkendheid van de naheffingsaanslagen parkeerbelastingen wordt voor 2026 als volgt begroot:

Berekening Kostendekkendheid naheffingsaanslagen parkeerbelastingen Bedragen x € 1.000	2026
Berekening vaste informatieverwerkingskosten	31
Berekening variabele informatieverwerkingskosten	84
Berekening kosten afschrijving en rente	68
Berekening personeelskosten/dienstverlening	338
Berekening overhead	80
Totale kosten	601
Aantal naheffingsaanslagen	8.866
Kosten per naheffingsaanslag	€ 67,75
Maximum tarief naheffingsaanslagen voor 2026	€ 82,00
Tarief naheffingsaanslag 2026	€ 67,75

Leges:

Per 1 januari 2024 is de nieuwe Omgevingswet in werking getreden. De wet biedt gemeenten meer ruimte voor lokaal maatwerk en moet leiden tot een betere en snellere besluitvorming.

De legesverordening is voor 2024 volledig herzien conform de modelverordening van de VNG en waarbij de tarieven met name gebaseerd zijn op de tijdsbesteding en daarmee meer in lijn liggen met de wens om tot een meer kostendekkende legesverordening te komen. In 2025 zijn de tarieven geïndexeerd conform de meicirculaire. Ook voor 2026 geldt dat de tarieven worden geïndexeerd met 2,6% conform de meicirculaire, met uitzondering van de tarieven waarvoor een wettelijk maximum geldt.

Forensenbelasting:

Deze blijft voor 2026 ongewijzigd.

- Heffingsgrondslag: een ‰ van de WOZ-waarde;
- Het minimumtarief voor de forensenbelasting voor woningen met een WOZ-waarde ≤ € 100.000 bedraagt in 2026 € 500;
- Alle objecten met een waarde variërende tussen € 100.000 en € 1.000.000 euro worden in 2026 belast met 5,0‰ van de WOZ-waarde;
- De maximaal te belasten WOZ-waarde van de forensenbelasting is vastgesteld op € 1.000.000 euro. Het maximale tarief voor de forensenbelasting komt hiermee in 2026 op een bedrag van € 5.000.

Toerekening overhead aan de heffingen

Definitie van het begrip overhead:

- Er wordt aansluiting gezocht bij de definitie in het kader van Vensters voor Bedrijfsvoering;
- Overhead zijn alle kosten die indirect samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Bij de toerekening van de overhead aan de heffingen is uitgegaan van een methodiek uit de Handreiking kostenonderbouwing lokale heffingen, te weten een methodiek gebaseerd op de personeelslasten. Niet alle overheadkosten worden toegerekend; nagegaan is welke overhead redelijkerwijs kan worden toegerekend aan de heffingen. Niet toegerekend worden de kosten van:

- het bestuurssecretariaat: ondersteuning college van burgemeester en wethouders;
- commissie bezwaar, communicatie en gemeentejurist: communicatie en afhandeling van bezwaar- en beroepschriften inzake belastingen loopt via Sabewa Zeeland;
- de medewerkers belast met enkele specifieke taken van bedrijfsvoering (bijvoorbeeld informatiebeveiliging).

Daarmee rekening houdend komt de toeslag voor de overhead op de directe personeelslasten uit op 66%.

Regionale samenwerking Sabewa Zeeland

De heffing en invordering van onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, (water)toeristenbelasting, forensenbelasting, precariobelasting en reclamebelasting is overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Sabewa Zeeland. Sabewa Zeeland handelt tevens de kwijtschelding (voor zover van toepassing) van deze belastingen af. Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) in werking getreden met als doelstelling de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen te versterken. De wijzigingen in de WGR zijn aanleiding geweest de per 1 oktober 2012 in werking getreden Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Sabewa Zeeland aan te passen en op een aantal punten tevens te actualiseren in verband met o.a. gewijzigde wetgeving en enkele juridisch-technische aanpassingen. Bij akkoord van alle deelnemers aan Sabewa Zeeland is voorzien de gewijzigde gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2026 in te laten gaan.

Tarieven 2026

In de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 is uitgegaan van een aanpassing van de tarieven met 2,6%, zijnde de prijsindex bruto binnenlands product uit de meicirculaire 2025.

Uitzonderingen hierop zijn:

Belastingsoort	Verhoging
Onroerende Zaakbelastingen	Gelijkblijvende opbrengsten zijn het uitgangspunt. Correctie tarief met de waardeontwikkelingen in het kader van de Wet WOZ. De tarieven voor 2026 worden geïndexeerd o.b.v. de meicirculaire 2025.
Afvalstoffenheffing	Uitgangspunt is 100% kostendekkend. Op basis van de verwachte opbrengsten 2025 en rekening houdend met een areaaluitbreiding liggen de verwachte opbrengsten voor 2026 in lijn met de begrote lasten. Er is een beperkte toevoeging aan de voorziening bij gelijkblijvende tarieven in 2026 ten opzichte van 2025. In 2026 zal een plan worden opgesteld waarbij de baten en lasten nader onder de loep worden genomen waarin tevens een (gedeeltelijke) afbouw van de voorziening wordt opgenomen. Meerjarig stijgen de lasten (vanaf 2027). Dat komt met name door wijziging van de inzamelfrequentie GFT. In het door de raad vastgestelde grondstoffenbeleid is bepaald dat deze lasten in de heffing worden doorberekend.
Rioolheffing	De raad heeft op 7 november 2024 het Gemeentelijk Rioleringsplan voor de jaren 2025-2029 vastgesteld. Op basis van het geamendeerde voorstel is de volgende korting op de rioolheffing voorzien: 2025-korting 8% 2026-korting 6% 2027-korting 4% 2028-gelijk 2029-gelijk In 2026 vindt er een update van het GRP plaats waarbij alle baten en lasten onder de loep worden genomen en waarin tevens een afbouw van de voorziening wordt opgenomen.
Lijkbezorgingsrechten	Uitgangspunt is in basis 100% kostendekking. Op basis van de Visie Begraven en gemeentelijke begraafplaatsen is vastgesteld om een dekkingspercentage van max. 66% te hanteren. Als gevolg van de meerjarenonderhoudsplannen stijgen de kosten aanzienlijk. Daar komt bij dat de baten van de lijkbezorging naar beneden zijn bijgesteld aangezien meer mensen kiezen voor crematie in plaats van begraven en er derhalve ook minder uitgave is van grafrechten. De kostendekkendheid komt hierdoor aanzienlijk lager uit. Voor 2026 stijgen van de tarieven met het inflatiepercentage (2,6% conform meicirculaire 2025).
Parkeerbelastingen	De tarieven voor de parkeerbelastingen blijven voor 2026 ongewijzigd t.o.v. 2025. Ook de tarieven voor de diverse vergunningssoorten blijven in 2026 ongewijzigd.

Overzicht tarieven belastingen en heffingen

Verplicht tarieven belastingen en heffingen

Soort	Grondslag	2025	2026
Ozb			
Woning eigenaar	Percentage WOZ-waarde	0,0803%	0,0788%
Niet-woning eigenaar	Percentage WOZ-waarde	0,2194%	0,2220%
Niet-woning gebruiker	Percentage WOZ-waarde	0,1789%	0,1810%
Afvalstoffenheffing			
Gebruiker	Eenpersoonshuishouden	€ 260,50	€ 260,50
Gebruiker	Tweepersoonshuishouden	€ 320,50	€ 320,50
Gebruiker	Meer dan tweepersoonshuishouden	€ 356,45	€ 356,45
Gebruiker	Geen personen ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie (Vakantie-/recreatiewoning/kluswoningen/leegstaande woningen)	€ 356,45	€ 356,45
Rioolheffingen			
Gebruiker	Afvoer 0 t/m 300 m3 afvalwater	€ 281,10	€ 264,25
Gebruiker	Afvoer > 300 t/m 1.000 m3 afvalwater	€ 816,80	€ 767,80
Gebruiker	Afvoer > 1.000 t/m 2.500 m3 afvalwater	€ 1.194,15	€ 1.122,50
Gebruiker	Afvoer > 2.500 t/m 5.000 m3 afvalwater	€ 1.706,80	€ 1.604,40
Gebruiker	Afvoer > 5.000 m3 afvalwater	€ 1.706,80	€ 1.604,40
	Verhoogd met € 0,25 per m3 voor elke m3 waarmee de hoeveelheid afgevoerd afvalwater de 5.000 m3 te boven gaat.		
Hondenbelasting			
1e hond	Voor de 1e hond	€ 69,30	€ 71,10
Iedere volgende hond	Per hond	€ 128,60	€ 131,95
Kennel	Per kennel	€ 247,55	€ 254,00
Precariobelasting			
Reclameborden, uithangborden e.d.	Per stuk per jaar	€ 39,90	€ 40,95
Zonneschermen en luifels	Per stuk per jaar	€ 34,00	€ 34,90
Terras Boul. de Wielingen Cadzand en Kaai, Spuiplein en Oranjeplein Breskens	Per m2 per maand	€ 4,35	€ 4,70

Terras Ledelplein, Markt, Erasmusstraat, Raadhuisplein en Eenhoorn-plantsoen Oostburg	Per m2 per maand	€ 3,20	€ 3,30
Terras bebouwde kom Sluis	Per m2 per maand	€ 5,30	€ 5,45
Overige locaties gemeente Sluis	Per m2 per maand Terras	€ 2,80	€ 2,85
Toeristenbelasting			
(mini)campings/ Watertoeristen muv jaarplaatsen en strandslaaphuisjes	Per persoon per overnachting	€ 1,70	€ 1,75
Jaarplaatsen	Per persoon per overnachting	€ 2,15	€ 2,20
Pensions/recreatiewoningen	Per persoon per overnachting	€ 2,15	€ 2,20
Hotels	Per persoon per overnachting	€ 2,80	€ 2,85
Strandslaaphuisjes	Per persoon per overnachting	€ 2,80	€ 2,85
Voor het houden van verblijf anders dan hierboven genoemd	Per persoon per overnachting	€ 2,15	€ 2,20
Forensenbelasting			
Tarief 2026: 5,0% van de WOZ-waarde met een minimumtarief van € 500 voor woningen met een WOZ-waarde ≤ € 100.000. De maximaal te belasten WOZ-waarde is € 1.000.000 (forensenbelasting maximaal € 5000).			
Reclamebelasting			
Deelgebied 1 (kern Oostburg) bij een oppervlakte van de openbare aankondigingen van:			
Minder dan 0,1 m2		nihil	nihil
0,1 m2 of meer maar minder dan 15 m2		€ 1.062,90	€ 1.090,55
15 m2 of meer maar minder dan 25 m2		€ 1.184,45	€ 1.215,25
25 m2 of meer		€ 1.427,40	€ 1.464,50
Deelgebied 2 (bedrijventerrein Oostburg) bij een oppervlakte van de openbare aankondigingen van:			
Minder dan 0,1 m2		nihil	Nihil
0,1 m2 of meer maar minder dan 15 m2		€ 850,30	€ 872,40
15 m2 of meer maar minder dan 25 m2		€ 947,50	€ 972,15
25 m2 of meer		€ 1.141,80	€ 1.171,50
Parkeerbelastingen			
Naheffing parkeerbelasting		€ 73,70	€ 67,75
Dagtarief:			
Sluis		€ 5,00	€ 5,00

Kern Sluis		€ 12,50	€ 12,50
Kust		€ 7,50	€ 7,50

Toelichting

Onroerende zaakbelastingen

De onroerende zaakbelastingen worden geheven naar de taxatiewaarde van een object (woningen en niet-woningen) op basis van de Wet WOZ. Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald door de taxateurs van Sabewa Zeeland. Voor de belastingaanslagen 2026 is de WOZ-waarde per 1 januari 2025 bepalend. In deze begroting is uitgegaan van gelijkblijvende opbrengsten. Afhankelijk van de waardeontwikkeling in het kader van de Wet WOZ vindt een correctie van het tarief plaats.

Vrijstellingen: uitsluitend de wettelijke verplichte vrijstellingen, zoals genoemd in art. 4 van de Verordening Onroerendezaakbelastingen.

Kwijtschelding: onroerende zaakbelastingen komen niet in aanmerking voor kwijtschelding.

Naar aanleiding van een motie in de VNG-ALV (juni 2024) is onderzoek gedaan naar de wenselijkheid van een tweejaarlijkse WOZ-waardering. De uitkomsten (mei 2025) laten zien dat een meerderheid van de gemeenten, samenwerkingsverbanden en betrokken partijen dit geen goede stap vinden. Redenen: verwachte voordelen zoals werkdruk en lagere kosten blijven beperkt, slechts één jaar bezwaar kunnen maken in plaats van twee jaar en grotere waardeverschillen wegen zwaarder. De VNG heeft besloten geen vervolg te geven aan een tweejaarlijks waarderingstijdvak.

Afvalstoffenheffing

In de afvalstoffenheffing worden de lasten doorberekend voor het inzamelen, afvoeren en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen.

- Heffingsmaatstaf: tariefdifferentiatie naar aantal gebruikers van een perceel met als peildatum 1 januari van het belastingjaar.
- Vrijstellingen: geen vrijstellingen.
- Kwijtschelding: voor de afvalstoffenheffing kan kwijtschelding verleend worden.

In de berekening van de tarieven worden, naast de directe kosten, meegenomen: de overhead op de interne personeelskosten, de kosten van heffing en invordering door Sabewa Zeeland, de compensabele btw, het bedrag dat aan afvalstoffenheffing wordt kwijtgescholden en het bedrag dat in de voorziening dubieuze debiteuren wordt gestort.

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten voor het huishoudelijk afval opgenomen (kostenonderbouwing):

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Uitgaven 2026 incl. BTW	Inkomsten 2026 incl. BTW
Huishoudelijk afval	4.165	420
Milieustraat Oostburg	804	
Heffing/invordering afvalstoffenheffing	68	
Kwijtschelding	95	
Voorziening dubieuze debiteuren	17	
Totaal uitgaven en inkomsten	5.149	420
Netto lasten door te berekenen in de afvalstoffenheffing	4.729	
Opbrengst afvalstoffenheffing		4.771
Toevoeging aan de voorziening afvalstoffenheffing		42

Eventuele tekorten c.q. overschotten worden verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing. Het begrote dekkingspercentage is 100,9%. Het overschot van 0,9% (€ 42.000) wordt toegevoegd aan de voorziening.

Rioolheffingen

De riool- en waterzorgheffing hangt samen met de wettelijke zorgplicht van de gemeenten (op grond van artikel 228a van de Gemeentewet) voor onder meer:

- Het afvoeren van water;
- Het beheer van het grondwaterpeil;
- Het voorkomen van droogte.

De wijze waarop aan deze zorgplicht invulling wordt gegeven is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2025-2029. Het geamendeerde voorstel is in de raad van 7 november 2024 vastgesteld. Dit hield in dat de kortingen op het tarief voor de rioolheffing als volgt zijn vastgesteld:

2025 – korting 8%
 2026 – korting 6%
 2027 – korting 4%
 2028 – gelijk
 2029 – gelijk

Deze kortingen worden toegepast op het bestaande tarief. Er is dan sprake van een beperkte toevoeging aan de voorziening.

- Heffingsmaatstaf: De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Het tarief is afhankelijk van het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd.
- Vrijstellingen: de Gemeentewet schrijft geen verplichte vrijstellingen voor. Ook in de gemeentelijke belastingverordening zijn geen vrijstellingen opgenomen.
- Kwijtschelding: voor de rioolheffing kan kwijtschelding worden verleend, maar niet voor percelen, in hoofdzaak bestemd en gebruikt voor vakantie en andere recreatieve doeleinden.

In de tarieven worden, naast de directe kosten, meegenomen: de overhead op de interne personeelskosten, de kosten van heffing en invordering door Sabewa Zeeland, de compensabele BTW, het bedrag dat aan rioolheffing wordt kwijtgescholden en het bedrag dat in de voorziening dubieuze debiteuren wordt gestort.

Voorts worden in de rioolheffing nog doorberekend:

1. Archeologieonderzoek:
De kosten van het vooronderzoek (bureauonderzoek, veldonderzoek als verslaglegging van het onderzoek) zijn volledig ten laste van de rioolheffing te brengen. Ook de eventuele kosten van extra (voorzorgs)maatregelen als er in een risicogebied wordt gegraven, vallen onder de kosten die toegerekend kunnen worden aan de zorgtaken (riolering, hemel- en grondwater). Kosten voor conserveren, deponeren, opslaan, enzovoort, tot en met het eindverslag komen voor rekening van de post Archeologie.
2. Explosievenonderzoek:
Kosten vooronderzoek, projectplan en detecteren en benaderen komen ten laste van het project en zijn daarmee onderdeel van de zorgtaken (riolering, hemel- en grondwater).
3. Bodemvervuiling:
Ook hier geldt dezelfde lijn als bij het archeologie- en explosievenonderzoek.
4. Huisaansluitleidingen bij rioolvervanging:
De kosten van vervanging huisaansluitleidingen binnen rioolprojecten worden toegerekend aan het project.
5. Vervanging bestrating bij rioleringswerkzaamheden:
De kosten van het openbreken en sluiten van de straat ter plaatse van de rioleringswerkzaamheden zijn geheel toe te rekenen aan de rioolheffing. Ook de kosten van de extra fundering van de weg vanwege de riolering (extra aanbrengen puin) worden rechtstreeks veroorzaakt door de riolering en horen bij de goede aanbrenging van de riolering. De kosten van nieuwe bestrating horen niet te worden doorbelast in de rioolheffing. Deze zijn immers niet opgeroepen door de zorgtaken en zijn ook geen rechtstreeks gevolg daarvan. De vervanging van het materiaal dat kapot is gegaan door het openbreken is dat wel.
6. Beleidskosten:
Een deel van de kosten van beleidsambtenaren kan door belast worden, d.w.z. dat deel van de beleidsambtenaren die zich rechtstreeks met de zorgtaken bezighouden. Ook de kosten van het GRP kunnen volledig worden door belast.

Mogelijke stelselwijziging Rioolheffing

Medio 2025 is onrust ontstaan over de juridische grondslag voor het leveren van NAW-gegevens door drinkwaterbedrijven aan gemeenten en waterschappen. Daarbij twijfelen enkele drinkwaterbedrijven of het Besluit gegevensverstrekking gemeentelijke belastingheffing en het Waterschapsbesluit voldoende juridische basis bieden om deze gegevens te blijven verstrekken. De VNG, Unie van Waterschappen en Vewin (vereniging van waterbedrijven Nederland) zijn een onafhankelijk juridisch onderzoek gestart waarbij de resultaten van het onderzoek in september 2025 zouden worden opgeleverd. Het onderzoek heeft echter geen antwoorden gegeven op de onderzoeksvragen, waardoor de koepelorganisatie heeft besloten het onderzoek niet voort te zetten. De Centrale Commissie Gegevensgebruik (CCG) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken neemt het onderzoek over. Het advies van VNG aan de gemeenten is om zelf met het drinkwaterbedrijf rond de tafel te gaan zitten en de mogelijkheden tot gegevenslevering te bespreken. De VNG en de Unie van Waterschappen zien goede gronden om gegevensaanlevering rond te krijgen. Sabewa Zeeland heeft reeds contact met Evides hierover opgenomen.

Vooralsnog is in de begroting uitgegaan van rioolheffing op basis van drinkwaterverbruik.

In onderstaande tabel is de kostenonderbouwing van de rioolheffing opgenomen:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Uitgaven 2026 incl. BTW	Inkomsten 2026 incl. BTW
Bermsloten/beschoeiingen	154	49
Straatreiniging	800	
Vrijvervalriolering	2.951	31
Drukriolering	1.100	
Oppervlaktewater	133	
Heffing en invordering rioolheffing	81	
Kwijtschelding	80	
Voorziening dubieuze debiteuren	17	
Totaal uitgaven en inkomsten	5.316	80
Netto lasten door te berekenen in de rioolheffing	5.237	
Rioolheffing		5.174
Onttrekking aan de voorziening rioolheffing		63

De overschotten en tekorten worden verrekend met de voorziening rioolheffing. Het begrote dekkingspercentage is afgerond 98,8%. Het verschil van 1,2% (€ 63.000) wordt onttrokken aan de voorziening.

Hondenbelasting

In artikel 226 van de Gemeentewet ligt de bevoegdheid tot het heffen van hondenbelasting vast. Dit wordt lokaal verder uitgewerkt in de Verordening hondenbelasting.

Belastingplichtig is de houder van één of meer honden binnen de gemeente. Wettelijk zijn er geen verplichte vrijstellingen voorgeschreven. In de gemeentelijke verordening zijn de volgende facultatieve vrijstellingen opgenomen:

1. Honden die zijn opgeleid tot en dienen als blindengeleidehond en in hoofdzaak als zodanig door een blind persoon worden gehouden;
2. Honden die zijn opgeleid tot en dienen als assistentiehond en in hoofdzaak als zodanig door een gehandicapt persoon worden gehouden;
3. Honden die verblijven in een hondenasiel;
4. Honden die uitsluitend ten verkoop of aflevering in voorraad worden gehouden in een inrichting als bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, van het Besluit houders van dieren;
5. Honden die jonger zijn dan drie maanden, voor zover zij tezamen met de moederhond worden gehouden;
6. Honden die in dienst zijn bij de politie.

- Heffingsmaatstaf: heffing naar het aantal honden.
- Kwijtschelding: er wordt geen kwijtschelding verleend voor de hondenbelasting.

Precariobelasting

Basis voor de heffing van precariobelasting is artikel 228 van de Gemeentewet, door de raad vastgelegd in de Verordening precariobelasting.

Belastingplichtig is degene die het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn.

Hoewel de gemeentewet geen verplichte vrijstellingen voorschrijft, zijn in de verordening de volgende vrijstellingen opgenomen:

1. Voorwerpen, indien de gemeente ter zake van het gebruik van de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond waarop het voorwerp of de voorwerpen zich bevinden een recht heft op grond van artikel 229, eerste lid, onderdeel a, van de Gemeentewet, dan wel een privaatrechtelijke vergoeding is overeengekomen;
 2. Voorwerpen, waarvan de gemeente genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is, met uitzondering van voorwerpen die in gebruik zijn bij een derde;
 3. Voorwerpen bij kleine en middelgrote evenementen, zoals bedoeld in de nota evenementenbeleid.
 4. Uithangborden die in het kader van het ROMA-project zijn aangebracht in de Weststraat, Marktstraat, Oude Kerkstraat en Tuimelsteenstraat te Aardenburg en die voldoen aan de door de gemeente gestelde eisen van uiterlijk en mogelijke voorstellingen.
- De heffingsgrondslagen en tarieven zijn vermeld in een bij de verordening behorende tarieventabel.
 - Kwijtschelding: precariobelasting komt niet voor kwijtschelding in aanmerking.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een belasting die op grond van artikel 224 van de Gemeentewet geheven wordt voor het houden van verblijf door niet-ingezetenen. Het gaat hier om een algemene belasting waarvan de opbrengsten toevloeien aan de algemene middelen van de gemeente. Dat laat onverlet dat tegenover de opbrengsten ook aanzienlijke investeringen staan die direct of indirect ten goede komen aan de recreatief-toeristische sector.

Naast de 'gewone' toeristenbelasting voor het verblijf in hotels, pensions, tenten, caravans etc. heft de gemeente Sluis ook een watertoeristenbelasting voor het verblijf op vaartuigen in het gemeentelijk watergebied. De problematiek met betrekking tot de BTW-verhoging op logies per 1 januari 2026 is aan het begin van deze paragraaf reeds toegelicht.

Vrijstellingen:

De belasting wordt niet geheven voor het verblijf:

- Van degene die verblijft in een toegelaten instelling als bedoeld in artikel 4 van de Wet toetreding zorgaanbieders;
- door degene die verblijf houdt in een gemeubileerde woning indien hij ter zake van het verblijf in of het ter beschikking houden van die woning forensenbelasting is verschuldigd.
- Van een vreemdeling als bedoeld in art. 29, eerste lid van de Vreemdelingenwet 2000, die rechtmatig in Nederland verblijft in de zin van artikel 8, letters c, d, f, g, h van voornoemde wet, en voor zover deze persoon verblijf houdt in een gelegenheid als bedoeld in artikel 2 van de Verordening, onder verantwoordelijkheid van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers.
- Op vaartuigen voor welk verblijf watertoeristenbelasting is verschuldigd.

Kwijtschelding: voor de toeristenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Forensenbelasting

Voor het gedurende meer dan 90 dagen per jaar ter beschikking houden van een gemeubileerde woning door personen die geen hoofdverblijf hebben in de gemeente, wordt een forensenbelasting geheven.

Voor de heffingsmaatstaf is gekozen voor een promillage van de WOZ-waarde, waarbij het minimumtarief van de forensenbelasting in 2026 € 500 (WOZ-waarde $0 < \text{€ } 100.000$) bedraagt en het maximumtarief € 5.000 (WOZ-waarde op € 1.000.000 en hoger).

- Vrijstellingen: uitsluitend de verplichte vrijstelling uit artikel 223, lid 2 van de Gemeentewet voor degene die ter tijdelijke waarneming van een openbare betrekking of ter bijwoning van de vergaderingen van een algemeen vertegenwoordigend orgaan, waarvan hij het lidmaatschap bekleedt, dan wel ingevolge last of bevel van de overheid, buiten de gemeente van zijn hoofdverblijf vertoeft.
- Kwijtschelding: voor de forensenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Reclamebelasting

Het heffen van reclamebelasting gebeurt op basis van artikel 227 van de Gemeentewet en geschiedt in de gemeente Sluis uitsluitend in de kern Oostburg op grond van de Verordening reclamebelasting. Een deel van de opbrengst wordt doorgesluisd naar de Stichting Ondernemersfonds Eenhoornstad. Voor doorsluiting van de opbrengst wordt hierop in mindering gebracht:

- a. € 6.000 als jaarlijkse vergoeding van de perceptiekosten reclamebelasting.
- b. € 13.000 als compensatie van de gedeerde parkeerbelasting in Oostburg.
- c. € 15.000 per jaar gedurende een periode van 20 jaar (ingaaend 2014) als bijdrage in de aanpassingen van de infrastructuur in Oostburg.

Het grondgebied van Oostburg is onderverdeeld in twee tariefgebieden: het bedrijventerrein en het overige grondgebied van deze kern.

Belastingplichtig is degene die de openbare aankondiging heeft, dan wel degene ten behoeve van wie de openbare aankondiging is aangebracht.

- De heffingsmaatstaf: de belasting wordt geheven per vestiging en per bouwwerk met inachtneming van het overige in de verordening bepaalde.
- Vrijstellingen: de Gemeentewet bevat geen wettelijke vrijstellingen. In de verordening zijn een aantal facultatieve vrijstellingen opgenomen, zoals openbare aankondigingen voor ANBI-instellingen. Voor een specificatie van de vrijstellingen wordt verwezen naar de verordening.
- Kwijtschelding: voor de reclamebelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Marktgelden

De bevoegdheid tot het heffen van marktgelden ligt vast in artikel 229, 1e lid, onderdelen a en b van de Gemeentewet, op lokaal niveau uitgewerkt in de Verordening marktgelden.

De heffingsmaatstaven en tarieven zijn opgenomen in een bij de Verordening marktgelden behorende tarieventabel. In de tarieven voor de markten in Oostburg en Cadzand-Bad is op verzoek van de marktlieden een opslag verwerkt voor promotie.

Belastingplichtig is degene aan wie een standplaats op de markt is toegewezen. De markten moeten als zodanig zijn aangewezen in de Marktverordening 2020 van de gemeente Sluis.

- Vrijstellingen: er zijn geen wettelijke of facultatieve vrijstellingen in de verordening opgenomen.

- Kwijtschelding: marktgelden komen niet in aanmerking voor kwijtschelding.

Lijkbezorgingsrechten

De bevoegdheid tot het heffen van lijkbezorgingsrechten ligt vast in artikel 229, 1e lid, onderdelen a en b van de Gemeentewet en is verder uitgewerkt in de Verordening lijkbezorgingsrechten. In de verordening zijn geen vrijstellingen opgenomen.

De heffingsmaatstaven en tarieven zijn afhankelijk van de soort dienst en zijn vermeld in de bij de Verordening lijkbezorgingsrechten behorende tarieventabel.

De lijkbezorgingsrechten komen niet in aanmerking voor kwijtschelding.

Voor 2026 worden de tarieven met het inflatiepercentage (2,6%) verhoogd. In onderstaande tabel zijn de in de tarieven doorberekende kosten opgenomen:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Uitgaven 2026 incl. BTW	Inkomsten 2026 incl. BTW
Lijkbezorging algemeen (lasten mogen wettelijk niet doorberekend worden in de lijkbezorgingsrechten)	44	
Beheer begraafplaatsen	881	4
Begrafenissen	311	5
Totaal uitgaven en inkomsten	1.236	9
Netto lasten door te berekenen in de lijkbezorgingsrechten	1.183	
Lijkbezorgingsrechten		342

Het begrote dekkingspercentage lijkbezorging voor 2026 is 28,9%. Overschotten of tekorten worden verrekend met het saldo van baten en lasten.

Parkeerbelastingen

De bevoegdheid tot het heffen van parkeerbelastingen is geregeld in de artikelen 225, 234 en 235 van de Gemeentewet en het Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen. Het heffen van parkeerbelastingen ligt vast in de Verordening parkeerbelastingen en het aanwijzingsbesluit betaald parkeren.

Belastingplichtig is degene die het voertuig parkeert in een aangewezen gebied voor betaald parkeren c.q. degene die de vergunning heeft aangevraagd.

- Vrijstellingen: In de verordening is uitsluitend de wettelijke vrijstelling uit artikel 225, lid 6 van de Gemeentewet opgenomen, t.w. vrijstelling voor degene die het voertuig heeft geparkeerd, indien deze aannemelijk maakt dat ten tijde van het parkeren een ander tegen zijn wil van het voertuig gebruik heeft gemaakt en dat hij dit gebruik redelijkerwijs niet heeft kunnen voorkomen.
- Het tarief is afhankelijk van de parkeerduur en de locatie waar geparkeerd wordt.
- Kwijtschelding: parkeerbelastingen komen niet voor kwijtschelding in aanmerking.
- Handhaven: gekozen is voor de fiscale afhandeling. De kosten die hiermee gemoeid zijn worden verhaald in het tarief van de naheffingsaanslag. Dit tarief wordt middels een kostenbesluit naheffingsaanslagen gepubliceerd.

Leges worden geheven op grond van de artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h, en 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet, de artikelen 2, tweede lid, en 7 van de Paspoortwet en artikel 13.1a van de Omgevingswet.

- Belastingplichtig is de aanvrager of degene voor wie de aanvraag is gedaan.
- Heffing: naar maatstaven en tarieven zoals in de tarieventabel opgenomen.
- Vrijstellingen: leges worden niet geheven voor:
 - a. het in behandeling nemen van een verzoek om een verklaring omtrent inkomen en vermogen;
 - b. het in behandeling nemen van een verzoek om een financiële bijdrage;
 - c. diensten die ingevolge wettelijk voorschrift zijn vrijgesteld van rechtenheffing of kosteloos moeten worden verleend;
 - d. diensten waarvan de kosten krachtens afdeling 13.6 van de Omgevingswet zijn of worden verhaald.

- Kwijtschelding: bij de invordering van leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Onder voorwaarden kunnen leges wel deels worden terug vergoed (bv. bij het intrekken van een aanvraag).

Kwijtschelding

Naast de heffing en invordering wordt ook het verlenen van kwijtschelding uitgevoerd door Sabewa Zeeland. Bij raadsbesluit van 22 december 2022 is de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023 vastgesteld. Voor belastingen die in aanmerking komen voor kwijtschelding wordt voortaan verwezen naar de betreffende belastingverordeningen.

In de begroting 2026 is een bedrag van € 175.000 opgenomen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. Met het kwijt te schelden bedrag is in de onderbouwing van de tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing rekening gehouden.

Belastingdruk

Voor de lokale lastendruk wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Landelijk vergelijk - Coelo-Atlas lokale lasten

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit Groningen brengt jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. Dit is een jaarlijks overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen. Voor alle gemeenten brengen zij voor de ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing uitgebreid de heffingssystematiek, tarieven en kwijtschelding in kaart. Ook is onderzocht welke gemeenten de hoogste en de laagste woonlasten hebben.

In de Atlas lokale lasten 2025 staat gemeente Sluis op de 63e plaats (van de 342) van de goedkoopste gemeenten in Nederland met € 931 woonlasten voor meerpersoonshuishoudens (eigenaar-bewoner). De gemeente Sluis staat op de 298^e plaats met € 638 aan woonlasten voor meerpersoonshuishoudens van huurders.

De gemeente Ameland is de goedkoopste gemeente van Nederland met € 680 woonlasten. De woonlasten in de duurste gemeente Bloemendaal bedragen € 2.117. De gemiddelde woonlasten voor eigenaar-bewoners liggen in Nederland op € 1.053.

Paragraaf Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente:

- is het vermogen om incidentele financiële risico's op te kunnen vangen en daarmee de gemeentelijke structurele taken te kunnen voortzetten;
- bepalen we door de relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die we als gemeente lopen en waarvoor op onze balans geen voorzieningen zijn getroffen;
- geeft aan hoe robuust de gemeentelijke begroting is.

In deze paragraaf gaan we in op:

- wettelijk kader;
- verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden;
- risicomanagement;
- grootste risico's;
- weerstandscapaciteit;
- weerstandsvermogen;
- financiële kengetallen.

De conclusie met betrekking tot het weerstandsvermogen van de gemeente is dat er voldoende vermogen is om de risico's af te dekken.

Wettelijk kader

Het 'Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten' bevat voorschriften voor de inrichting van de begroting en de jaarstukken. In artikel 11 is opgenomen dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement minstens bestaat uit:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- kengetallen;
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden

De gemeenteraad

De gemeenteraad heeft een controlerende, kaderstellende, toetsende en toezichhoudende rol. Het college informeert de raad over het risicomanagement via de P&C-cyclus. Hierbij worden over de risico's met een gemiddelde, hoge en zeer hoge risicoscore gerapporteerd. De raad controleert in hoeverre de uitvoering van het beleid door het college binnen de vastgestelde kaders heeft plaatsgevonden en of hierin voldoende rekening is gehouden met de aanwezige risico's.

In de programmabegroting gaat het om de mogelijke risico's die het begrotingsbeeld kunnen verstoren en de verwachte omvang van het weerstandsvermogen. In de jaarstukken vindt de verantwoording plaats van de risico's en het weerstandsvermogen zoals die in de programmabegroting zijn benoemd.

Het college van B&W

Het college rapporteert de raad in de tussentijd alleen over risico's die ten opzichte van de begroting nieuw zijn of die significant afwijken.

Als onderdeel van een collegeadvies en raadsvoorstel worden eventuele risico's vermeld.

Risicomanagement

De gemeente heeft te maken met toenemende complexiteit, ambities en nieuwe wettelijke taken waarbij niet altijd voldoende middelen worden meegegeven. Om deze redenen is het belangrijk dat bestuur en organisatie scherp sturen op de onzekerheden die op hun pad komen en daarin bewuste keuzes maken. We hanteren hiervoor het risico gestuurd werken.

Voor een effectieve verankering van risicomanagement in de organisatie is goede communicatie van belang. Een inhoudelijke communicatie over de risico's zal plaatsvinden als onderdeel van de P&C-cyclus. Door deze koppeling worden de risico's periodiek onder de aandacht gebracht.

Om te waarborgen dat de risico's op uniforme en objectieve wijze worden beoordeeld, wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel om de kans en impact van een risico in te schatten (risico = kans x impact).

Klasse	Kans Percentage	Gevolg Financieel	Gevolg Imago
Zeer laag	1% - 20%	< € 25.000	Intern
Laag	21% - 40%	€ 25.001 - € 100.000	Onrust bij burgers
Gemiddeld	41% - 60%	€ 100.001 - € 250.000	Negatieve berichtgeving burgers
Hoog	61% - 80%	€ 250.001 - € 500.000	Negatieve berichtgeving media
Zeer hoog	81% - 100%	> € 500.000	Zeer negatieve berichtgeving media

In onderstaande tabel zijn de bedragen van de risico's opgenomen per klasse.

Klasse		Totaal (bedragen * € 1.000)
Zeer laag		240
Laag		5.155
Gemiddeld		2.850
Hoog		500
Zeer hoog		2.500
Totaal		11.245

Voor zowel de potentiële financiële risico's als voor de imago risico's is een heatmap opgesteld. Hierin is duidelijk af te lezen welke risico's er in een bepaalde klasse zitten. De risico's in de klasse hoog en zeer hoog zijn beschreven.

Heatmap impact financieel

> € 500.001	Zeer hoog	30, 62	22, 104	66	39	40, 111
€ 250.001 - € 500.000	Hoog	29	31, 105	5, 23		
€ 101.000 - € 250.000	Gemiddeld	9	3, 11	26, 94	51	
€ 25.001 - € 100.000	Laag	73, 84, 109	47, 63, 64, 65, 72, 84, 88			
< € 25.000	Zeer laag	13, 45, 74		101		
impact ↑ kans →		Zeer laag	Laag	Gemiddeld	Hoog	Zeer hoog
		1 - 20%	20 - 40%	40 - 60%	60 - 80%	80 - 100%

Heatmap impact imago

Leadship impact laag						
zeer negatieve berichtgeving media	75			22, 99	23, 26	
negatieve berichtgeving media	47, 74, 95, 104	31, 63, 65, 73, 108, 109	64, 66, 72, 90, 98, 101, 105, 111			
negatieve berichtgeving burgers	42		45, 88, 89			
onrust bij burgers	106	86, 96	34, 91			
intern	7		33			
impact ↑ kans →		Zeer laag	Laag	Gemiddeld	Hoog	Zeer hoog
		1 - 20%	20 - 40%	40 - 60%	60 - 80%	80 - 100%

Nr. risico	Omschrijving risico	Beheersmaatregel	kans	Geld	kans	imago
22	Informatiebeveiligingsincidenten kunnen leiden tot fouten in de dienstverlening. Kwaliteit en integriteit van data worden in het algemeen niet direct gezien als doel van informatiebeveiliging. Toch dient dit risico nadrukkelijk op het netvlies te staan van bestuur en organisatie. Want als informatie niet integer is, kan dat leiden tot vertraagde of foute beslissingen, verkeerde handelingen en verspilling van tijd en menskracht.	Trainen op melden van incidenten. Trainen op bewustzijn op alle niveaus	25%	5.400.000	65%	Negatieve berichtgeving burgers
23	Ransomware aanval en Datalek Beide risico's zijn in oktober middels een Cyberrisico analyse en een zeer uitgebreide benchmark gekwantificeerd en gekwalificeerd. Voor de gemeente Sluis is zijn de kostencomponenten als gevolg van een datalek vastgesteld op 3,2 miljoen en de kosten als gevolg van een Ransomware aanval op 1,2 miljoen.	Alle BIO/NIS2 beheersmaatregelen implementeren op het niveau van 'werking'. Uitvoeringsprogramma van het Strategisch beleid. Uitvoering van de deelprojecten die vallen onder het Projecten Programma Informatiebeveiliging. Trainingen zoals het Security & Privacy Awareness programma.	50%	400.000	90%	zeer negatieve berichtgeving social media Impact op organisatie (betrouwbare overheid) Burger (identiteitsfraude) Bestuur (openbare orde en veiligheid onder druk)
26	Gevaren in ketens uit het zicht: Een gemeente neemt deel in gemiddeld 30 samenwerkingsverbanden en maakt gebruik van diensten van derden zoals softwareleveranciers. Diverse gemeenten zijn in de afgelopen twee jaar geconfronteerd met incidenten die ontstaan zijn bij derden, waarbij de gevolgen in de eigen dienstverlening merkbaar waren. Dit is een nieuw risico ad € 150.000. We sturen hierop door bij uitbesteding vooraf afspraken te maken over informatiebeveiliging en privacy.	We sturen hierop door bij uitbesteding vooraf afspraken te maken over informatiebeveiliging en privacy.	50%	150.000	85%	zeer negatieve berichtgeving social media Impact op organisatie (betrouwbare overheid) Burger (identiteitsfraude) Bestuur (openbare orde en veiligheid onder druk)

Nr. risico	Omschrijving risico	Beheersmaatregel	kans	Geld	kans	imago
39	Door verschillende oorzaken kunnen begrotingstekorten in gemeenschappelijke regelingen ontstaan waardoor de gemeente financieel moet bijspringen.	Via DB en/of AB bestuursleden heeft de gemeente Sluis (beperkte) zeggenschap over de beleidskeuzes van GR'en.	70%	1.000.000		
40	De verplichting die de gemeente heeft uit hoofde van pensioenen van (vml) bestuurders wordt jaarlijks actuarieel herrekend. Aangezien deze berekening slechts eenmaal per jaar kan worden uitgevoerd op basis van de actuele disconteringsvoet die het ministerie eind december van het lopende jaar vaststelt en die wij volgen, is de omvang van de noodzakelijke bijstorting ten laste van het resultaat van het boekjaar vooraf niet bekend.	De verplichting die de gemeente heeft uit hoofde van (ingegane en niet-ingegane) pensioenen (vml) bestuurders wordt jaarlijks actuarieel herrekend. Afhankelijk van de renteontwikkeling en ontwikkeling in de levensverwachting van mannen en vrouwen in Nederland wordt de noodzakelijke reservering actuarieel berekend	90%	500.000		
111	Resultaten Inkoop Jeugdhulp Er komt een verdiepend kostprijsonderzoek, dit gaat langer duren waardoor wij moeten gaan werken met overbruggingsovereenkomsten. De tarieven zijn op dit moment nog niet bekend.		90%	1.000.000	50%	negatieve berichtgeving social media
66	Onzekerheid met betrekking tot realisatie ontwikkelingen, met mogelijk gevolg dat investeringen (private ontwikkelingen) en de opwaardering van de badplaats Cadzand-Bad stil komt te liggen.	Duidelijke communicatie en helder beleid.	50%	500.000	50%	negatieve berichtgeving media.

Weerstandscapaciteit

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit aan geldmiddelen die de gemeente heeft om tegenvallers op te vangen. Dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden.

De weerstandscapaciteit bestaat uit:

- de vrij besteedbare reserves;
- onvoorzien;
- stille reserves;
- onbenutte belastingcapaciteit.

Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit:

Component	Bedrag (x € 1.000)
Eigen vermogen per 1 januari 2026:	
Algemene reserve	20.292
Reserve grondexploitatie	2.065
Reserve sociaal domein	500
Reserve Explosievenruiming	284
Egalisatiereserve bodemsanering	420
Onvoorzien	50
Onbenutte belastingcapaciteit	5.738
Totaal	29.349

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente is het vermogen om financiële risico's op te kunnen vangen en daarmee de gemeentelijke structurele taken te kunnen voortzetten. We bepalen het weerstandsvermogen door de relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's die we als gemeente lopen en waarvoor op de balans geen voorziening is getroffen.

Het is niet realistisch dat alle risico's zich op een en hetzelfde moment voordoen. Bij deze begroting wordt vastgesteld dat 75% van de risico's afgedekt moet zijn door het weerstandsvermogen. Het totaal van de risico's bedraagt € 11.245.000 waarvan 75% (€ 8.433.750) wordt meegenomen in de weerstandscapaciteit.

Wij achten deze weerstandscapaciteit van € 29.349.000 voldoende. De weerstandsratio (weerstandscapaciteit/risico's) bedraagt 3,48 en voldoet daarmee ruimschoots aan de gewenste ratio van 2,0 zoals opgenomen in de nota reserves en voorzieningen 2025.

Kengetallen	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1A Netto schuldquote	-10%	32%	29%	30%	39%	39%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-10%	32%	29%	30%	39%	39%
2 Solvabiliteitsratio	53%	43%	46%	47%	40%	39%
3 Grondexploitatie	0%	1%	0%	0%	0%	0%
4 Structurele exploitatieruimte	9%	6%	7%	6%	5%	5%
5 Belastingcapaciteit	98%	91%	89%			

Toelichting gehanteerde kengetallen

De netto schuldquote (kengetal 1A en 1B) weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft daarmee een indicatie van de mate waarin de rente en de aflossingen op de exploitatie drukken.

De netto schuldquote wordt zowel in- als exclusief doorgeleende gelden gepresenteerd. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de door de gemeente verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldpositie. De gemeente Sluis heeft geen uitzettingen langer dan 1 jaar. Een netto schuldquote van lager dan 100% wordt als weinig risicovol beschouwd.

De solvabiliteitsratio (kengetal 2) geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het wordt berekend door het eigen vermogen af te zetten tegen het totale vermogen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe minder risicovol.

Het kengetal grondexploitatie (kengetal 3) geeft een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met zijn grondportefeuille. Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitatie af te zetten tegen de totale baten van de gemeente (excl. onttrekkingen aan reserves).

De structurele exploitatieruimte (kengetal 4) geeft het verschil tussen de structurele lasten en de structurele baten weer. De Gemeentewet schrijft voor dat de begroting structureel in evenwicht moet zijn. In de jaarrekening wordt achteraf gepresenteerd of dit ook daadwerkelijk het geval was. Hoe hoger het kengetal hoe beter.

De belastingcapaciteit (kengetal 5) geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Sluis zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren. Hoe hoger het percentage hoe meer financiële ruimte de gemeente heeft door belastingverhoging.

In het kengetal belastingcapaciteit zijn de forensen- en toeristenbelasting niet betrokken, omdat dit geen lasten zijn voor de eigen burgers. De impact van de tariefbepaling van deze heffingen voor onze financiële positie is evenwel van aanzienlijk belang.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf is een toelichting opgenomen op het onderhoud van de openbare ruimte van de gemeente Sluis. Het grondgebied van de gemeente Sluis beslaat ruim 30.000 ha. Hiervan is ongeveer 450 ha. als openbare ruimte in eigendom en beheer bij de gemeente. Met de openbare ruimte wordt ingespeeld op de behoeften en wensen vanuit de samenleving. De openbare ruimte wordt gebruikt om te wonen, werken en te recreëren. De kapitaalgoederen zijn als volgt gerubriceerd:

- wegen;
- rioleringen;
- bermsloten en beschoeiingen;
- openbare verlichting;
- groen;
- civiele kunstwerken;
- speelterreinen;
- gebouwen.

Beleids- en beheerplannen

Voor het onderhoud zijn door de raad verschillende beleids- en beheerplannen vastgesteld. In onderstaande tabel zijn de beheerplannen weergegeven met vermelding van de programma's en de duur van het plan.

Kapitaalgoederen	Programma	Beleids-/ beheerplan	Duur plan
Wegen	Duurzaamheid	Beheerplan wegen	2023-2032
Rioleringen	Wonen en voorzieningen	VGRP	2025-2029
Bermen en beschoeiingen	Duurzaamheid	VGRP	2025-2029
Openbare verlichting	Duurzaamheid	Beleids- en beheerplan openbare verlichting	2023-2032
Groen	Wonen en voorzieningen	Beheerplan groen	2022-2031
Civiele kunstwerken	Wonen en voorzieningen	Beheerplan groen	2022-2031
Speelterreinen	Wonen en voorzieningen	Beheerplan speelterreinen	2022-2031
Speelterreinen	Wonen en voorzieningen	Beleidsplan speelvoorzieningen	2021- geen einddatum
Gebouwen	Diverse	Beheerplan onderhoud gemeentelijk vastgoed	2024-2034

Wegen

Het Beheerplan wegen 2023-2032 is op 9 februari 2023 vastgesteld. De gemeente Sluis streeft het wegbeheer uit te voeren waarbij onderhoudsniveau C als ondergrens wordt gehanteerd. In de praktijk betekent dit dat achterstallig onderhoud (kwaliteitsniveau D) zoveel mogelijk wordt voorkomen en kwaliteitsniveau C (laag) zoveel mogelijk wordt beperkt. Achterstallig onderhoud heeft namelijk een verhoogd risico op de veiligheid van de weggebruikers en op kapitaalvernietiging.

Ieder jaar wordt er een inspectie verricht van het gehele wegenareaal, zodat tijdig kan worden bijgestuurd indien er andere of meerdere schadebeelden worden geconstateerd dan op voorhand werd verwacht. Op basis van deze inspectie wordt met het beheerprogramma Obsurv van Sweco een basisplanning gemaakt voor de komende jaren. De basisplanning wordt gebruikt om een jaarlijkse uitvoeringsplanning op te stellen. Bij het opstellen wordt zoveel als mogelijk rekening

gehouden met de plannen voor riolering, groen, kabels/leidingen voor een effectieve en efficiënte inzet van de middelen. Bij de uitvoering worden steeds meer klimaatadaptieve maatregelen getroffen (onder meer verwijderen onnodige verhardingen en aanbrengen waterdoorlatende bestrating).

Kengetallen:	
Asfaltverharding	636.629 m ²
Elementenverharding	1.213.787 m ²
Overig (betonverharding, half verharding)	81.884 m ²

Rioleringen

Op 7 maart 2024 heeft de gemeenteraad het gemeentelijk rioleringsplan vastgesteld voor de periode 2025 - 2029. Hierin is het beleid voor de gemeentelijke watertaken (de zorgplichten voor inzameling en transport van huishoudelijk afvalwater, de zorgplicht hemelwater en grondwater) vastgelegd.

GRP

Het nieuw gemeentelijk rioleringsplan 2025-2029 beschrijft de maatregelen voor onderhoud, beheer, vervanging en oppervlaktewater. Als gevolg van klimaatverandering worden we geconfronteerd met wateroverlast. Buien worden extremer waardoor verbeteringsmaatregelen aan riolering of oppervlaktewater nodig zijn. Werkzaamheden voor vervanging en verbetering van riolering worden met de nutsbedrijven afgestemd in het Azon-overleg. De nutsbedrijven hebben 2–3 jaar nodig om hun werkzaamheden voorafgaand aan de rioleringswerken voor te bereiden en tot uitvoer te brengen. De werken die in voorbereiding worden getoetst aan klimaatlabel B. Dat wil zeggen dat we kijken naar hittemaatregelen door meer groen en minder verharding aan te brengen. Dit doen we in de vorm van bomen en waterdoorlatende verharding in bijvoorbeeld parkeervakken.

In 2026 staan de volgende vervanging en verbeteringswerkzaamheden gepland:

- Vervangen riool Burgemeester H.A. Callenfelsstraat-Zuidwal-Grotendam
- Vervangen riool Oude Haven
- Vervangen riool Rijksweg Eede en duiker Brieverstraat naar sportveld;
- Aanpak wateroverlast door aanleggen riool en gootconstructies omgeving Kaai-Jaagpad Sluis;

In voorbereiding bestek:

- Aanpak wateroverlast Beestenmarkt – klokstraat met waterberging
- Vervangen en afkoppelen riolering Kloosterstraat-Sint Brandaris-Ziversmidstraat
- Vervangen riool Schouwburgstraat
- Vervangen en afkoppelen verharding achterpaden Breskens Julianastraat -Glacispad
- Opstellen bestek rioolrenovatie Breskens/Hoofdplaat (uitvoering 2026).

- Rioolreiniging en inspecties:

In 2026 wordt de riolering van IJzendijke en omgeving gereinigd en geïnspecteerd.

In Zeeuws-Vlaams verband is een nieuw bestek opgesteld voor de periode 2026-2029. Het is een raambestek waarin de gemeenten flexibel zijn om met voorgenomen werkzaamheden te schuiven of daar werkzaamheden aan toe te voegen. De uitgevoerde inspectiewerkzaamheden worden

beoordeeld. Uit de beoordeling vloeit een kleinschalig onderhoudsprogramma voort voor verbetering van doorstroming, zoals verwijderen boomwortels, doorgestoken inlaten, breuk en lekkage.

De inspectiebeoordeling vormt verder de basis voor het opstellen van een vervangingsplan op lange termijn. Waar mogelijk wordt gezocht naar locaties voor afkoppelen en afvoer van regenwater naar oppervlaktewater en rioolrenovatie.

De inspectie bestanden worden ter verwerking doorgestuurd naar Riobase, dat is een risicogestuurd programma zodat in één oogopslag duidelijk wordt welke riolering de hoogste prioriteit heeft om te vervangen.

- Gemalen en drukriolering:

We vervangen om de twaalf jaar de schakelautomaten. In 2026 doen we dit bij 8 gemalen en 46 drukrioolgemalen.

- IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater):

Voor de IBA's wordt in Zeeuws verband met Waterschap Scheldestromen samengewerkt voor beheer en onderhoud. De IBA's die in 2004-2005 geplaatst zijn, moeten vervangen of gerenoveerd worden. In Zeeuws verband worden hier plannen voor gemaakt. Voor de gemeente Sluis worden in 2026 5 IBA's gerenoveerd.

- Data:

De gegevens van de riolering zijn vastgelegd in het rioolbeheersysteem RioGL/Obsurv. De Zeeuwse gemeenten trekken in een samenwerkingsverband (SAZ+) samen op om data gezamenlijk te ontsluiten. Deze gegevens zijn openbaar te raadplegen via de website dataportaal Zeeland. De verwachting is dat in 2026 RioGL wordt geïntegreerd in Obsurv en dat het bedienen van het nieuwe beheersysteem volledig anders is, waardoor cursussen noodzakelijk zijn.

- Klimaatadaptatie

Zowel op gemeentelijk als provinciaal niveau wordt er gewerkt aan een strategie om uiterlijk 2050 te komen tot een klimaat-robuuste inrichting. Op provinciaal niveau wordt de vastgestelde Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KaSZ) volgens een uitvoeringsagenda uitgewerkt. De regionale strategie klimaatadaptatie werken we samen met Hulst en Terneuzen uit. In 2022 hebben we labels gekoppeld aan de thema's hitte, droogte, wateroverlast: de label-systematiek. In 2024 zijn deze labels geactualiseerd naar aanleiding van de landelijke maatlat en is de label-systematiek Zeeuws breed uitgerold binnen de KaSZ samenwerking. In 2025 passen we de label-systematiek verder toe in plannen voor herinrichting van de openbare ruimte. We koppelen dit aan het al geplande werk voor rioolvervanging.

SAZ+

In Zeeland is er een samenwerkingsverband SAZ+: Samenwerking afvalwaterketen Zeeland. Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de dertien gemeenten, waterschap Scheldestromen en Evides. SAZ+ heeft als doel gezamenlijk na te denken over klimaat, water en rioleringsvraagstukken en ontwikkelingen die op ons afkomen zoals klimaat en stedelijke wateropgaven, invoering Omgevingsplan, energietransitie en duurzaamheid. Integraal wordt kennis gedeeld en daar waar mogelijk samengewerkt om van elkaar te leren en kosten te besparen.

In 2020 is het bestuursakkoord verlengd en een strategienota vastgesteld voor de periode 2020-2030 waarin het beleid is uitgestippeld.

Kengetallen:	
Vrijverval rioolleiding (hoofdriool)	263,9 km
Aansluitleidingen vrijverval	13,9 km
Riool persleiding gemalen	30,9 km
Drukriool persleiding	107,4 km
Installatie Behandeling Afvalwater (IBA)	64 st.
Gemalen (druk riolering)	497 st.
Gemalen (hoofdriolering)	75 st.
Kolken	11.500 st.
Pompen	655 st.
Randvoorzieningen (bergbezinkbassins)	2 st

Bermsloten en beschoeiingen

In het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) zijn onderhoudsposten opgenomen voor het gemeentelijk watersysteem bestaande uit sloten, vijvers, oppervlaktewater en poelen.

Jaarlijks worden onderhoudswerkzaamheden aan ons watersysteem uitgevoerd. Dit bestaat onder meer uit maaierwerk, vervangen van oeverbescherming en het reinigen van randvoorzieningen zoals olieafscheiders en facetfilters. Op kritische uitstroomlocaties doen we een extra maaierwkrande in de zomerperiode om uitstroming van water niet te belemmeren.

Kengetallen:	
Oppervlaktewater	11 ha
Oever	43 km

Openbare verlichting

Het beleids- en beheerplan openbare verlichting 2023-2032 is op 9 februari 2023 vastgesteld. De missie in het nieuwe plan is om tot een duurzaam areaal openbare verlichting te komen, met als doel het bieden van een veilige omgeving voor de burger voor de lange termijn, tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De visie is vooral gericht op 'niet verlichten, tenzij...'.

Daarbij sluit de gemeente aan op de wettelijke regelgeving, geldende normen en richtlijnen. Ook is de visie gericht op 'aantrekkelijk en doelmatig'. Door standaardisering worden onderhoudskosten beperkt. De gemeente gaat door met verdere verlaging van het energieverbruik van de openbare verlichting en onderschrijft de doelstellingen "Slim Energiemanagement" en "Energiezuinig" van het Klimaatakkoord. De doelstelling "50% Energiebesparing in 2030" wordt ruimschoots behaald.

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting wordt door elf Zeeuwse gemeenten, waterschap Scheldestromen, provincie Zeeland en havenbedrijf North Sea Port gezamenlijk aanbesteed.

Kengetallen:	
Lichtmasten	6.210

Conventionele Armaturen	2.300
Conventionele Lampen	2.474
LED armaturen	4.100
Abri's gemeente Sluis	20 st.
Abri's Clear Channel	9 st.

Groenvoorzieningen

In het Groenbeheerplan 2022-2031 is het onderhoudsniveau van het openbaar groen en de begraafplaatsen vastgelegd. De gemeente Sluis onderhoudt het groen op kwaliteitsniveau B. Dit is het basisoniveau waarbij het groen netjes en eenduidig onderhouden wordt, maar er hier en daar geringe mate van onkruidgroei en zwerfvuil geaccepteerd wordt. Het werk wordt door personeel van Dethon en aannemers(particulier) uitgevoerd. Voor het groenbeheer wordt gebruik gemaakt van het beheerprogramma Obsurv.

We zetten onze communicatiekanalen actief in om de burgers te informeren over ons groenbeheer en de onkruidbestrijding op verhardingen. Dit werkt begrip verhogend en klachten verlagend.

In 2026 gaan we verder met het sturen op een verbeterde bodemstructuur(leven) . In de praktijk komt dit neer op het verbeteren van het bodemleven, aanvullen voedingstoffen, zuurstofgehalte en de capaciteit voor het opnemen van water. Dit geeft een reductie van ongewenste wilde planten en draagt bij aan de afspraken over klimaatadaptatie. De Kloosterstraat te Sluis zal hier in combinatie met rioolbeheer een 1^e pilot worden.

Kengetallen:	
Bomen	14.552 st.
Straatmeubilair (excl strandreinigingsbestek)	1843 st.
Hagen	30.556 m
Blokhagen	28.324 m ²
Bosplantsoen	324.374 m ²
Bos	82.110 m ²
Grassen	1.784.634 m ²
Sierheesters/vaste planten	98.831 m ²
Rozen	1.228 m ²
Half verhardingen	88.239 m ²
Zwartegrond (incl begraafplaatsen)	48.155 m ²
Waterpartijen/vijvers	13 st

Civiele kunstwerken/bruggen

Op basis van inspecties wordt een meerjarenonderhoudsplan opgesteld en jaarlijks geactualiseerd. De laatste jaarlijkse onderhoudsinspectie vond plaats in 2023 (Beheerrapportage 2024-2033). Daaruit voortvloeiend worden ook de benodigde herstel- en onderhoudsmaatregelen uitgevoerd en worden tevens alle objecten gereinigd.

De raming in de (meerjaren) begroting is gebaseerd op de beheerrapportages en zal voor 2025 t/m 2033 worden aangepast met de nieuwe kengetallen.

Kengetallen:	
Bruggen	30 st.
Trappen	37 st.
Banken/ligbedden	1 st.
Vlonders/looplijn	22 st.
Strandovergangen	3 st.
Tunnel	1 st.

Speelterreinen

In 2021 is er een nieuw beleidsplan Speelvoorzieningen vastgesteld. Met deze nieuwe uitgangspunten en in het kader van de zorgplicht voor de openbare ruimte is er (in 2022) voor de vervanging van speelwerktuigen en ondergronden van speelterreintjes een onderhoudsbeheerplan opgesteld voor de periode 2022-2031. De jaarlijkse kosten voor groot onderhoud worden in het investeringsplan (geplande vervangingen) opgenomen. Het kwaliteitsniveau van de speeltoestellen is vastgelegd in de landelijke wetgeving, namelijk het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Om te voldoen aan de wettelijke verplichting voor de veiligheid vindt ieder jaar een grote technische inspectie plaats. Daarnaast vindt iedere zes weken een visuele inspectie plaats. Deze 6-wekelijkse inspectie wordt uitgevoerd door onze buitendienstmedewerkers. De resultaten van deze inspecties worden vastgelegd in een logboek. Voortvloeiende werkzaamheden uit deze inspecties worden direct door eigen dienst of leverancier uitgevoerd. In de kernen Breskens, Draaibrug, Eede, Nieuwvliet, Oostburg, Schoondijke en Sluis vervangen we in 2026 een aantal toestellen.

Kengetallen:	
Speelterreinen (incl. Groede Podium)	70
Speeltoestellen	412

Gebouwen

Als onderdeel van het Stappenplan Gemeentelijke Gebouwen is de basis voor onze gebouwen op orde gebracht en is een Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP) 2024-2034 vastgesteld. Dit plan vormt de basis voor onder meer:

- onderhoud;
- vervangingsinvesteringen;
- wettelijke verplichtingen (keuringen, inspecties, legionellapreventie, energiemaatregelen enz.);
- verduurzamingsmaatregelen (aanpassingen op basis van de verplichte Energie Maatregelen Lijst (EML);
- toegankelijkheidsmaatregelen.

In Q-4 2025 en 2026 worden energiescans uitgevoerd op het gemeentelijk vastgoed. Met de resultaten van de scans wordt een routekaart naar verdere verduurzaming in 2030 en 2040 gemaakt.

We beheren onze gebouwen met behulp van een klantvriendelijk en overzichtelijk beheerprogramma. Hiermee zijn we in staat om strategisch en dynamisch gebouwbeheer toe te passen. Dit betekent dat we de juiste zaken op het juiste moment uitvoeren en onderzoeken of onderhoud/vervanging loont ten opzichte van nieuwbouw.

Bij het Stappenplan Gemeentelijke Gebouwen zijn meerdere gebouwen genomineerd om afgestoten te worden. Vanaf medio 2024 zijn we hier gefaseerd mee aan de slag. Voor elk object wordt afzonderlijk een definitief besluit genomen na overleg met stakeholders. Deze lijn wordt in 2026 doorgetrokken.

Kengetallen:	
Gebouwen	123

Paragraaf Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbonden heeft. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) geeft als definitie: een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publieke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Een verbonden partij komt tot stand wanneer er een publiek belang is bij de uitvoering van een taak die de gemeente niet per se zelf hoeft uit te voeren en andere instrumenten zoals bijvoorbeeld inkoop of subsidie niet toereikend zijn. Het heeft in dat geval een meerwaarde om een zelfstandige organisatievorm te kiezen die het beste past bij de uitvoering. De gemeente Sluis blijft wel de eindverantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. De gemeente Sluis heeft met veel instanties een relatie, het is niet de bedoeling om over elk van hen in dit kader te rapporteren. Het criterium dat wordt gehanteerd is de combinatie van een aanmerkelijk financieel en bestuurlijk belang. Hierna wordt ingegaan op de belangrijkste verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen

De verbonden partijen zijn onderverdeeld in:

- publiekrechtelijke organisaties;
- vertegenwoordiging in vennootschappen/stichtingen en verenigingen.

Deelname in publiekrechtelijke rechtspersonen (WGR)	Vertegenwoordiging in vennootschappen (BV/NV)/ Stichtingen en Verenigingen
1. Veiligheidsregio Zeeland	8. ZEH N.V.
2. Sabewa Zeeland	9. NV Economische Impuls Zeeland
3. Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	10. GBE Aqua B.V.
4. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland	11. Stedin NV
5. SWV Collectief Vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen (CVV)	12. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
6. Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	
7. Dethon	

Veiligheidsregio Zeeland

Verband	
Naam	Veiligheidsregio Zeeland
Website	www.vrzeeland.nl
Vestigingsplaats	Middelburg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	De VRZ heeft doelstellingen en prioriteiten vastgelegd in haar meerjarenbeleidsplan 2022-2025.
	Dit beleidsplan is tot stand gekomen met medewerking van de medewerkers VRZ, bestuurders, gemeenteraadsleden en onze netwerkpartners.
	In het beleidsplan heeft het Algemeen Bestuur zes risico's benoemd die een hoge prioriteit hebben:
	Transport gerelateerde risico's, Pandemie, Externe risico's, Natuurrisico's, Nucleaire risico's en Ontwrichtingsrisico's. Verder zijn een viertal speerpunten benoemd, zie "Ontwikkelingen" hieronder.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Middelburg, Vlissingen, Goes, Terneuzen, Schouwen-Duiveland, Tholen, Noord-Beveland, Borsele, Reimerswaal, Hulst, Kapelle en Tholen.
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur
Portefeuillehouder	Burgemeester mr. M.M.D. Vermue
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	€ 48.472.408
Bijdrage gemeente Sluis (raming 2026)	€ 2.927.929
Eigen Vermogen (raming 2026)	€ 1.316.950
Vreemd Vermogen (raming 2026)	€ 32.102.458
Bedrijfsresultaat (raming 2026)	- € 1.539.540
Ontwikkelingen	
Veiligheidsregio Zeeland geeft in 2026 invulling aan twee strategische programma's uit het meerjarenbeleidsplan. • Toekomstige brandweerzorg • Voorbereide crisisorganisatie Daarnaast treft de VRZ voorbereidingen voor een fusie met de GGD. Dit betekent dat er toegewerkt wordt naar één gemeenschappelijke regeling van de GGD en VRZ. Risico's De financiële situatie voor de Veiligheidsregio Zeeland staat onder druk. De meerjarenraming laat onder meer fors oplopende kapitaallasten zien, wat leidt tot een verhoging van de gevraagde gemeentelijke bijdrage. De fusie met de GGD brengt kosten met zich mee. De kosten hebben we nog niet goed in beeld. Dit vormt wel een risico.	

Sabewa Zeeland

Verband	
Naam	Sabewa Zeeland
Website	www.sabewazeeland.nl
Vestigingsplaats	Terneuzen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Het beogen dat de werkzaamheden op een zodanige schaal worden georganiseerd dat hierdoor minder sprake is van kwetsbaarheid, dat de kwaliteit gehandhaafd of mogelijk verbeterd wordt en efficiencyvoordeel wordt behaald.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Reimerswaal, Terneuzen, Tholen en Waterschap Scheldestromen
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	€ 8.390.000
Bijdrage gemeente Sluis (raming 2026)	€ 822.251
Eigen Vermogen (raming 2026)	€ 0
Vreemd Vermogen (raming 2026)	€ 12.111.677
Bedrijfsresultaat (raming 2026)	€ 0
Ontwikkelingen	
De jaren 2025-2027 staan in het teken van de tweede fase van het visiedocument die erop gericht is om naar het volgende niveau te gaan in procesbeheersing en kwaliteitszorg. In deze tweede fase focust Sabewa Zeeland zich op: • het behalen van 4 sterren bij de Waarderingskamer voor het waarderen van onroerend goed in het belastinggebied; • een goede beheersing en inrichting van de processen voor een hogere kwaliteit van de dienstverlening; • automatisering en platformisering voor een efficiënte uitvoering van de processen; • controles en steekproeven t.b.v. kwaliteitszorg en procesbeheersing. Verdere aandachtspunten van Sabewa Zeeland voor 2026 betreffen: • verder doorontwikkelen van het belastingplatform met inlogportalen voor deelnemers en inwoners. Vanaf 1 januari 2026 zal het nieuwe belastingpakket gaan draaien; • vernieuwen van de website; • informeel contact met inwoners over objectkenmerken van hun woning of tijdens het invorderingstraject. Als het nieuwe belastingpakket draait worden de self service mogelijkheden voor burgers uitgebreid. Hierdoor krijgen de medewerkers van Sabewa Zeeland meer tijd voor persoonlijk contact met burgers daar waar nodig. Sociaal invorderen wordt steeds belangrijker; • opstellen van een nieuw visiedocument voor de periode 2027-2031;	

- versterken van de afdeling financiële administratie;
- verder implementeren van de kanalenstrategie t.b.v. communicatie met inwoners.

Met name de nieuwe belastingapplicatie zal voor een besparing zorgen op de automatiseringskosten. Voor 2026 blijven de proceskostenvergoedingen voor no-cure-no-pay bureaus wel een risico voor Sabewa Zeeland.

Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)

Verband	
Naam	Openbaar lichaam afvalstoffenverwijdering Zeeland (O.L.A.Z.)
Website	www.olazzeeland.nl
Vestigingsplaats	Kapelle
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Het doel van O.L.A.Z. is de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van afvalstoffenverwijdering en -verwerking.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen.
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder B. van Assche
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	€ 24.540.120
Bijdrage gemeente Sluis (raming 2026)	€ 1.560.150
Eigen Vermogen (raming 2026)	€ 767.870
Vreemd Vermogen (raming 2026)	€ 20.523.230
Bedrijfsresultaat (raming 2026)	€ 0
Ontwikkelingen	
Trends inzameling: -Minder opbrengst van OPK (oud papier en karton) door de steeds verdergaande digitalisering. -Minder aanbod van flessenglas -Minder verwerkings-en transportkosten PMD (plastic, metalen verpakkingen en drankkartons) Onzekere factoren: -Tarief van de verbrandingsbelasting; -Bonus/malus regeling (korting op basis van de kwaliteit van het geleverde afval). Milieustraten: Eind 2025 is toegangscontrole ingevoerd. Effecten door de toegangscontrole zijn niet in de begroting meegenomen, dit moet uit de praktijk blijken. Als gevolg van een nieuwe CAO, hoog ziekteverzuim en toenemende drukte stijgen de personeelskosten op de milieustraten. Ook de kapitaalslasten nemen toe als gevolg van de investeringen in de toegangscontrole. Er is rekening gehouden met een stijging van de verwerkingskosten van grof afval.	

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland

Verband	
Naam	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland
Website	www.rud-zeeland.nl
Vestigingsplaats	Terneuzen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Samen werken aan een schone en veilige werk- en leefomgeving door middel van klantvriendelijk, professioneel, doelmatig en conform vastgestelde kwaliteitseisen en dienstverleningsnormen.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen, de provincie Zeeland.
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder B. van Assche
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	€ 22.832.000
Bijdrage gemeente Sluis (raming 2026)	€ 1.615.000
Eigen Vermogen (raming 2026)	€ 771.000
Vreemd Vermogen (raming 2026)	€ 5.038.000
Bedrijfsresultaat (raming 2026)	€ 0
Ontwikkelingen	
De ontwerpbegroting van de RUD is beleidsarm. Dit betekent dat de begroting alleen de bestaande afspraken, veranderingen in bestaand beleid bevat. En wettelijke wijzigingen conform de afspraken binnen de VZG. De ontwerpbegroting 2026 borduurt voort op de begroting van 2025 na 1e wijziging, aangevuld met de extra middelen op basis van het niet toegekende deel van de jaarschijf 2025 (maximering in de eerste begrotingswijziging 2025) en de jaarschijf 2026 (en verdere jaren) zoals die zijn opgenomen in het ingroeimodel behorend bij het plan 'Samen naar een robuuste RUD Zeeland'. Daarnaast zijn opgenomen de extra benodigde middelen voor de nieuwe dienstverlening en huisvesting vanaf 1 januari 2026. Tot slot is verwerkt de warme overdracht bodem (verschuiving bevoegd gezag van provincie naar gemeenten) en de overheveling van de bedrijven die na de invoering van de omgevingswet onder de basistaken vallen en die nog niet waren overgedragen aan de RUD. <u>Ontwikkelingen in 2025 die van invloed zijn op de ontwerpbegroting 2026:</u> • Nadere uitwerking Ingroeimodel Plan van aanpak robuuste RUD. Dit is niet van invloed op de totale benodigde middelen, maar kan wel van invloed zijn op de individuele deelnemersbijdrage. • De gevolgen van invoering Omgevingswet (bijvoorbeeld aanpassing kentallen); • De herijking van de financieringssystematiek;	

- o Een mogelijke herwaardering van een of meerdere functies, als gevolg van collectief ingediende bezwaren tegen de huidige functiewaardering in relatie tot de waardering bij andere omgevingsdiensten.

SWV Collectief Vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen

Verband	
Naam	SWV collectief vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen
Website	
Vestigingsplaats	Terneuzen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	De gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Collectief Vraagafhankelijk Vervoer Zeeuws-Vlaanderen regelt voor de gemeenten Hulst, Sluis en Terneuzen het vervoer van WMO-gerechtigden, het leerlingenvervoer en het jeugdzorgvervoer. De gemeenschappelijke regeling is eigenaar van de Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland BV (GVC). Deze vervoerscentrale regisseert het doelgroepenvervoer in de regio Zeeland en Goeree-Overflakke. In opdracht van de Provincie Zeeland organiseert de GVC ook het Haltetaxi-vervoer.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Hulst en Terneuzen
Vertegenwoordiging	Dagelijks Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder B. van Assche
Financiële positie	
Bijdrage gemeente Sluis (raming 2026)	€ 2.100.537
Eigen Vermogen (raming 2026)	€ 0
Vreemd Vermogen (raming 2026)	€ 355.000
Bedrijfsresultaat (raming 2026)	0
Ontwikkelingen	
Per 1 oktober 2025 stromen de nieuwe contracten doelgroepenvervoer op Zeeuws-Vlaanderen in. De nieuwe contracten zorgen ervoor dat kwalitatief doelgroepenvervoer voor de komende jaren is gewaarborgd. De nieuwe contracten en de daar bijbehorende kwaliteitseisen zorgen voor een prijsstijging in de vervoerskosten. Dit is opgenomen in de begroting 2026. Per januari 2026 wordt de GR CVV, mits alle besluitvorming hieromtrent rondkomt, omgevormd naar de GR Publiek Vervoer. De GR Publiek Vervoer gaat zorgdragen voor het publieke vervoersysteem in Zeeland. Dit bestaat uit een efficiënt nieuw vervoerssysteem dat het doelgroepenvervoer en Ov-vervoer combineert. Hiermee worden lege stoelen in het doelgroepenvervoer opgevuld met 'reguliere' ov-reizigers. Dit komt de mobiliteit van zowel kwetsbare, als reguliere doelgroepen in heel Zeeland ten goede. Alle 13 gemeenten en de provincie zullen deelnemen in deze nieuwe GR Publiek Vervoer per januari 2026. Het CVV als GR houdt dus per begin 2026 op te bestaan in haar huidige vorm. Een van de uitgangspunten van dit nieuwe systeem, mits de besluitvorming conform rondkomt, is dat er een fixatieafpraak aangaande vervoerskosten voor de gemeentelijke deelnemers komt voor een periode van 4 jaar. Het fixatiejaar qua volume wordt 2024 met het prijspeil van 2026.	

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zeeland

Verband	
Naam	GGD Zeeland
Website	www.ggdzeeland.nl
Vestigingsplaats	Goes
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Het openbaar lichaam is ingesteld met als doel behartigen van de gezamenlijke belangen van de deelnemers met bovenstaande wet- en regelgeving. Gerefereerd wordt aan de Wet publieke gezondheid, de Wet veiligheidsregio's en de Wet op de lijkbezorging.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder P.E.M. van de Vijver-van Deursen
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	€ 24.522.100
Bijdrage gemeente Sluis (raming 2026)	€ 1.343.042
Eigen Vermogen (raming 2026)	€ 4.403.671
Vreemd Vermogen (raming 2026)	€ 31.663.000
Bedrijfsresultaat (raming 2026)	€ 0
Ontwikkelingen	
De ontwikkelingen van 2024 en 2025 lopen op veel onderdelen door in 2026. Een externe tussenevaluatie op het onderdeel "Basis op orde" is uitgevoerd. Het blijft een uitdaging om medewerkers te blijven binden en boeien in de lijnorganisatie GGD. Daarnaast loopt ook de uitvoering van de SPUK GALA en SPUK IZA, waar de GGD een adviserende rol speelt, door in 2026. Vanaf 2025 is gestart met het programma Toekomst JGZ. Hierin wordt de dienstverlening van de Jeugdgezondheidszorg toekomstbestendig ingericht. Dit programma wordt gefaseerd uitgevoerd in een periode van drie jaar. Tussentijds worden resultaten uit dit programma opgeleverd. In 2025 zijn de eerste besluiten genomen rondom de verkenning naar samenwerking en samen huisvesten van de GGD/VRZ en RUD. De uitwerking van deze besluiten lopen door in 2026.	

Dethon

Verband	
Naam	Dethon
Website	www.dethon.nl
Vestigingsplaats	Terneuzen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Dethon voert voor de gemeente de taken op grond van de oude Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. Daarnaast heeft Dethon een belangrijke rol in de uitvoering van een aantal gemeentelijke Participatiewet en Wet inburgering. Het gaat om het ontwikkelen van arbeidsvaardigheden en het vormgeven van gesubsidieerde arbeid en beschut werk.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Hulst en Terneuzen
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder P.E.M. van de Vijver-van Deursen
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	€ 14.593.000
Bijdrage gemeente Sluis (raming 2026)	€ 583.184
Eigen Vermogen (raming 2026)	€ 1.517.000
Vreemd Vermogen (raming 2026)	€ 12.902.000
Bedrijfsresultaat (raming 2026)	€ 0
Ontwikkelingen	
De huidige gemeenschappelijke regeling is vernieuwd. En een aantal nieuwe dienstverleningsovereenkomsten tussen de deelnemende gemeenten en de GR worden ontwikkeld en een aantal bestaande geactualiseerd. Tot slot is er aandacht voor het ontwerpen van een meer beleidsrijke begroting.	

ZEH N.V.

Verband	
Naam	ZEH NV
Website	www.zeh.nl
Vestigingsplaats	Middelburg
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Inhoud	
Doelstelling en Visie	ZEH N.V. richt zich op productie, handel en levering van energieproducten en -diensten op de zakelijke markt.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland. Gemeenten: Sluis, Terneuzen, Hulst, Vlissingen, Middelburg, Veere, Borsele, Goes, Kapelle, Reimerswaal, Noord-Beveland, Tholen, Schouwen-Duiveland, Woensdrecht, Bergen op Zoom en Goeree-Overflakkee.
Vertegenwoordiging	Algemene vergadering aandeelhouders
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	N.V.T.
Dividend Gemeente Sluis (raming 2026)	€ 2.439.000
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 1.306.330.000
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 621.586.000
Bedrijfsresultaat (2024)	68.182.000
Ontwikkelingen	
De richtlijnen van de provincie laten toe om vanaf 2026 75% van € 100 miljoen dividend op te nemen als structureel dekkingsmiddel in de begroting. Conform de kadernota is dit overgenomen, hetgeen een extra baat met zich meebrengt van € 813.000.	

NV Economische Impuls Zeeland

Verband	
Naam	NV Economische Impuls Zeeland
Website	www.impulszeeland.nl
Vestigingsplaats	Middelburg
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Inhoud	
Doelstelling en Visie	NV Economische Impuls Zeeland (Impuls) werkt samen met ondernemers aan een innovatief en economisch gezond Zeeland. Dit doen ze onder andere door ondernemers hulp te bieden bij het vestigen van bedrijven en door verschillende projecten te ondersteunen.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Gemeente Borsele, gemeente Goes, gemeente Hulst, gemeente Kapelle, gemeente Middelburg, gemeente Noord-Beveland, gemeente Reimerswaal, gemeente Schouwen-Duiveland, gemeente Sluis, gemeente Terneuzen, gemeente Tholen, gemeente Veere, gemeente Vlissingen, Provincie Zeeland en Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Totale baten (exploitatie 2024)	€ 6.561.374
Bijdrage Gemeente Sluis 2026	€ 27.000
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 10.908.749
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 2.106.625
Bedrijfsresultaat (2024)	-/- € 645.928
Ontwikkelingen	
Rondom de energietransitie is voldoende uitdaging. Door samen te werken met netbeheerders, Zeeuwse gemeentes, Provincie Zeeland, bedrijven en andere partijen is Impuls op zoek gegaan naar wat wel mogelijk is. Er werden partijen samen gebracht en er vond kennisdeling plaats. Daarnaast is samen met Provincie Zeeland gewerkt om de basis voor het Zeeuws Transitiefond Zeeland neer te zetten. Ook vroegen nieuwe ontwikkelingen om een snelle, flexibele reactie. Een opvallend voorbeeld was de toenemende vraag om innovaties uit het bedrijfsleven te koppelen aan de behoeften van Defensie. De kerntaken van Impuls Zeeland zijn innoveren, investeren en internationaliseren.	
Interne organisatie	
In het afgelopen boekjaar hebben diverse gesprekken plaatsgevonden rondom het toetreden van het Ministerie van Economische Zaken (EZK) als aandeelhouder van Impuls. Deze gesprekken zijn in een vergevorderd stadium. Eén en ander wordt momenteel verder uitgewerkt.	

GBE Aqua B.V.

Verband	
Naam	Gemeenschappelijk Bezit Evides Aqua B.V. (afgekort GBE Aqua B.V.)
Website	
Vestigingsplaats	Middelburg
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Inhoud	
Doelstelling en Visie	De vennootschap heeft ten doel het houden en beheren van aandelen in Evides (50%). De andere 50% van de aandelen van Evides zijn in handen van GBE (Gemeenschappelijk bezit Evides).
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Provincie Zeeland, de Zeeuwse gemeenten, gemeente Goeree-Overflakkee, gemeente Woensdrecht en gemeente Bergen op Zoom
Vertegenwoordiging	Algemene vergadering van Aandeelhouders
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Totale baten (exploitatie 2024), resultaat deelnemingen	N.V.T.
Dividend Gemeente Sluis (raming 2026)	€ 195.000
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 313.081.059
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 1.610.098
Bedrijfsresultaat (2024)	€ 31.342.466
Ontwikkelingen	
Geen specifieke ontwikkelingen	

Stedin N.V.

Verband	
Naam	Stedin NV
Website	www.stedingroep.nl
Vestigingsplaats	Rotterdam
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Stedin Groep concentreert zich op alle activiteiten die samenhangen met het aanleggen, beheren en onderhouden van energienetten. Daarnaast faciliteert Stedin Groep de energiemarkt. Stedin Groep bestaat uit verschillende bedrijfsonderdelen: netbeheerder Stedin opereert in de gereguleerde markt, infrapartners NetVerder en DNWG voeren niet-gereguleerde activiteiten uit. Samen zorgen we ervoor dat al onze klanten kunnen beschikken over (duurzame) energie om te leven, werken en ondernemen.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Staat der Nederlanden, Provincies Zeeland en Utrecht, 61 gemeenten: waaronder de Zeeuwse gemeenten Sluis, Terneuzen, Hulst, Middelburg, Veere, Borsele, Goes, Kapelle, Reimerswaal, Noord-Beveland, Tholen, Schouwen-Duiveland en verder o.a. Rotterdam en Den Haag
Vertegenwoordiging	Algemene vergadering aandeelhouders
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	N.V.T.
Dividend Gemeente Sluis (raming 2026)	€ 4.700
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 3.370.000.000
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 5.704.000.000
Bedrijfsresultaat (2024)	€ 158.000.000
Ontwikkelingen	
Geen specifieke ontwikkelingen.	

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Verband	
Naam	N.V. Bank Nederlandse gemeenten
Website	www.bng.nl
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Nederlandse gemeenten
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Dividend Gemeente Sluis (raming 2025)	€ 11.500
Eigen Vermogen 01-01-2023	€ 4.615.000.000
Eigen Vermogen 31-12-2023	€ 4.721.000.000
Vreemd Vermogen 01-01-2023	€ 107.459.000.000
Vreemd Vermogen 31-12-2023	€ 110.819.000.000
Bedrijfsresultaat (2023)	€ 254.000.000
Ontwikkelingen	
De BNG Bank is van en voor de publieke sector. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer. Op basis van deze purpose heeft BNG Bank in 2020 de strategie aangescherpt met het programma <i>Ons Kompas Naar Impact</i>. Strategische prioriteiten hierin zijn: 1. Focus op de publieke sector; 2. Vergroten klantpartnerschap.	

Paragraaf Financiering

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) geeft de wettelijke kaders voor de treasuryfunctie van decentrale overheden. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat een gemeente voorzichtig moet omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's. Hierbij gelden als wettelijke normen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Beleid en ontwikkelingen

Aantrekken geldlening

Indien de gemeente Sluis geld nodig heeft, kan er 'kort' geld of 'lang' geld aangetrokken worden. Op het moment dat de gemeente geld nodig heeft, wordt gekeken naar de op dat moment geldende marktomstandigheden en voorwaarden:

- de kasgeldlimiet is niet overschreden. De kasgeldlimiet is het maximumbedrag aan leningen en kredieten dat de gemeente mag opnemen;
- zolang de rente van kort geld lager is dan bij lang geld worden alleen kasgeldleningen afgesloten;
- omzetten van kort geld naar lang geld wanneer:
 - de kasgeldlimiet overschreden wordt;
 - kort geld duurder wordt dan lang geld.

Wanneer er een langlopende lening aangetrokken wordt, gelden de volgende voorwaarden die de gemeente heeft vastgesteld:

- langlopende geldleningen worden in principe voor 25 jaar aangegaan;
- bij een gunstig rentepercentage wordt gekeken of een langere looptijd gewenst is;
- bij het aangaan van een nieuwe lening worden bij verschillende partijen offertes opgevraagd;
- Gemeente Sluis heeft geen geldlening met tussentijdse rentewijzigingen;
- Gemeente Sluis voldoet aan de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	120.398	121.111	123.582	124.630
Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	10.234	10.294	10.504	10.594

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	120.398	121.111	123.582	124.630
Renterisiconorm 20% (van begrotingstotaal)	24.080	24.222	24.716	24.926
Aflossingen vaste schuld	2.252	2.252	2.512	2.338
Ruimte onder de renterisiconorm	21.828	21.971	22.205	22.588

Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

Als gemeente Sluis maken we onder de huidige omstandigheden zoveel mogelijk gebruik van 'kort' geld aangezien dit voordeliger is dan 'lang' geld. Volgens de prognose zal in 2026 geen langlopende geldlening worden aangetrokken.

Veel gemeenten, zoals ook Sluis, trekken niet voor iedere investering een aparte lening aan, maar financieren het geheel van investeringen (integrale financiering). De rentelasten worden door middel van de renteomslagmethode toegerekend aan alle investeringen en maken vervolgens

deel uit van de betreffende programma's. Voor 2026 bedraagt het renteomslagpercentage 0,327%. De totale rentelasten die worden toegerekend bedragen € 480.000.

Renteschema			x € 1.000
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	635
b.	De externe rentebaten	-/- €	155
	Totaal door te rekenen externe rente	€	480
c.	Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- €	0
	Saldo door te rekenen externe rente	€	480
d1.	Rente over eigen vermogen	€	0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	€	0
	De aan taakvelden toe te rekenen rente	€	0
e.1	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- €	480
e.2	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (annuïteit)	-/- €	0
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€	0

Paragraaf Bedrijfsvoering

In deze paragraaf maken we een doorkijk naar de ontwikkelingen in 2026 op het gebied van de bedrijfsvoering. Conform de richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) lichten we in deze paragraaf ook de overhead toe.

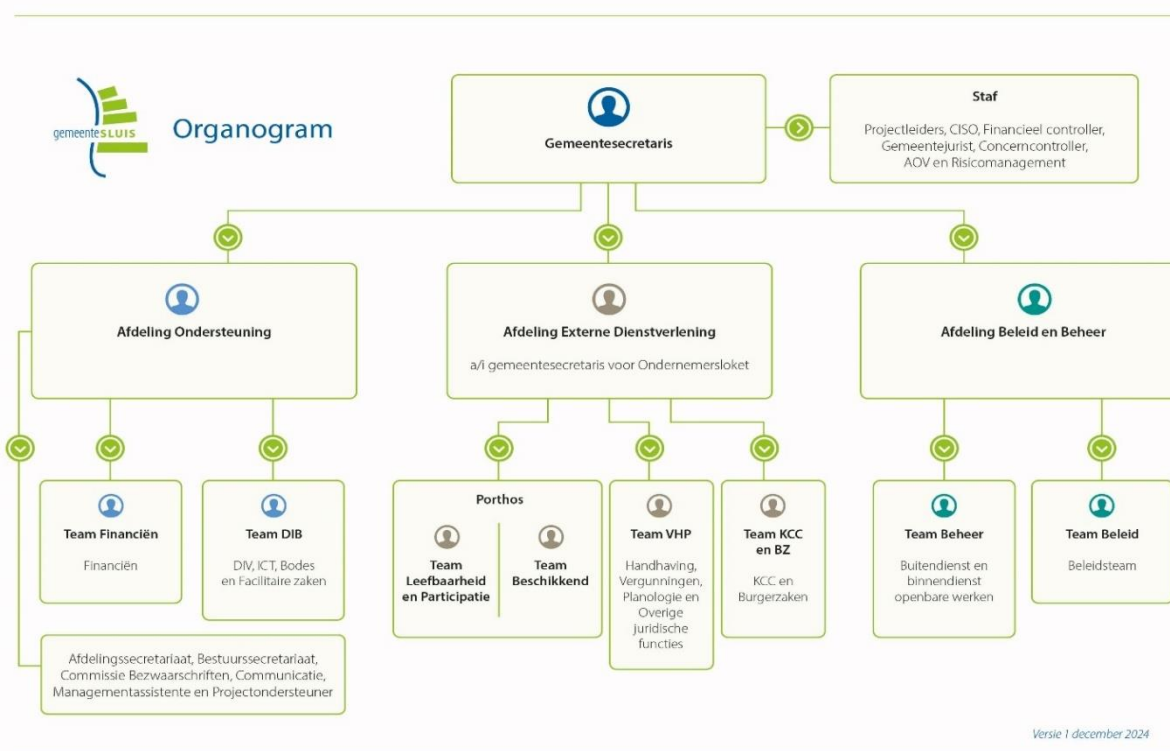
Formatie

De vaste formatie per 1 januari 2026 bedraagt 200,89 fte. Naast de vaste formatie is er tijdelijke menskracht voor de projecten. Uitgangspunt is dat deze inhuur betaald wordt uit het budget van het betreffende project. Ook huren we in voor grotere, tijdelijke taken die niet in de vaste formatie inpasbaar is. Een voorbeeld hiervan is de opvang van vluchtelingen. Bekostiging daarvan vindt plaats uit de rijks gelden die hiervoor beschikbaar zijn.

Het bewaken van het evenwicht tussen de formatie en het takenpakket (optelsom vaste, tijdelijke en projectmatige taken) is doorlopend punt van aandacht. De landelijke verkiezingen in 2025 en de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 zijn hierin belangrijke factoren. Op het moment dat deze begroting aan u wordt aangeboden, kunnen wij nog niet overzien wat de impact hiervan is op het takenpakket.

Organogram

Het organogram per 1 januari 2026 ziet er als volgt uit:

Het organogram is niet gewijzigd ten opzichte van 2025.

Missie, visie, strategie

Onze organisatie werkt ook in 2026 vanuit de missie, visie en strategie die eind 2018 zijn vastgesteld. Dit na een zorgvuldig proces waarin een brede vertegenwoordiging uit de organisatie, het college, de gemeenteraad en externe belanghebbenden betrokken waren.

- Missie
Onze organisatie is er voor burgers, bedrijven, bezoekers en het bestuur van de gemeente Sluis. We zijn betrokken, proactief en werken samen met partners. Professionaliteit en integraliteit staan centraal.
- Visie
We denken mee met onze klanten, activeren hen, kennen hun wensen en stemmen onze dienstverlening en rol daarop af. Onze basis is op orde en wij werken integraal. We zijn een toekomstbestendige en wendbare organisatie die voortdurend investeert in kennis, vaardigheden, technologie en samenwerking met partners.
- Kernwaarden
Waarden die wij uitdragen aan onze klanten zijn: Proactief, Integraal, Betrokken en Professioneel.

Bij de missie, visie en strategie hoort het organisatieontwikkelingsprogramma Sluis Opgeschut. Dit verbindt de pijlers Strategie (doelen, bedrijfsprocessen en beheersing) en Cultuur (houding, gedrag en samenwerking). In 2025 heeft een herijking c.q. actualisatie van de uitvoering van Sluis Opgeschut plaatsgehad. De afgelopen jaren is er in gemeenteland veel veranderd. We vinden het belangrijk dat de accenten in ons programma hierop goed blijven aansluiten. Voor Strategie ligt in 2026 de focus op processen, dienstverlening, projectmatig werken, rechtmatigheid en informatiebeleid. Bij Cultuur staan eigenaarschap, persoonlijk leiderschap en ontwikkeling van competenties centraal.

Binden van mensen

In 2026 gaan we door met het aantrekkelijk houden van de werkomgeving (het binden). Nieuwe collega's worden verwelkomd op een introductiebijeenkomst over en door de organisatie. Onderdeel hiervan is het thema integriteit, en het afleggen van de ambtseed/-belofte. Er wordt een coach toegewezen. We werken met het (jaarlijkse) Resultaat- en Ontwikkelgesprek. Zaken als loopbaanontwikkeling, interne doorgroei, arbeidsomstandigheden, competenties en vitaliteit zijn hier een vast onderdeel van. We maken bij opleidingen gebruik van de Zeeland Academy.

We gaan door met het faciliteren van voorzieningen op het gebied van catering, gezondheid/vitaliteit (zoals beweegmomenten) en mobiliteit (zoals fietsplan). We stellen per afdeling/team budget beschikbaar voor bindingsactiviteiten. Er zijn jaarlijks 4 momenten met de totale organisatie (nieuwjaarsontbijt, zomerlunch, jubilarissenavond en kerstactiviteit). Er is daarnaast een actieve personeelsvereniging.

Boeien van mensen (werven)

Voor het boeien van mensen (de werving) zetten we een mix van instrumenten in. Voorbeelden zijn werving- en selectiebureaus, social media, aansluiting bij Rootzz, bij MBO- en HBO-opleidingen en bij universiteiten. In 2025 hebben we veel vacatures kunnen vervullen. Dit met uitzondering van toezicht, handhaving en het ruimtelijk domein. Hier is een grote krapte op de arbeidsmarkt. Bij ZZP-ers en externe bureaus zien we deze krapte ook toenemen. We lopen er verder tegen aan dat, met name in de openbare ruimte, het werk niet

altijd in de markt kan worden weggezet (bijvoorbeeld door beperkte beschikbaarheid bij aannemers).

We bieden in 2026 stageplaatsen aan en werkleerplaatsen (beroepsbegeleidende leerweg). We kijken daarbij naar opleidingen in de eigen provincie, maar ook daarbuiten en over de grens. We starten in 2026 het 5e tweejarig traineeprogramma. De trainees uit de eerste edities zijn, op 1 na, ingestroomd in een reguliere vacature. Hiermee spelen wij tijdig in op uitstroom door pensionering.

Vacatures

Bij het openstellen van vacatures gebruiken wij het afwegingskader Vacatures. Dat betekent dat per vacature wordt beoordeeld of, en zo ja hoe, deze opgevolgd wordt. De opties daarbij zijn: 1 op 1 invullen, invullen in hetzelfde werkveld maar met een geactualiseerd pakket (bijvoorbeeld als gevolg van nieuwe taken), niet invullen en de capaciteit elders in de organisatie inzetten, niet invullen en capaciteit achter de hand houden om waar nodig flexibel in te zetten.

In 2024 en 2025 hebben we proberen gedaan door bij uitstroom door pensionering eerder te starten met werving. Hierdoor ontstaat een langere, gezamenlijke periode van inwerken en overdracht. We kijken daarop positief terug, en houden deze lijn vast.

Ziekteverzuim

Samen met onze Arbo-dienstverlener monitoren wij (potentieel) verzuim. Het voorlopige cijfer over 2025 (tot en met het derde kwartaal) is 4,6% waarvan 3,1% langdurig. Het landelijk referentiecijfer voor gemeenten is 6,7% (bron: Personeelsmonitor 2024 A&O fonds gemeenten).

Inhuur derden

In de begroting 2026 is een post inhuur derden opgenomen van € 640.000. We zetten deze post primair in voor onontkoombare en onvoorziene situaties die niet bekostigd kunnen worden uit projectbudget, vacatureruimte en/of reserve Bedrijfsvoering.

Interne veiligheid

Onze organisatie heeft een BHV-team, een ARBO-coördinator, twee preventie medewerkers en een coördinator interne veiligheid (tevens agressiecoördinator). We hechten aan het kunnen uitvoeren van een veilige, publieke taak. Meer dan voorheen is er sprake van (agressie)incidenten of andere situaties die impact hebben. In geval van nood kan een beroep worden gedaan op het Interventieteam (inzet tijdens agressie-incidenten). Ons agressieprotocol wordt geactualiseerd, waarbij aansluiting is gezocht bij het traject van de Zeeuwse norm weerbare overheid.

Voor opvang en zorg na ingrijpende gebeurtenissen is er het Collegiaal Opvangteam, dat uit eigen (hiertoe opgeleide) mensen bestaat. Onze organisatie heeft een externe vertrouwenspersoon voor zowel klachten over ongewenst gedrag als over integriteitsschendingen. Daarnaast kan bedrijfsmaatschappelijk werk ter ondersteuning ingeschakeld worden voor kortdurende hulpverlening.

Huisvesting

Op 4 juli 2024 heeft u een besluit genomen over de locatiekeus van het gemeentehuis. Volgend daaruit gaan wij per 1 juli 2026 over naar een tijdelijke huisvesting, in het ziekenhuis te Oostburg.

We bereiden dit zorgvuldig voor, met de bedoeling de hinder voor onze dienstverlening en bedrijfsvoering zo beperkt mogelijk te houden. Dat neemt niet weg dat het een grote operatie is, die veel extra's van onze organisatie vraagt.

Parallel aan de tijdelijke huisvesting loopt het proces voor de nieuwe huisvesting. In alle

situaties (huidig, tijdelijk en nieuw) dragen wij zorg voor de Arbo-eisen, de veiligheid en de toegankelijkheid van onze huisvesting.

Planning en Control

In 2024 (boekjaar 2023) en 2025 (boekjaar 2024) hebben we de rechtmatigheidsverantwoording zelf opgesteld. We continueren dit in 2026, over het boekjaar 2025. Door aangepaste wet- en regelgeving zijn de toleranties lager geworden: het is allemaal strenger geworden. Naast voldoende ambtelijke capaciteit betekent dit ook het verder implementeren van de interne controlesystematiek in de organisatie. In het boekjaar 2025 zal een ander accountantskantoor de jaarrekening gaan controleren. Het overgangsproces van de huidige naar de nieuwe accountant vraagt een extra inspanning van onze organisatie. Daarnaast is het aantal te controleren (SISA-) regelingen toegenomen, wat aanvullend extra druk zet op de organisatie.

Het doorontwikkelen van het risicomanagement was in 2025 een belangrijk speerpunt. Dit wordt in 2026 voortgezet. Met name het vergroten van de bewustwording bij bestuur en organisatie is daarbij van belang. Ook continueren we onze inzet waar het gaat om meer 'Financieel in Control' te komen. Bij deze onderwerpen betrekken wij de auditcommissie.

In 2025 hebben we deelgenomen aan Vensters voor Bedrijfsvoering (VvB). Dit instrument geeft overheden zicht op hun bedrijfsvoering, dienstverlening én verbetermogelijkheden. De eigen informatie kan vergeleken worden (benchmark) met die van andere gemeentelijke organisaties. De input betrekken we bij de verschillende projecten in onze organisatie, zoals Rechtmatigheid, Processen en Strategisch Informatiebeleid (zie paragraaf Projecten).

Informatiebeveiliging en privacy

Als gemeente werken we veel met privacygevoelige informatie. Informatiebeveiliging, privacy en beheersmaatregelen om risico's te beperken, zijn dan ook belangrijk. De wettelijke eisen aan beveiliging, openbaarheid en privacy worden steeds hoger. Daarom moeten we onze ICT-voorzieningen en bijbehorende informatiebeveiliging blijvend ontwikkelen en is continue aandacht voor bewustwording (awareness) van belang.

Op 17 oktober 2024 is de nieuwe richtlijn 'NIS2' officieel van kracht geworden binnen de Europese Unie. De implementatie in Nederland, via de Cyberbeveiligingswet, treedt naar verwachting medio 2026 in werking. De afgelopen twee jaar hebben wij stapsgewijs toegewerkt naar het gaan voldoen aan deze NIS2-richtlijn ter voorbereiding op de Cbw. Dit op basis van het vastgestelde Strategisch Informatiebeveiliging en Privacy beleid. In 2026 zetten wij deze stappen voort (zie paragraaf Projecten).

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf Grondbeleid geven we een beknopte toelichting op het te voeren grondbeleid in 2026. De paragraaf Grondbeleid heeft in de begroting een kaderstellend karakter en in de jaarstukken bevat de paragraaf een verantwoording van hetgeen in de begroting is opgenomen.

Volgens artikel 16 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV) bevat de paragraaf grondbeleid ten minste de volgende onderwerpen:

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

De wijze waarop vorm wordt gegeven aan deze onderwerpen in de paragraaf Grondbeleid is vormvrij. De gemeente Sluis beschikt over een afzonderlijke nota Grondbeleid, waardoor de paragraaf Grondbeleid meer een samenvattend karakter heeft, maar wel zelfstandig leesbaar moet blijven.

Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen van de programma's

Op 25 februari 2021 stelde de raad het visiedocument Krachtig Verbonden 2021 vast, met daarin de doelstellingen ('wat willen we bereiken') van het ruimtelijk beleid benoemd. Bij de vaststelling zijn de zogenaamde 'hoe willen we het bereiken' vragen verplaatst naar een bijlage waardoor de juridische status van deze vragen is vervallen en zij enkel nog een informatieve status hebben. Dit betekent dat er voor meerdere beleidsvelden plannen en beleidsstukken worden opgesteld, voortvloeiend uit het visiedocument.

In het visiedocument is tevens de basis opgenomen voor de gemeentelijke bevoegdheden met betrekking tot verevening van bovenplanse kosten en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen. Deze zijn nader uitgewerkt in de Nota Grondbeleid 2021 (vastgesteld door de gemeenteraad op 23 september 2021). In de Nota Grondbeleid 2021 wordt een duidelijke link gelegd tussen de beoogde beleidsdoelen zoals geformuleerd in het visiedocument en het te voeren grondbeleid om deze beleidsdoelen te bereiken.

Als uitwerking op het visiedocument is voor het beleidsveld Wonen op 22 juni 2023 het Beleidsplan Wonen 2023 –2032 gemeente Sluis vastgesteld. Eén van de uitvoeringsacties van het beleidsplan betreft de aanpak van de bestaande woningvoorraad met een transitieambitie van circa 1.750 woningen die aan de voorraad worden onttrokken. Voor de ondersteuning van het transitieprogramma is een nieuw vereveningsfonds, Voorziening Transitie Woningvoorraad, opgericht en is de bestaande Voorziening Gebiedsontwikkeling komen te vervallen. De Nota Grondbeleid 2021 is hierop aangepast (1e herziening) en eveneens op 22 juni 2023 vastgesteld.

In het coalitieakkoord 2022-2026 "Strategie met ambitie" is vastgelegd dat we proactief een meerjaren-uitvoeringsprogramma woningbouw gaan opstellen waarin we het gewenste aanbod (aantallen en types) en locaties (op kernniveau) in beeld brengen c.q. voor de komende vier tot

tien jaar vastleggen. Ontwikkelaars kunnen hun potentiële plannen hierop baseren en bij de gemeente kenbaar maken.

Op 27 februari 2024 is een addendum bij dit coalitieakkoord opgesteld. In het addendum is het voornoemde nader verduidelijkt. Bedoeld wordt dat alleen gebouwd moet worden in de segmenten waar in de gemeente de meeste vraag of behoefte aan is.

In het addendum is eveneens opgenomen dat - in afwijking van het vastgestelde Beleidsplan Wonen - onder voorwaarden ook uitbreiding/woningbouw buiten de huidige bebouwde kom mogelijk moet zijn om (nieuwe) woningen betaalbaar te houden.

Eind 2025 heeft een evaluatie van het Beleidsplan Wonen plaatsgevonden. Hierbij is rekening gehouden met de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting die in de loop van 2026 in werking zal treden.

Naar aanleiding van deze evaluatie is het beleidsplan Wonen deels ingetrokken. Ook is de vereveningsbijdrage bijgesteld. Dit heeft gevolgen voor de Voorziening Transitie Woningvoorraad. In de aangepaste Nota Grondbeleid (december 2025) zijn de te vragen vereveningsbijdragen en de beoogde bestedingsdoelen verwerkt met aandacht voor uitvoerbaarheid en het behoud van een evenwichtige woningmarkt.

De wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd

In de Nota Grondbeleid worden de instrumenten weergegeven die de gemeente kan inzetten om de vastgestelde ruimtelijke beleidsdoelen te bereiken. Daarbij dient onderscheid te worden gemaakt tussen actief grondbeleid, passief (faciliterend) grondbeleid of een tussenvorm waarbij sprake is van een samenwerking met private partijen. Van actief grondbeleid kan alleen sprake zijn als de te ontwikkelen gronden in eigendom zijn van de gemeente of in eigendom worden verworven.

De Nota Grondbeleid 2021 is gericht op het voeren van situationeel grondbeleid. Dit betekent dat per ontwikkellocatie of project wordt gekeken naar de gewenste vorm van grondbeleid: actief, facilitair of een tussenvorm (samenwerking). Zo kan de gemeente verantwoord en gecontroleerd sturen op de ruimtelijke ambities en doelstellingen en per project bekijken welke vorm van grondbeleid het meest geschikt is om de ruimtelijke beleidsdoelstelling te bereiken. Ook het risicoprofiel en de opbrengstpotentie zijn belangrijke factoren voor de keuze van de vorm van grondbeleid.

Situationeel grondbeleid vereist van de gemeentelijke organisatie dat zij keuzes kan overzien en initiëren, zo nodig in samenwerking met marktpartijen. Hoeveel gemeentelijke regie gewenst is op een ontwikkellocatie, wordt voor een belangrijk deel bepaald door de doelstellingen en ambities per locatie. Deze vloeien voort uit het gemeentelijk beleid zoals vastgelegd in onder andere het (addendum bij het) coalitieakkoord en (de beleidsstukken voortvloeiend uit) het visiedocument (bijvoorbeeld Beleidsplan Wonen).

Het uitgangspunt van situationeel grondbeleid is bij de 1e herziening van de Nota Grondbeleid ongewijzigd gebleven. In het addendum op het coalitieakkoord is aanvullend opgenomen dat het voeren van actief grondbeleid niet wordt uitgesloten als het gaat om het betaalbaar houden van nieuwe woningen.

Gemeentelijke grondexploitaties

Op het gemeentelijke perceel van de voormalige openbare basisschool OBS aan de J.H. van Dalestraat te Breskens zullen twaalf zorgappartementen worden gerealiseerd en maximaal 4

grondgebonden woningen. Deze ontwikkeling betreft een gemeentelijke grondexploitatie. Het bestemmingsplan is eind mei 2025 onherroepelijk geworden.

De overige actieve grondexploitaties in 2025 betreffen de uitbreidingslocaties van de bedrijventerreinen Deltahoek, Stampershoek en Technopark. Daarnaast is er een nieuwe actieve grondexploitatie voorzien voor de uitbreiding van bedrijventerrein De Vlaschaard (Vlaschaard IV). Actief grondbeleid houdt in dat de gemeente een initiërende en actieve rol heeft en gedurende het gehele proces de regie in eigen handen houdt. De gemeente verwerft en verkoopt zelf de gronden en draagt zorg voor het bouw- en woonrijp maken, het inrichten van de openbare ruimte en het aanleggen van de infrastructuur. De bouwrijpe gronden worden uiteindelijk door de gemeente aan derden uitgegeven die vervolgens zorg dragen voor de bouw van het vastgoed.

Materiële vaste activa

De gemeente heeft verschillende gronden in eigendom die in het verleden om strategische redenen zijn aangekocht maar niet in exploitatie zijn genomen. Voor veel van deze gronden zijn er geen concrete plannen. Deze gronden maken met ingang van 1 januari 2016 deel uit van de materiële vaste activa.

Aansluitend op de bedrijventerreinen Deltahoek Uitbreiding en Technopark 2e fase wordt in totaal ca. 4,14 ha ingevuld met zonneparken (1,9986 ha in Breskens en 2,1391 ha in Schoondijke). Deze zonneparken zullen gedurende een periode van dertig jaar door een derde worden geëxploiteerd. Na het verstrijken van die termijn worden de gronden geheel ontruimd en komt de grond opnieuw beschikbaar voor de gemeente.

Voor een aantal andere locaties geldt dat de gemeentegronden in eigendom worden overdragen aan een derde partij die vervolgens deze gronden zal ontwikkelen (passief/faciliterend grondbeleid).

Het betreft de gronden van de voormalige Euregiotuinen en het daaraan aansluitende perceel (totaaloppervlakte ca. 13 ha) in Oostburg en de locatie van de voormalige christelijke basisschool CBS aan de Europastraat in Breskens. Deze locatie is vrijgekomen na realisatie van het multifunctioneel centrum De Korre in Breskens. Voor deze locatie zijn nog geen concrete plannen ontwikkeld.

In het gebied van de voormalige Euregiotuinen is een plan ontwikkeld voor dagrecreatie met ondergeschikte verblijfsrecreatie. Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan (vastgesteld in 2024) worden de gronden in eigendom overgedragen.

Een deel van de gronden die in het verleden zijn aangekocht voor het plan Waterburg, zal worden ingezet voor de ontwikkeling van de sport- en onderwijscampus in het project Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen, deelgebied Oostburg.

Grondexploitaties door derden

Dit betreft met name woningbouwplannen. De woningbouwlocaties die beschikbaar zijn/ontwikkeld zullen worden, zijn in handen van particuliere ontwikkelaars. De gemeente draagt – indien nog niet geregeld - zorg voor het planologisch mogelijk maken van de gewenste ontwikkeling. Het gaat dan om faciliterend (passief) grondbeleid en een volledige private ontwikkeling. De gemeente verhaalt haar kosten op de ontwikkelende partij. Dit wordt vastgelegd in een anterieure overeenkomst.

Programma Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen

Het programma Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen omvat diverse (deel)projecten die betrekking hebben op integrale gebiedsontwikkeling in o.a. Oostburg en IJzendijke met als doel het behoud en de versterking van voorzieningen op het gebied van wonen, zorg, sport en onderwijs. In dit programma werkt de gemeente samen met andere stakeholders.

In 2022 heeft de gemeenteraad de opdracht verstrekt om voor Oostburg een Masterplan te ontwikkelen. In het 4e kwartaal 2023 werd duidelijk dat geen consensus kon worden bereikt over (vorm, inhoud en proces van) een Masterplan voor Oostburg. Dit heeft ertoe geleid dat in januari 2024 de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) een advies heeft uitgebracht voor het vervolgtraject. Eén van de adviezen is om de uitvoering van het programma vorm te geven door het op te delen in deelprojecten en te starten met het bepalen van de locatie gemeentehuis en het opstellen van een ruimtelijk kader. Op 4 juli 2024 heeft de gemeenteraad besloten om in te stemmen met het Ruimtelijk kader voor het centrumgebied van Oostburg en dit vrij te geven voor inspraak en om in te stemmen met locatie Time Out als locatie voor de realisatie van het nieuwe gemeentehuis. In 2025 kan dit ruimtelijk kader - na vaststelling - dienen als toetsingskader voor de gemeente en leidraad voor derden die hun vastgoed binnen het centrum van kern Oostburg wensen te ontwikkelen. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol.

In september 2025 heeft de gemeenteraad een besluit genomen met betrekking tot de sport- en onderwijscampus. Concreet is besloten tot de realisatie van een sportpaviljoen (uitbreiding bestaande sportcomplex). De raad heeft tevens de uitgangspunten geformuleerd met betrekking tot het onderwijs (locatie primair onderwijs en huisvesting Zwincollege).

In 2026 investeert de gemeente in de tijdelijke huisvesting van de ambtelijke organisatie vooruitlopend op de realisatie van een nieuw gemeentehuis.

Een actuele prognose van de te verwachten resultaten

De prognose in de paragraaf Grondbeleid heeft als doel informatie te geven over welke invloed het grondbeleid heeft op de financiële positie van de gemeente, zowel voor het begrotingsjaar als voor de komende jaren. Het gaat in het geval van de gemeente Sluis om de prognose van de uitkomsten van de actieve grondexploitaties. Er is geen sprake van uitvoering van gebiedsontwikkeling via samenwerkingsverbanden.

Voor de gewenste uitbreiding van De Vlaschaard en voor de ontwikkeling van woningbouwkavels aan de J.H. van Dalestraat Breskens geldt dat nog geen prognose kan worden opgesteld. Deze maakt deel uit van de nog door de raad vast te stellen exploitatieopzet. Dit is voorzien voor eind 2025, begin 2026.

Op 27 maart 2025 zijn de herziene exploitatieopzetten van de bedrijventerreinen met ingang van 1 januari 2025 vastgesteld. De financiële consequenties hiervan zijn verwerkt in de jaarstukken 2023.

Het volgende moment van herziening van de exploitatieopzetten vindt begin 2026 plaats.

Grondexploitatie Bedrijventerreinen

Naam van het plan	Nog te verkopen voorraad grond in m ² per 31-12-2025	Bruto boekwaarde per 31-12-2025	Reeds getroffen voorzieningen	Netto boekwaarde per 31-12-2025
Stampershoeck 5e fase, Oostburg	13.500	1.854.500	903.763	950.737
Deltahoek (uitbreiding), Breskens	6.620	138.500	0	138.500
Technopark 2e fase	0	0	0	0
Totalen:	20.120	1.993.000	903.763	1.089.237

De bedrijfsgronden op Technopark 2^e fase zijn in 2022 verkocht. De laatste werkzaamheden bouwrijp maken zijn vóór het einde van de looptijd van de exploitatie (einde looptijd 31-12-2025) uitgevoerd. De exploitatie Technopark 2e fase zal ultimo 2025 worden afgewikkeld.

Met ingang van 2020 is de vraag naar bedrijventerrein fors toegenomen en is veel terrein verkocht. Vanaf 2022 was sprake van een forse prijsstijging van de bouwkosten waardoor grotere investeringen in de tijd werden opgeschoven. Dit heeft geleid tot enige terugval in de verkoop van bedrijventerrein. In 2023 is de verkoop echter geheel gestagneerd omwille van de ontstane problematiek inzake netcongestie. Bedrijven kunnen geen zekerheid verkrijgen dat zij op het aan te kopen perceel de benodigde elektriciteit geleverd kunnen krijgen. Dat heeft direct zijn weerslag op de uitgeefbaarheid van de percelen in 2023 tot 2025. Bij de herziening van de exploitatieopzetten begin 2026 zullen deze ontwikkelingen worden meegenomen in de prognose van de te verwachten resultaten tot einde looptijd.

In 2025 is eerder uitgegeven grond op bedrijventerrein Stampershoeck 5e fase (naast de brandweerkazerne) opnieuw aangekocht door de gemeente. Deze grond zal worden ingezet voor de vestiging van de te verplaatsen gemeentewerkplaats Oostburg.

Onderbouwing en uitgangspunten bij (tussentijdse) winstneming

De grondexploitatie Deltahoek Uitbreiding is een winstgevende exploitatie. Op deze grondexploitatie is tussentijdse winst genomen in 2021 (€ 135.000), in 2022 (€ 329.478), in 2023 (€ 249.280) en opnieuw in 2024 (€ 44.305)

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's

Aan het uitvoeren van grondbeleid zijn risico's verbonden. Deze risico's worden beheerst door middel van risicomanagement. Onderdeel hiervan is naast het voorkomen en beperken van risico's ook het vormen van reserves (weerstandscapaciteit) om de nadelen van het eventueel voordoen van risico's te kunnen opvangen. De gemeente Sluis beschikt over een reserve grondexploitatie die in het verleden is gevormd op basis van winsten die zijn gerealiseerd ten behoeve van het opvangen van risico's in de toekomst. In de bepaling van het weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met risico's in de grondexploitatie. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit wordt met de reserve grondexploitatie rekening gehouden. Deze reserve kent geen maximale hoogte. De reserve grondexploitatie heeft per 1 januari 2025 een omvang van € 2.065.365

Inzake de beheersing van de risico's handelt de gemeente conform de aanbevelingen en de uitspraken van het BBV.

Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) is inmiddels ruim drie jaar van kracht en heeft als doel het vergroten van de transparantie van bestuursorganen. Dit wordt gerealiseerd door publieke informatie beter vindbaar, uitwisselbaar, toegankelijk en duurzaam te archiveren. In 2026 zet de gemeente Sluis verdere stappen op drie samenhangende thema's: actieve openbaarmaking, passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding.

Actieve openbaarmaking

Actieve openbaarmaking betreft het proactief publiceren van informatie in elf wettelijk vastgestelde categorieën. Via Koninklijk besluit wordt bepaald welke categorieën verplicht openbaar moeten worden gemaakt. De eerste tranche is reeds geïmplementeerd. Voor 2026 richt de gemeente zich op het publiceren van Woo-besluiten en convenanten. Deze documenten worden beschikbaar gesteld via de generieke Woo-voorziening, een landelijk platform dat transparantie en digitale toegankelijkheid faciliteert. Het bijbehorende Woo-zoekportaal stelt inwoners in staat om documenten eenvoudig te vinden en in te zien. De interne processen en systemen worden hierop afgestemd om tijdige en correcte publicatie te waarborgen.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarmaking vindt plaats naar aanleiding van een Woo-verzoek. De gemeente is wettelijk verplicht om binnen vier weken te reageren, met een mogelijke verlenging van twee weken bij complexe verzoeken. In 2026 ligt de focus op verdere professionalisering van de afhandeling van deze verzoeken. Beleidsvoornemens omvatten:

- Versnelling van behandeltermijnen door procesoptimalisatie;
- Verbetering van de vindbaarheid en toegankelijkheid van openbaar gemaakte documenten;
- Versterking van juridische en inhoudelijke toetsing voorafgaand aan publicatie;
- Training van medewerkers in Woo-procedures en informatiebeoordeling;
- Integratie van passieve openbaarmaking in de generieke Woo-voorziening.

Daarnaast wordt in 2026 gestart met het inregelen van een zoek- en vindtool en een publicatietool ter ondersteuning van de afhandeling van Woo-verzoeken.

Verbetering van de informatiehuishouding

De Woo verplicht gemeenten om hun digitale informatiehuishouding op orde te brengen, conform de bepalingen uit de Archiefwet. Documenten moeten duurzaam, geordend en toegankelijk worden bewaard. De gemeente Sluis werkt hiervoor samen met het Zeeuws Archief. Het verbeteren van de informatiehuishouding is een meerjarig traject, waarvoor gerichte uitvoeringsplannen worden opgesteld. Een belangrijke stap is de invoering van een nieuw zaakstelsel. Met een zorgvuldige inrichting van dit stelsel wordt de kwaliteit van de informatiehuishouding versterkt, wat bijdraagt aan een transparante en toekomstbestendige overheid.

Paragraaf Projecten

In deze paragraaf leest u welke grote (ook wel majeure) projecten we momenteel in ons projectenportfolio hebben. Het portfolio bestaat uit bestuurlijk majeure projecten en organisatie majeure projecten.

Ons portfolio is een dynamisch geheel. Het overzicht is een weergave van de projecten die op het moment van uitvragen bekend waren en aangemerkt als project.

We maken onderscheid tussen drie typen projecten:

- Bestuurlijk majeure projecten: projecten met impact op het beleid of bestuurlijke keuzes. Deze vindt u terug in deze begroting en we rapporteren erover in de bestuursrapportages.
- Organisatie majeure projecten: grotere organisatie-brede projecten met impact op de bedrijfsvoering. Ook deze projecten vindt u terug in de begroting. En bij afwijkingen rapporteren we erover in de bestuursrapportages.
- Reguliere projecten: kleinschaligere projecten binnen een afdeling. Deze behoren (nog) niet tot het portfolio (en daarmee tot de grote projecten). We nemen ze niet mee in de begroting en alleen bij afwijkingen komen ze terug in de bestuursrapportages.

Een voorbeeld van een organisatie majeur project is het inrichten van portfoliomanagement voor onze organisatie: de werkwijze die ons helpt om beter overzicht en sturing te houden op alle lopende projecten door te kiezen voor een projectmatige aanpak en regelmatige tussenrapportages.

In het overzicht hieronder hebben we aangegeven of een project onder een overkoepelend programma valt. Zo maken we inzichtelijk welke projecten met elkaar samenhangen. Als er geen programma genoemd staat, betreft het een op zichzelf staand project.

Bestuurlijk majeure projecten

Naam project	Toelichting
Vitaal Oostburg	Op 18 september 2025 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de uitgangspunten die onder de onderwijs- & sportcampus liggen. Daarmee is een belangrijke stap gezet binnen Vitaal Oostburg. Met betrokken sportverenigingen en overige belanghebbenden wordt in 2025 en 2026 een plan gemaakt waarbij sportvoorzieningen waar mogelijk met elkaar integreren en elkaar versterken. Dit komt tot uiting in een nieuw sportpaviljoen en renovatie en uitbreiding van de sportvoorzieningen. Zodra dit plan gereed is, kan dit in voorbereiding worden genomen. Dit vindt naar verwachting zijn beslag in 2026. Voor het voortgezet onderwijs betekent bovengenoemd besluit dat in samenwerking met de school en het Ministerie van OCW wordt gezien of het bestaande gebouw wordt gerenoveerd of dat wordt overgegaan tot nieuwbouw. Die keuze is medebepalend voor de vormgeving van de onderwijs- & sportcampus. Begin 2026 wordt de (Europese) aanbesteding voor het ontwerp van het nieuwe gemeentehuis op de markt gebracht. Dit betekent normaliter dat dit jaar het ontwerptraject wordt afgerond en de voorbereidingen voor de selectie van een uitvoerende partij wordt gestart. In de tussentijd wordt in 2026 overgegaan naar tijdelijke huisvesting.
Masterplan Nieuwvliet	Op 28 mei 2020 stelde de gemeenteraad het Masterplan Nieuwvliet-Bad vast bestaande uit 18 projecten. Het voornaamste doel is om Nieuwvliet-Bad toekomstbestendig te maken waardoor het (be)leefbaarder, veiliger en toegankelijker wordt voor zowel inwoners als toeristen. Inmiddels zijn deze eerste vijf projecten grotendeels afgerond. De oplevering van het deelproject Sint Bavodijk fase twee is voorzien in 2026.
Informatiebeveiliging	De NIS2-richtlijn is op 17 oktober 2024 officieel van kracht geworden binnen de Europese Unie. Echter, de implementatie in Nederland via de Cyberbeveiligingswet (Cbw) is vertraagd. De Cbw treedt – naar verwachting – medio 2026 in werking. De afgelopen twee jaar hebben wij stapsgewijs toegewerkt naar het gaan voldoen aan deze NIS2-richtlijn ter voorbereiding op de Cbw. Dit op basis van het vastgestelde Strategisch Informatiebeveiliging en Privacy beleid. In 2026 staan de volgende stappen op de planning: Eerste helft 2026 is gericht op de oplevering van de projecten 'Beleid en IB -organisatie' en het project 'Veilig Personeel'. De tweede helft van 2026 is gericht op de oplevering van het project 'Bedrijfscontinuïteitmanagement', project 'Technische maatregelen' en het project 'Leveranciersmanagement'. Al vijf projecten vallen onder het Projectenprogramma Informatiebeveiliging.
Havengebied Breskens	Begin 2015 is een intentieovereenkomst ondertekend voor de ontwikkeling van het havengebied tussen gemeente Sluis, provincie Zeeland en projectontwikkelaars Haven Breskens Vastgoed BV,

	beheermaatschappij Verstraeten BV, Aannemersbedrijf van der Poel BV en de Jachthaven Breskens BV. Dit moment is gemarkeerd als de officiële start van het project. In 2019, na het onherroepelijk worden van het gewijzigde bestemmingsplan, heeft de daadwerkelijke overdracht van de haven plaats gevonden en zijn bouwactiviteiten van de projectontwikkelaars gestart. Dit project bevindt zich nog steeds in de uitvoeringsfase. In 2026 wordt het Viscentrum gerealiseerd, dat inmiddels haar nieuwe naam “de Zaete” draagt. In dit gebouw krijgen ook de KNRM en het Visserijmuseum een eigen plek. De opening hiervan is aan de start van het seizoen voorzien.
Duurzaamheid	Op 19 december 2024 heeft u het integrale beleidsplan duurzaamheid vastgesteld. In 2025 is er een meerjarig uitvoeringsprogramma met bijbehorende begroting uitgewerkt en gestart. Maart 2025 besloot u budget voor de SVN Regeling duurzaam en langer thuis beschikbaar te stellen. <u>In voorjaar besloot u daarnaast om geen medewerking te verlenen aan een principeverzoek met betrekking tot een zonnepark op agrarische grond.</u> In september stelde u het nieuwe subsidiebeleid vast en gaf daarmee de reserve duurzaamheid vrij, waarmee regelingen voor de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad verder opgepakt kunnen worden. U besloot tevens een deel van het bedrag aan andere subsidiedoelen beschikbaar te stellen. <u>Daarnaast stelde u in diezelfde periode het TAM omgevingsplan voor de uitbreiding van het hoogspanningsstation Oostburg vast.</u> Begin 2026 kunt u de eerste evaluatie, conform de toezegging, van het beleid verwachten.
Cadzand-Bad Natuurlijk stijlvol	Met de vaststelling van het Ontwikkelingsplan Cadzand-Bad Natuurlijk Stijlvol (2006), Bijlage 10 Ruimtelijke visie en beeldkwaliteit (2010) en de Schilvisie Cadzand-Bad (2011) door de gemeenteraad zijn de kaders vastgelegd voor de ontwikkeling van Cadzand-Bad. Sindsdien wordt er uitvoering gegeven aan deze ambities, om Cadzand-Bad om te vormen tot een stijlvolle badplaats. Vanwege de snelle ontwikkeling van Cadzand-Bad tot een natuurlijk stijlvolle badplaats ontstaat er steeds meer druk op de achter de Boulevard De Wielingen gelegen gebieden in Cadzand-Bad. Dit geldt tevens voor enkele gebieden net buiten de kern. In 2025 is er gestart met de voorbereidingen voor het opstellen van duidelijke visies en kaders voor de verdere ontwikkeling van de badplaats voor de komende tien tot vijftien jaar (tot 2035-2040) en het scheppen van de randvoorwaarden voor de verdere ontwikkeling van de identiteit van Cadzand-Bad. De afronding wordt eind 2026 voorzien.

	Door het ontwikkelen en vaststellen van beleidskaders en ontwikkelmogelijkheden voor de gebieden in de kern Cadzand-Bad, waarvoor op dit moment (nog) geen (nieuw) beleid is vastgesteld. En daarnaast het evalueren en indien wenselijk herijken van de huidige beleidskaders, zoals De Schilvisie Cadzand-Bad en Bijlage 10.
Begraafplaatsen	Op 29 april 2021 heeft de gemeenteraad het uitvoeringsplan begraafplaatsen 2021-2036 vastgesteld. Het uitvoeringsplan ziet toe op het gefaseerd uitvoeren van een optimalisatieslag qua onderhoud en uitstraling op alle zestien begraafplaatsen. Het Uitvoeringsplan is ingedeeld per begraafplaats zodat een goed beeld ontstaat van de optimalisatieslag per begraafplaats en waarbij het onderhoud is gekoppeld aan de actualisatie van de begraafplaatsen administratie. Het project begraafplaatsen is erop gericht om het uitvoeringsplan te implementeren.
Subsidies	Deel 1 van het project Subsidies is afgerond. Uw raad heeft hierover, met het vaststellen van een nieuw subsidiekader, in september 2025 een besluit genomen. Fase 2 van het project is opgestart; de implementatiefase. Afronding is voorzien eind 2026. Vanaf nu treft u in de programmabegroting een aparte paragraaf aan met de uitgewerkte plafonds van de 4 subsidieprogramma's.
Sport	Op 23 september 2021 heeft de raad de Sportnota gemeente Sluis 2021-2025 vastgesteld. Naast een aantal investeringen in de sportinfrastructuur zijn in deze sportnota de ambities opgenomen waaraan we als gemeente de komende jaren willen werken. Het project is erop gericht om de uitvoering te implementeren. Dit staat gepland vanaf 2025. We zijn gestart met het schrijven van het nieuwe sportaccommodatiebeleid en de nieuwe sportnota.
(Burger) participatie	Naar aanleiding van de recente wijziging van de bestuurlijke jaaragenda, staat de bestuursopdracht inwonerparticipatie ter besluitvorming geagendeerd in september 2026.

Organisatie majeure projecten

Naam project	Toelichting
Modernisering bestuurlijk elektronisch verkeer	De inwerkingtreding van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) vindt plaats op 1 januari 2026. De e-formulierenoplossing in combinatie met de nieuwe website is hier een belangrijk onderdeel van en wordt eind 2025 gerealiseerd. De verplichting om notificaties te versturen vanuit een berichtenbox/ MijnGemeente omgeving treedt 1 januari 2027 in werking en de implementatie daarvan zal in 2026 plaatsvinden.
Toekomstbestendig informatiebeheer	In 2025 hebben we aan de Provincie een verbeterplan aangeboden op het gebied van archief- en informatiebeheer. Dit plan sluit aan bij de college- en raadsbesluiten over de toekomst van het archief en omvat het onderbrengen van het beheer en toezicht bij het Zeeuws Archief, het aanwijzen van het Zeeuws Archief als archivaris en archiefbewaarplaats plus de aansluiting op het Zeeuws e-Depot. Op 3 juli 2025 bent u geïnformeerd over onze plannen om het informatie- en archiefbeheer te verbeteren en hoe we dat willen doen. De focus ligt op het verbeteren van het beheer en de toegankelijkheid van onze papieren archieven maar ook wordt ingezet op de kwaliteitsverbetering van ons digitaal informatie- en archiefbeheer.
Doorontwikkelen staande organisatie op het gebied van informatiemanagement	Het doel van het project is het versterken van de kennis en vaardigheden van medewerkers op het gebied van informatiemanagement.
Zaakgericht werken	Het zaakstelsel ondersteunt generieke, standaard processen die niet in vakspecifieke applicaties zitten. Voor teams zonder vakapplicatie biedt het een uniforme en digitale manier van werken. Dit project voorziet in de aanbesteding, inrichting en implementatie van het nieuwe zaakstelsel.
Ontheemden Oekraïne, statushouders en asielopvang	De druk vanuit landelijke wetgeving en provinciale afspraken om verschillende doelgroepen te huisvesten blijft onverminderd hoog. De oorlog in Oekraïne is nog in volle gang. De Europese commissie heeft de Richtlijn Tijdelijke Bescherming van Oekraïense ontheemden verlengd tot maart 2027. Er wordt van gemeenten gevraagd inspanningen te blijven leveren om opvangplekken te realiseren. In 2025 is er een kleinschalige opvanglocatie voor Oekraïense ontheemden in Oostburg gerealiseerd. Ongeveer 25 personen hebben hier inmiddels een veilig thuis kunnen vinden. We blijven kijken naar nieuwe plekken in onze gemeente om aan onze inspanningsverplichting te voldoen. Veel gemeenten in Nederland en zo ook onze gemeente hebben maken met een achterstand op de taakstelling huisvesting statushouders. Het grote woningtekort is hiervan de oorzaak. De

	minister van volkshuisvesting heeft hiervoor nieuwe wetgeving aangekondigd. Samen met de Provincie Zeeland maken we concrete afspraken hoe we de achterstand huisvesting statushouders kunnen inlopen. In het kader van de spreidingswet heeft onze gemeente de opdracht om 130 asielzoekers tijdelijk te huisvesten. In overleg met het COA en de Provincie wordt verder uitgewerkt op welke manier en op welke locatie de gemeente Sluis in 2026 een bijdrage gaat leveren aan de landelijke asielopvang.
Project en Portfoliomanagement	In 2026 bouwen we project- en portfoliomanagement nog verder uit om te komen tot een projectorganisatie. We continueren de trainingen projectmatig werken. Daarnaast verfijnen we onze methodieken. Verder streven we naar een uniforme, efficiënte manier van projectmatig werken.
Digitalisering bouwarchief	De gemeenteraad besloot op 27 maart 2025 het bouwarchief van de gemeente te digitaliseren en digitaal te gaan ontsluiten. Doel is meer efficiënte en eenvoudige raadpleging door belanghebbenden en eigen organisatie via de digitale omgeving van het Zeeuws Archief.
Verhuizing naar het Zeeuws archief	De gemeenteraad van de gemeente Sluis besloot op 22 mei 2025 tot de verhuizing van het blijvend te bewaren papieren archief naar het Zeeuws Archief, evenals voor het beheer en het toezicht op de archieven. Ook de uitvoering van het amendement wordt uitgevoerd wat betreft de digitalisering van Het Vrije van Sluis, de digitalisering van notulen en stadsrekeningen vóór 1800 en het maken van duplicaten van waardevolle archiefstukken (zoals reproducties en beeldmateriaal). Deze taken worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met de Heemkundige Kring en lokale musea.

Paragraaf Subsidies

Op 18 september heeft uw raad eenmalig een nieuwe Subsidieverordening met spelregels en uitgangspunten vastgesteld. Ook heeft u voor de vier inhoudelijke subsidieprogramma's de startbudgetten bepaald.

Afgesproken is dat uw raad jaarlijks bij de kadernota de budgetten per programma kunt heroverwegen en dat wij op basis van de doelen en prioriteiten deze vertalen naar de programmabegroting. Dit doen we via de paragraaf subsidies.

De eerste opzet staat hieronder. Dit geeft inzicht hoe wij uw raad periodiek willen informeren over de subsidiebudgetten. Vanaf 2027 hopen wij aan deze paragraaf een dashboard te koppelen dat een helder financieel beeld geeft maar ook inzicht heeft in inhoudelijke resultaten.

De opgenomen bedragen denken wij in dat specifieke jaar nodig te hebben voor de realisatie van onze gezamenlijke beleidsdoelen. Het is een optelsom van uw plafonds en beschikbare middelen uit specifieke rijksuitkeringen voor een bepaald thema.

De budgetten in 2026 zijn gemiddeld wat hoger omdat de door uw raad beschikbare incidentele middelen aan dat jaar zijn toebedeeld. Het uitgangspunt is dat de bedragen (waar u beleidsvrijheid in heeft) meegaan naar het jaar erop tenzij u bij de kadernota anders besluit. Ook is van bepaalde specifieke uitkeringen nog niet bekend of deze meerjarig doorlopen zodat dat ook een dempende werking heeft op de jaren na 2026.

Programma 1	Duurzaam Wonen en Leven	2026	2027	2028	2029
1	Volkshuisvestingsfonds	892	1.830	2.151	2.205
2	Isolatieprogramma	2.371	2.375	2.632	
3	Energiearmoede	150	150		
4	Duurzaamheid	25	25	25	25
5	Mobiliteit				
	Totaal	3.438	4.380	4.808	2.230
Programma 2	Economische Groei	2026	2027	2028	2029
1	Stimuleringsmaatregelen	364	264	271	278
2	Promotie/Recreatie en Toerisme	186	80	80	81
	Totaal	550	344	351	359
Programma 3	Gemeentelijke Voorzieningen	2026	2027	2028	2029
1	Sportstimulering	120	75	75	75
2	Onderwijs en Kinderopvang	2.100	965	965	965
3	Cultuurparticipatie	410	335	337	340
4	Erfgoed	115	16	16	16
5	Verordening Molens en Kerken	83	85	87	89

6	Sportaccommodaties	329	330	332	333
7	Zwembad Aardenburg	69	71	72	74
8	Cultuureducatie	257	260	263	265
9	Ledeltheater	250	216	221	227
10	Musea	500	513	526	390
11	Omroepstichting	65	65	65	65
12	Bibliotheek	652	566	580	594
13	Dorpshuizen	100	75	76	78
	Totaal	5.050	3.572	3.615	3.511
Programma 4	Sociaal Domein	2026	2027	2028	2029
1	Sociale basis	345	207	218	219
2	Bestaanszekerheid	85	40	40	40
3	Volksgezondheid en Zorg	313	125	125	125
	Totaal	743	372	383	384
Samenvatting		2026	2027	2028	2029
Programma 1		3.438	4.380	4.808	2.230
Programma 2		550	344	351	359
Programma 3		5.050	3.572	3.615	3.511
Programma 4		743	372	383	384
Totaal		9.781	8.668	9.157	6.484

Bijlagen

Bijlage 1 - Investeringsplan

Omschrijving investering bedragen x € 1.000	Investeringskredieten				AT	Kapitaallasten			
	2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029
Vervanging bedrijfsvoertuigen GW 2026	589	-	-	-	10	59	61	62	62
Vervanging bedrijfsvoertuigen GW 2027	-	161	-	-	10	-	16	17	17
Vervanging bedrijfsvoertuigen GW 2028	-	-	127	-	10	-	-	13	14
Vervanging bedrijfsvoertuigen GW 2029	-	-	-	200	10	-	-	-	20
Fietsproject	15	-	-	-	3	5	5	0	-
Fietsproject	-	15	-	-	3	-	5	5	5
Fietsproject	-	-	15	-	3	-	-	5	5
Fietsproject	-	-	-	15	3	-	-	-	5
Rehabilitaties wegen 2026	859	-	-	-	40	21	26	26	27
Rehabilitaties wegen 2027	-	878	-	-	40	-	22	27	28
Rehabilitaties wegen 2028	-	-	897	-	40	-	-	22	29
Rehabilitaties wegen 2029	-	-	-	917	40	-	-	-	23
Parkeerterreinen aan de kust 2026	245	-	-	-	40	6	7	8	8
Vervanging openbare verlichting 2026 (masten)	176	-	-	-	40	4	5	5	6
Vervanging openbare verlichting 2027 (masten)	-	311	-	-	40	-	8	10	10
Vervanging openbare verlichting 2028 (masten)	-	-	109	-	40	-	-	3	3
Vervanging openbare verlichting 2029 (masten)	-	-	-	51	40	-	-	-	1
Vervanging openbare verlichting 2026 (armaturen)	227	-	-	-	20	11	12	13	13
Vervanging openbare verlichting 2027 (armaturen)	-	219	-	-	20	-	11	12	12
Vervanging openbare verlichting 2028 (armaturen)	-	-	151	-	20	-	-	8	9
Vervanging openbare verlichting 2029 (armaturen)	-	-	-	133	20	-	-	-	7
Duurzaam onderhoud bruggen 2026	229	-	-	-	20	11	13	13	13

Omschrijving investering	Investeringskredieten				AT	Kapitaallasten			
bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029
Duurzaam onderhoud bruggen 2027	-	31	-	-	20	-	2	2	2
Duurzaam onderhoud bruggen 2028	-	-	88	-	20	-	-	4	5
Duurzaam onderhoud bruggen 2029	-	-	-	85	20	-	-	-	4
Speelterreinen 2026	218	-	-	-	10	22	23	23	23
Speelterreinen 2027	-	93	-	-	10	-	9	10	10
Speelterreinen 2028	-	-	32	-	10	-	-	3	3
Speelterreinen 2029	-	-	-	135	10	-	-	-	14
Vrijvervalriool uit systeem 2026	2.445	-	-	-	80	31	42	45	47
Vrijvervalriool uit systeem 2027	-	2.568	-	-	80	-	32	47	50
Vrijvervalriool uit systeem 2028	-	-	2.815	-	80	-	-	35	55
Vrijvervalriool uit systeem 2029	-	-	-	1.687	80	-	-	-	21
Vrijvervalriool afkoppelen/verbetering 2026	985	-	-	-	80	12	17	18	19
Vrijvervalriool afkoppelen/verbetering 2027	-	417	-	-	80	-	5	8	8
Vrijvervalriool afkoppelen/verbetering 2028	-	-	189	-	80	-	-	2	4
Vrijvervalriool afkoppelen/verbetering 2029	-	-	-	775	80	-	-	-	10
Opp.vlaktewater riolering opp. water en klimaat 2026	237	-	-	-	80	3	4	4	5
Opp.vlaktewater riolering opp. water en klimaat 2027	-	75	-	-	80	-	1	1	1
Opp.vlaktewater riolering opp. water en klimaat 2028	-	-	75	-	80	-	-	1	1
Opp.vlaktewater riolering opp. water en klimaat 2029	-	-	-	75	80	-	-	-	1
Vrijvervalriolering renovatie/relining 2026	779	-	-	-	80	10	14	14	15
Vrijvervalriolering renovatie/relining 2028	-	-	70	-	80	-	-	1	1
Vrijvervalriolering renovatie/relining 2029	-	-	-	884	80	-	-	-	11
Gemalen/pompunits bouwkundig 2026	23	-	-	-	60	0	0	1	1
Gemalen/pompunits bouwkundig 2027	-	23	-	-	60	-	0	1	1

Omschrijving investering	Investeringskredieten				AT	Kapitaallasten			
bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029
Gemalen/pompunits bouwkundig 2028	-	-	23	-	60	-	-	0	1
Gemalen/pompunits bouwkundig 2029	-	-	-	23	60	-	-	-	0
Gemalen/pompunits mechanisch 2026	12	-	-	-	20	1	1	1	1
Gemalen/pompunits mechanisch 2027	-	12	-	-	20	-	1	1	1
Gemalen/pompunits mechanisch 2028	-	-	12	-	20	-	-	1	1
Gemalen/pompunits mechanisch 2029	-	-	-	12	20	-	-	-	1
Gemalen elektrisch (MacTek/Aquaview++) 2026	91	-	-	-	12	8	8	8	8
Gemalen elektrisch (MacTek/Aquaview++) 2027	-	91	-	-	12	-	8	8	8
Gemalen elektrisch (MacTek/Aquaview++) 2028	-	-	91	-	12	-	-	8	8
Gemalen elektrisch (MacTek/Aquaview++) 2029	-	-	-	72	12	-	-	-	6
Persleidingen en drukriolering vervanging 2026	79	-	-	-	80	1	1	1	2
Persleidingen en drukriolering vervanging 2027	-	79	-	-	80	-	1	1	2
Persleidingen en drukriolering vervanging 2028	-	-	79	-	80	-	-	1	2
Persleidingen en drukriolering vervanging 2029	-	-	-	79	80	-	-	-	1
Drukriolering bouwkundig 2026	10	-	-	-	60	0	0	0	0
Drukriolering bouwkundig 2027	-	10	-	-	60	-	0	0	0
Drukriolering bouwkundig 2028	-	-	10	-	60	-	-	0	0
Drukriolering bouwkundig 2029	-	-	-	10	60	-	-	-	0
Drukriolering mechanisch 2026	5	-	-	-	20	0	0	0	0
Drukriolering mechanisch 2027	-	5	-	-	20	-	0	0	0
Drukriolering mechanisch 2028	-	-	5	-	20	-	-	0	0
Drukriolering mechanisch 2029	-	-	-	5	20	-	-	-	0
Drukriolering elektrisch 2026	76	-	-	-	12	6	7	7	7
Drukriolering elektrisch 2027	-	118	-	-	12	-	10	10	11
Drukriolering elektrisch 2028	-	-	33	-	12	-	-	3	3
Drukriolering elektrisch 2029	-	-	-	88	12	-	-	-	7
IBA renovatie en vervanging 2026	45	-	-	-	15	3	3	3	3

Omschrijving investering bedragen x € 1.000	Investeringskredieten				AT	Kapitaallasten			
	2026	2027	2028	2029		2026	2027	2028	2029
IBA renovatie en vervanging 2027	-	45	-	-	15	-	3	3	3
IBA renovatie en vervanging 2028	-	-	45	-	15	-	-	3	3
IBA renovatie en vervanging 2029	-	-	-	45	15	-	-	-	3
Strandbeleid: Herinr. toegank. duinoverg/strand	500	-	-	-	25	20	22	23	23
Strandbeleid: Uitbreiden stranddouches, 3 locaties	15	-	-	-	10	2	2	2	2
Strandbeleid: Plaatsing watertappunten	10	-	-	-	10	1	1	1	1
Strandbeleid: Verleggen ruiterspad N'vliet-Groede	-	75	-	-	25	-	3	3	3
MJOP 26	4.009	-	-	-	Div.	150	180	180	181
MJOP 27	-	1.696	-	-	Div.	-	83	91	91
MJOP 28	-	-	624	-	Div.	-	-	30	35
MJOP 29	-	-	-	375	Div.	-	-	-	20
Totaal	11.878	6.921	5.488	5.666		388	675	858	1.064

Bijlage 2 - Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Balans:	Onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente.
Baten en lasten (stelsel van):	Een begrotingssysteem van baten en lasten houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.
Begroting:	Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het Besluit begroting en verantwoording onderscheidt een beleidsbegroting en de financiële begroting.
Bestuurlijk belang:	Een bestuurlijk belang heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft.
Categoriale indeling:	Een categoriale indeling is een indeling van baten en lasten naar soorten zoals salarissen, rente en belastingen. Het concept Besluit begroting en verantwoording 2004 (nieuwe comptabiliteits- voorschriften) stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar categorieën in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden. De voorgeschreven categorieën worden niet meer bij de comptabiliteitsvoorschriften zelf bepaald, maar bij ministeriële regeling.
Comptabiliteits voorschriften:	De comptabiliteitsvoorschriften zijn bij Koninklijk Besluit uitgevaardigde voorschriften voor de inrichting van begroting en de jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente. Op dit moment geldt het Besluit begroting en verantwoording van 2004.
Dualisme:	Een dualistisch stelsel kenmerkt zich doordat de posities en bevoegdheden ontvlecht zijn. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.

Begrip	Omschrijving
Financieel belang:	Een financieel belang heeft een gemeente indien de middelen die zij ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.
Financiële positie:	Onderdeel van de financiële begroting, tevens de tegenhanger van de balans. De financiële positie van een gemeente geeft de grootte en samenstelling van het vermogen aan in relatie tot de baten en lasten.
Jaarrekening:	De jaarrekening is de tegenhanger van de financiële begroting; de jaarrekening gaat in op de realisaties van het afgelopen begrotingsjaar. De jaarrekening is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: 1. het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting, 2. de balans en toelichting.
Jaarstukken:	De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening en is de tegenhanger van de begroting.
Jaarverslag:	Het jaarverslag is de tegenhanger van de beleidsbegroting en gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen begrotingsjaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: 1. de programmaverantwoording, 2. de paragrafen.
Overhead:	Voor de definitie van overhead is aansluiting gezocht bij de definitie in het kader van Vensters voor Bedrijfsvoering. Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
Overzicht van baten en lasten:	Onderdeel van de financiële begroting/jaarrekening dat een overzicht geeft van alle baten en lasten die in de programma's zijn opgenomen.
Paragrafen:	Een paragraaf geeft volgens het Besluit begroting en verantwoording een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.
Programma:	Een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.

Begrip	Omschrijving
Programmabegroting:	Een programmabegroting is een typering voor de begroting doordat de programma's in de begroting centraal staan. In het Besluit begroting en verantwoording wordt het woord programmabegroting niet gebruikt. Het kenmerk van de begroting volgens de voorschriften is dat de begroting is onderverdeeld in programma's, daarom wordt er ook wel naar verwezen als programmabegroting. De gemeente is vrij in de keuze van de programma's en in het aantal.
Programmaplan:	Een programmaplan behandelt per programma expliciet de maatschappelijke effecten en de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te verwezenlijken. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen: Wat willen we? Wat gaan we ervoor doen? Wat gaat het kosten?
Programmaverantwoording:	Onderdeel van het jaarverslag. In de programmaverantwoording wordt per programma expliciet ingegaan op de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop getracht is deze effecten te verwezenlijken. De vragen: Wat wilden we? Wat hebben we ervoor gedaan? En Wat heeft het gekost? Zijn de centrale vragen die in dit deel beantwoord worden.
Risicomanagement:	Risicomanagement is het proces van identificeren en analyseren van risico's en vervolgens het ontwerpen en implementeren van maatregelen om de kans van optreden van de risico's te verminderen, oftewel om de schade, veroorzaakt door de risico's, te minimaliseren. Risicomanagement is een in hoge mate gestandaardiseerd proces dat in alle gevallen de stappen inventariseren, analyseren, maatregelen nemen, bewaken kent.
Taakvelden:	Eenheden waarin de programma's of de eenheden in overzichten en bedragen in het programmaplan zijn onderverdeeld.
Taakveldenraming:	De taakveldenraming wordt volgens het Besluit begroting en verantwoording opgebouwd vanuit de programmabegroting en geeft alle gemeentelijke activiteiten weer in termen van taakvelden. De taakveldenraming is het begrotingsdocument van het college en heeft met name een beheersfunctie voor de uitvoering van de begroting.
Taakveldenrealisatie:	Een taakveldenrealisatie is de tegenhanger van de taakveldenraming en wordt na afloop van het begrotingsjaar opgesteld.
Verbonden partij:	Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bijlage 3 - Overzicht bestuurlijke taakvelden

	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
1-2.1	Verkeer en vervoer	42	-	42
1-7.3	Afval	4.176	5.148	-972
1-7.4	Milieubeheer	3.056	885	2.171
2-3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.174	1.174	-
2-3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	249	30	220
2-3.4	Economische promotie	1.390	56	1.334
2-4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	322	300	22
2-5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	475	2	473
2-5.4	Musea	1.133	6	1.127
2-5.5	Cultureel erfgoed	1.024	4	1.020
2-5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.846	577	2.270
3-0.2	Burgerzaken	44	-	44
3-0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	478	69	409
3-0.63	Parkeerbelasting	67	3.992	-3.925
3-1.2	Openbare orde en veiligheid	368	-	368
3-2.1	Verkeer en vervoer	7.603	147	7.455
3-2.2	Parkeren	775	-	775
3-2.4	Economische havens en waterwegen	406	-	406
3-4.2	Onderwijshuisvesting	438	75	364
3-5.2	Sportaccommodaties	2.260	432	1.827
3-5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.673	116	4.557
3-6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.809	793	2.016

	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
3-7.2	Riolering	3.253	5.246	-1.993
3-7.5	Begraafplaatsen en crematoria	923	386	538
3-8.1	Ruimtelijke ordening	3.218	202	3.016
3-8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3	-	3
3-8.3	Wonen en bouwen	5.369	2.488	2.881
4-0.8	Overige baten en lasten	-	-	-
4-4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.180	412	2.768
4-5.1	Sportbeleid en activering	337	126	211
4-5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	820	25	795
4-5.6	Media	869	23	845
4-6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.440	72	1.368
4-6.2	Wijkteams	1.951	23	1.928
4-6.3	Inkomensregelingen	7.506	5.628	1.878
4-6.4	Begeleide participatie	4.225	30	4.195
4-6.5	Arbeidsparticipatie	990	245	745
4-6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.223	8	1.215
4-6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.307	240	5.067
4-6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	10.113	-	10.113
4-6.81	Geëscaleerde zorg 18+	138	300	-162
4-6.82	Geëscaleerde zorg 18-	759	-	759
4-7.1	Volksgezondheid	1.467	164	1.303
5-0.1	Bestuur	1.540	-	1.540
5-0.2	Burgerzaken	1.664	1.024	641
5-0.4	Overhead	272	-	272

	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
5-1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.379	7	3.372
5-1.2	Openbare orde en veiligheid	464	1	464
5-6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.688	101	1.587
6-0.4	Overhead	15.844	20	15.824
6-0.5	Treasury	206	2.806	-2.600
6-0.61	OZB woningen	-	5.619	-5.619
6-0.62	OZB niet-woningen	-	2.856	-2.856
6-0.64	Belastingen overig	834	646	188
6-0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	57.580	-57.580
6-0.8	Overige baten en lasten	602	-	602
6-0.8+	Onvoorzien	50	-	50
6-0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-
6-3.4	Economische promotie	-	14.309	-14.309
Totaal taakvelden, voor bestemming		115.445	114.392	1.054
6-0.10	Mutaties reserves	692	6.006	-5.314
Totaal taakvelden, na bestemming		116.137	120.398	-4.260

Bijlage 4 - Indicatoren

Pr	Indicator	Eenheid	Bron	Beschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	245	275	275
1	Func tiemenging	%	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	45,2	49,6	49,8
2	Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)	n nb	180	180
2	Hernieuwbare elektriciteit	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	n nb	50	50
3	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	822	825	835
3	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	911	911	931
3	WOZ-waarde woningen	duizend euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.	324	322	319
3	Nieuwbouwwoningen	aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	8,5	9	9

Pr	Indicator	Eenheid	Bron	Beschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
3	Demografische druk	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 19 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 19 tot 65 jaar.	87,3	87,3	87
4	Jongeren met delict voor rechter	%	CBS	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	nnb	0,4	0,4
4	Niet-sporters	%	CBS / RIVM - Gezondheidsenquête	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	57	57	56
4	Banen	per 1.000 inw 15- 64jr	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	863	671	865
4	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	69	75	75
4	Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	183	170	160
4	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15- 65jr	CBS - Participatie Wet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	82,1	47	97
4	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.	970	890	970

Pr	Indicator	Eenheid	Bron	Beschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
4	werkeloze jongeren	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	nmb	1	1
4	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	3,2	2,8	2,8
4	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.	3,5	4,6	4,5
4	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeeoorloofd verzuim gedurende 4 operevolgende lesweken.	20	22	22
4	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	nmb	3	2
4	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	Het percentage van jongeren tot 18 jaar die hulp en zorg ontvangen zoals deze bedoeld is in de Jeugdwet.	17,1	14	16
4	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	Het percentage van alle jongeren tot 18 jaar die onder jeugdbescherming vallen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt.	1,7	2	2

Bijlage 5 - Meerjarenperspectief

(bedragen x € 1.000)		Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
Baten en lasten per programma		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1	Duurzaamheid	7.274	6.033	1.241	7.768	6.567	1.201	7.986	6.767	1.219	8.156	6.885	1.271
2	Economie en Arbeidsmarkt	8.614	2.148	6.466	6.739	1.105	5.633	6.819	1.118	5.701	6.344	1.015	5.329
3	Wonen en Voorzieningen	32.687	13.946	18.741	33.755	14.977	18.778	36.715	15.723	20.992	36.065	14.498	21.567
4	Sociaal domein	40.326	7.296	33.029	39.254	7.156	32.098	40.152	7.456	32.696	41.411	7.456	33.955
5	Bestuur en veiligheid	9.008	1.133	7.875	9.279	1.136	8.143	9.466	1.140	8.326	9.526	1.058	8.468
6	Algemene dekkingsmiddelen	1.642	83.815	-82.173	1.520	85.850	-84.330	1.643	87.071	-85.427	1.643	90.743	-89.099
	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Overhead	15.844	20	15.824	16.020	20	16.000	16.471	20	16.451	16.957	20	16.937
	Onvoorzien	50	-	50	50	-	50	50	-	50	50	-	50
Totaal saldo B en L voor bestemming		115.445	114.392	1.045	114.385	116.811	-2.426	119.303	119.295	9	120.152	121.674	-1.522
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves													
	Mutaties reserve	692	6.006	-5.314	1.210	4.300	-3.090	664	4.287	-3.623	279	2.956	-2.677
Totaal na bestemming		116.137	120.398	-4.260	115.595	121.111	-5.516	119.967	123.582	-3.614	120.431	124.630	-4.199
Resultaat				4.260			5.516			3.614			4.199

Bijlage 6 - Beleidskaders

Programma 1 – Duurzaamheid

- Visiedocument Krachtig verbonden (2021-2025)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- RES 1.0 Zeeland (2021)
- Transitievisie Warmte (2021)
- Verordening Leningen Duurzaam en Langer Thuis Sluis (2022)
- Plan verduurzaming gemeentelijke organisatie (2021)
- Klimaatadaptiestrategie Zeeuws-Vlaanderen (2022)
- Regionale Woonvisie Zeeuws-Vlaanderen (2022)
- Integrale beleidsplan duurzaamheid;
- Nota Bodembeheer van de landbodem van Zeeuws-Vlaanderen (2023)
- Grondstoffenbeleid 2025-2029
- Welstandsnota (2022)
- Groenbeheerplan 2022-2031
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2025-2029
- Beheerplan Openbare verlichting 2023-2032
- Notitie Verkoop en verhuur van openbare grond 2017
- Notitie Handhaving eigendomsrecht bij onrechtmatig gebruik gemeentegrond 2017
- Wegenbeheerplan 2023-2032
- Ruimtelijk Kader Oostburg

Programma 2 – Economie en arbeidsmarkt

- Visiedocument Krachtig verbonden (2021-2025)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Westerschelde kust visie (2022)
- Visie op Streekpromotie en Gastheerschap (2021)
- Activiteitenplan Recreatie en Toerisme 2.0
- Stimuleringsprogramma Gezondheidstoerisme (2019)
- Strandnota Toekomst van het strand (2024)
- Zeeuwse Kustvisie (2017)
- Zeeuws (Ozo) afspraken Arbeidsmarkt
- Verordening Participatiewet en Minimabeleid (2023)
- Kadernota Recreatief verblijf (2012)
- Regionaal bedrijventerreinprogramma Zeeuws-Vlaanderen 2023-2032 (2023)
- Nota Grondbeleid 2021 plus 2^e herziening (2025)
- Masterplan Havengebied Breskens
- Ontwikkelingsplan Natuurlijk Stijlvol Cadzand-Bad (2006)
- Schilvisie Cadzand-Bad (2011)
- Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen
- Beleidskader Foodregio West-Zeeuws-Vlaanderen (2021)
- Masterplan Nieuwvliet
- Horecabeleid Sluis (2023)
- Nota Terrassenbeleid (2017)
- Nota Venten gemeente Sluis (2016)

- Marktverordening gemeente Sluis (2025)
- Algemene Verordening Ondergrondse infrastructuur Sluis (2014)
- beleid voor kleinschalig kamperen in de gemeente Sluis

Programma 3 – Wonen en voorzieningen

- Visiedocument Krachtig verbonden (2021-2025)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Verordening Leningen Duurzaam en Langer Thuis Sluis (2022)
- Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Sluis 2020-2024
- Beleidsplan Kindvoorzieningen gemeente Sluis 2021-2024
- Algemene subsidieverordening 2015, inclusief wijzigingen
- Visie op Musea gemeente Sluis 2021
- Beleidsplan wonen (aangepast 2025)
- Visie op wonen, zorg, welzijn en voorzieningen gemeente Sluis 2024- 2028
- Prestatieafspraken met Woongood ZVL
- Masterplan Voorzieningen (2011)
- Erfgoedvisie (2013)
- Nota Strategisch eigendommenbeleid (2012)
- Convenant met stads- en dorpsraden
- Ambitiedocument Wederopbouw Oostburg: Kwaliteiten en kansen Toetsingskader bij afgifte omgevingsvergunningen
- Kerkenvisie Sluis 2018
- Beheerplan speelvoorzieningen 2021
- Beheerplan Gebouwen 2013-2020
- Voorwerpen in de openbare ruimte gemeente Sluis 2016

Programma 4 – Sociaal domein

- Nota Mantelzorgondersteuning en- waardering 2020-2024
- Visiedocument Krachtig verbonden (2021-2025)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Sluis 2020-2024
- Verordening Participatiewet en Minimabeleid (2023)
- Beleidsplan Kindvoorzieningen gemeente Sluis 2021-2024
- Verordening Jeugdhulp gemeente Sluis 2021
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2018 inclusief wijzigingen
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Sluis 2022
- Algemene subsidieverordening 2026
- subsidiekader 'leefbare kernen en brede welvaart' gemeente Sluis 2026
- Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2022-2025 Uitwerking gemeente Sluis
- Regiovisie Beschermd Wonen Maatschappelijke opvang Zeeland 2022-2025
- Sportnota gemeente Sluis 2021-2025
- Beleidsplan Integrale schuldhulpverlening Gemeente Sluis 2021-2025
- Beleidsplan musea Sluis 2025-2028
- Visie op wonen, zorg, welzijn en voorzieningen gemeente Sluis 2024- 2028
- Regiovisie Jeugdhulp Zeeland 2023-2028

Programma 5 – Bestuur en veiligheid

- Beleidsregels briefadres
- Beleidsregels bestuurlijke boete
- Integraal veiligheidsbeleid 2023-2026 incl. bijbehorende uitvoeringsprogramma's
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zeeland (2021)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Strategisch communicatie frame
- Controleprotocol 2025 en normenkader 2025
- Archiefverordening gemeente Sluis (gewijzigd 2025)
- Buiten de lijnen, integrale persoonsgerichte aanpak voor mensen in een sociaal-maatschappelijk kwetsbare positie.

6 – Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

- Treasurystatuut 2025
- Financiële verordening 2025
- Controleverordening 2023
- Nota Reservebeleid 2025-2029
- Belastingverordeningen